សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និង វិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

Université royale de Droit et des Sciences économique

Royal University of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

អន្តរការអយ្យការ

ស្រាវជ្រាវពីថ្ងៃទី ០៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៧ ដល់ថ្ងៃទី ៣១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៧

ស្រាវជ្រាវដោយ

និស្សិតឈ្មោះ **ផៃ ចេងសេង**

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ

លោក **ហ៊ាង ឡេង**

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **នីតិសាស្ត្រ**

ជំនាន់ទី ១៦

ឆ្នាំចូលសិក្សា ២០១២

ឆ្នាំសរសេរសារណា ២០១៧

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ខ្ញុំបាទ **ផៃ ចេងសេង** ជានិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ផ្នែកនីតិសាស្ត្រ ឆ្នាំទី៤ ជំនាន់ទី១៦ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ។

សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះ

- លោកឪពុក **ផៃ អូចទី** និង អ្នកម្ដាយ **ធា ឆម្លោក** ដែលលោកទាំងពីរបានផ្ដល់កំណើត និងខិតខំចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សាខ្ញុំបាទតាំងពីតូច រហូតដល់ធំចម្រើនពេញវ័យ ដោយលោកទាំងពីរបានតស៊ូរាល់គ្រប់ឧបសគ្គដោយមិនខ្លាចនឿយហត់ លោកបានខិតខំជួយឧបត្ថម្ភក្នុងការសិក្សាកន្លងមករបស់ខ្ញុំបាទដែលជាកូន ។ លោកទាំងពីរបានទូន្មានប្រៀនប្រដៅ និងផ្ដល់នូវកម្លាំងកាយកម្លាំងចិត្ត ទាំងផ្នែកស្មារតី និងសម្ភារៈ ក្នុងការទំនុកបំរុងដល់ការសិក្សារបស់ខ្ញុំបាទ ដែលចាប់តាំងពីថ្នាក់បឋមសិក្សា រហូតដល់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនីតិសាស្ត្រនេះ ប្រកបដោយផ្លែផ្កាគួរជាទីពេញចិត្តនៃខ្ញុំបាទ ។
- លោកសាស្ត្រាចារ្យ **ហ៊ាង ឡេង** សាស្ត្រាចារ្យ ផ្នែកនីតិសាស្ត្រ នៃសាកលវិទ្យាល័ភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ ក្នុងការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការបង្ហាត់បង្រៀន ព្រមទាំងផ្ដល់ដំបូន្មានល្អៗ ក្នុងការតាក់តែង និងកែលំអរលើអត្ថបទសារណាមួយនេះរហូតបានចប់ជាស្ថាពរ ។
- រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឯកឧត្តមសាកលវិទ្យាធិការ សាកលវិទ្យាធិការ-រង សាស្ត្រាចារ្យ ព្រមទាំងថ្នាក់ដឹកនាំផ្សេងៗ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋ-កិច្ចទាំងអស់ ដែលបានផ្ដល់ឱកាសឲ្យរូបខ្ញុំបាទបានចូលសិក្សា និងខិតខំបង្ហាត់បង្រៀន ក៏ដូចជាផ្ដល់នូវចំណេះដឹងផ្សេងៗជាច្រើន ដល់រូបខ្ញុំបាទ ។

ជាចុងក្រោយនេះ ខ្ញុំបាទ សូមជូនពរដល់លោកឪពុក អ្នកម្ដាយ ព្រមទាំងលោកអ្នកមានគុណគ្រប់រូប ឲ្យជួបប្រទះតែសេចក្តីសុខចម្រើន អាយុយឺនយូរ ជាពិសេសសូមឲ្យជួបប្រទះនូវពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការគឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

អារម្ភកថា

ជាការចាប់ផ្តើម ខ្ញុំបាទ **ផៃ ចេងសេង** ជានិស្សិតកំពុងសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច។ ខ្ញុំបាទសូមស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅដល់ប្រិយមិត្តអ្នកអានគ្រប់រូប ជាពិសេសសិស្សនិស្សិតជាទីរាប់អាន ព្រមទាំងសាស្ត្រចារ្យជាទីគោរព ។

សារណានេះ គឺជាផ្នែកមួយនៃការពិពណ៌នាអំពី "**អង្គការអយ្យការ**" នៃប្រទេសកម្ពុជា ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីទិដ្ឋភាពជាក់ស្តែង នៅក្នុងការអនុវត្តដំណើរការនៃនីតិវិធីរបស់អង្គការអយ្យការ ដែលកើតមានឡើងនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ។ ទាំងនេះហើយ គឺជាសមិទ្ធផលនៃការខិតខំប្រឹងប្រែងសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងរៀបចំចងក្រងឡើងតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានគតិយុត្ត និងត្រូវបានដកស្រង់ពីអត្ថបទច្បាប់នានា ដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ ក្នុងគោលបំណងលើកស្ទួយដល់ការអភិវឌ្ឍវិស័យច្បាប់ និងចែករំលែកចំណេះដឹងបន្ថែមដល់មិត្តនិស្សិតគ្រប់ៗគ្នា ។

ខ្ញុំបាទសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះលោកសាស្ត្រាចារ្យ **ហ៊ាង ឡេង** ជាសាស្ត្រាចារ្យផ្នែកនីតិសាស្ត្រ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានជួយលើកទឹកចិត្ត និងបង្ហាត់បង្រៀនក៏ដូចជាការពន្យល់ណែនាំ យ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ ដែលការជម្រុញដល់រូបខ្ញុំបាទឲ្យមានការខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការសរសេរសារណានេះឡើង។

ខ្ញុំបាទយល់ថាការសរសេរសារណាមួយនេះ អាចមិនទាន់មានសេចក្តីពេញលេញគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយទេ ហើយក៏មិនទាន់បរិយាយឲ្យបានល្អិតល្អន់គ្រប់ជ្រុងជ្រោយផងដែរ។ ហេតុនេះហើយ ខ្ញុំបាទសូមអភ័យទោសផងដែរ នូវរាល់កំហុសខុសឆ្គងទាំងឡាយដែលកើតមាន និងភាពខ្វះចន្លោះផ្សេងទៀតនៅក្នុងសារណារនេះ។ ខ្ញុំបាទសូមស្វាគមន៍នូវរាល់មតិរិះគន់ក្នុងការស្ថាបនាទាំងឡាយពីសំណាក់ប្រិយមិត្តអ្នកអានគ្រប់រូប ដើម្បីកែលម្អឲ្យស្នាដៃនេះមានអត្ថន័យ និងខ្លឹមសារត្រឹមត្រូវកាន់តែប្រសើរឡើងបន្ថែមទៀត ។

ជាទីបញ្ចប់ ខ្ញុំបាទសូមជូនពរដល់លោកសាស្ត្រាចារ្យ ក៏ដូចជាមិត្តនិស្សិត និងប្រិយមិត្តអ្នកអានគ្រប់រូបជួបប្រទះតែសុខដុមរមនា និងភាពជោគជ័យគ្រប់ភារកិច្ចទាំងឡាយ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ០៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៧

មាតិកា

ទំព័រ

សេចក្តីផ្តើម ០១

ជំពូកទី១. អ្វីជាអង្គការអយ្យការ? ០៥

ផ្នែកទី១. ការរៀបចំនៃអង្គការអយ្យការ ០៥

កថាខណ្ឌទី១. រចនាសម្ព័ន្ធនៃអង្គការអយ្យការ ០៥

១. អង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត ០៦

២.អង្គការមហាអយ្យការអមតុលាការជាន់ខ្ពស់ ០៦

កថាខណ្ឌទី២. គោលការណ៍នៃការរៀបចំអង្គការអយ្យការ ០៨

១. គោលការណ៍ឋានានុក្រម ០៩

២. គោលការណ៍អវិភាគីយភាព ១១

៣. គោលការណ៍ឯករាជ្យរវាងអង្គការអយ្យការ និងតុលាការ ១២

ផ្នែកទី២. តំណាងអយ្យការ ១២

កថាខណ្ឌទី១. ការចូលបម្រើការជាតំណាងអយ្យការ ១៣

១. ការចុះកម្មសិក្សា និងការទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ ១៣

២. ការតំឡើងថ្នាក់ និងឋានន្តរស័ក្តិ ១៤

កថាខណ្ឌទី២. ការទទួលខុសត្រូវផ្នែកវិជ្ជាជីវៈក្នុងនាមជាតំណាងអយ្យការ ១៥

១. កាតព្វកិច្ចត្រូវបំពេញ ១៦

២. ទណ្ឌកម្មផ្នែកវិន័យ ១៨

ជំពូកទី២. តើអង្គការអយ្យការមានតួនាទីធ្វើអ្វីខ្លះ? ២០

ផ្នែកទី១. មុខការនៃអង្គការអយ្យការ ២២

កថាខណ្ឌទី១. អង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត ២២

១. អំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត ២២

២. សមត្ថកិច្ចតាមដែនដីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ២៣

កថាខណ្ឌទី២. អង្គការមហាអយ្យការអមតុលាការជាន់ខ្ពស់ ២៤

១. មហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ២៤

២. មហាអយ្យការអមតុលាការកំពូល ២៦

ផ្នែកទី២. ការអនុវត្តបណ្តឹងអាជ្ញាដោយតំណាងអយ្យការ ២៧

កថាខណ្ឌទី១. បណ្តឹងអាជ្ញា ២៧

១. ភាពខុសគ្នារវាងបណ្ដឹងអាជ្ញា និងបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ២៨
២. ការរលត់បណ្ដឹងអាជ្ញា ៣០
កថាខណ្ឌទី២. សេចក្ដីសម្រេចនៃតំណាងអយ្យការក្នុងការចោទប្រកាន់ ៣៣
១. ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ ៣៣
២. ជម្រើសនៃការចោទប្រកាន់របស់តំណាងអយ្យការ ៣៦
ជំពូកទី៣. ស្ថាប័នអយ្យការក្នុងកិច្ចនីតិវិធីរឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌ ៤២
ផ្នែកទី១. ការដឹកនាំការស៊ើបអង្កេតរបស់អយ្យការ ៤២
កថាខណ្ឌទី១. ការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្ដែង ៤៣
១. លក្ខខណ្ឌនៃការបើកការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្ដែង ៤៣
២. ការចុះទៅកន្លែងកើតហេតុ ៤៦
៣. ការឆែកឆេរ និងការប្រមូលភស្តុតាង ៤៧
៤. ការស្ដាប់ចម្លើយ ៤៩
៥. ការត្រួតពិនិត្យផ្នែកបច្ចេកទេស និងវិទ្យាសាស្ត្រ ៥១
៦. ការឃាត់ខ្លួន និងការបញ្ជូនខ្លួន ៥១
៧. ការស្ដាប់ការសន្ទនាតាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យា ៥៨
កថាខណ្ឌទី២. ការស៊ើបអង្កេតបឋម ៥៩
១. ការបើកការស៊ើបអង្កេតបឋម ៥៩
២. ការឆែកឆេរ ៦០
៣. ការបញ្ជាឲ្យចូលខ្លួន ៦២
ផ្នែកទី២. ការចូលរួមក្នុងកិច្ចស៊ើបសួររបស់អយ្យការ ៦២
កថាខណ្ឌទី១. ការបើកការស៊ើបសួរ ៦៣
១. ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ៦៣
២. ការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ៦៤
កថាខណ្ឌទី២. ការស្នើសុំឲ្យបំពេញកិច្ច ៦៦
កថាខណ្ឌទី៣. ការស្រាវជ្រាវក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ ៦៦
កថាខណ្ឌទី៤. ការចូលរួមក្នុងវិធានការនិរន្តរាយ ៦៧
១. ការបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួន ៦៧
២. ការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន ៦៩
៣. ការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ ៧៤

កថាខណ្ឌទី៥. ការបិទ និងមោឃភាពនៃការស៊ើបសួរ... ៧៤
១. ការបិទការស៊ើបសួរ ៧៤
២. មោឃភាពនៃការស៊ើបសួរ.. ៧៦
ផ្នែកទី៣. អយ្យការក្នុងដំណើរការនៃការជំនុំជម្រះ ៧៧
កថាខណ្ឌទី១. នីតិវិធីមុនពេលកិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ៧៧
កថាខណ្ឌទី២. អំឡុងពេល និងការបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល............................ ៧៨
ផ្នែកទី៤. អយ្យការក្នុងដំណើរការនៃការអនុវត្តទោស ៧៨
កថាខណ្ឌទី១. វិធានទាក់ទងនឹងការឃុំខ្លួន ៧៩
១. ការគ្រប់គ្រងពន្ធនាគារ ៨០
២. ការធ្វើអធិការកិច្ចពន្ធនាគារ ៨១
កថាខណ្ឌទី២. ការដោះលែងដោយមានលក្ខខណ្ឌ ៨២
១. លក្ខខណ្ឌផ្សេងៗក្នុងការដោះលែងទណ្ឌិត... ៨៣
២. សេចក្តីសម្រេចទាក់ទងទៅនឹងការដោះលែងដោយមានលក្ខខណ្ឌ............ ៨៤
កថាខណ្ឌទី៣. ការបង្ខំដល់រូបកាយ ៨៥
១. ចិរវេលានៃការបង្ខំដល់រូបកាយ ៨៥
២. ការរួចផុតពីការបង្ខំដល់រូបកាយ... ៨៦
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍ ៨៨
ឯកសារយោង
ឧបសម្ព័ន្ធ

សេចក្តីផ្តើម

ចាប់តាំងពីសម័យបុរាណរហូតមកដល់សម័យបច្ចុប្បន្ននេះ យើងសង្កេតឃើញថាប្រព័ន្ធច្បាប់សម្រាប់គ្រប់គ្រងទៅលើរដ្ឋនីមួយៗ ត្រូវបានបង្កើតឡើងមានលក្ខណៈខុសប្លែកពីគ្នា។ ក្នុងនោះដែរ មានតែប្រព័ន្ធច្បាប់ពីរប្រភេទតែប៉ុណ្ណោះ ដែលនិយមយកមកអនុវត្តដោយរដ្ឋផ្សេងៗគឺប្រព័ន្ធច្បាប់ Common Law និងប្រព័ន្ធច្បាប់ Civil law។ ចំណែកឯប្រទេសកម្ពុជាវិញ ដោយសារការទទួលរងឥទ្ធិពលនៃការដាក់អាណានិគមពីប្រទេសបារាំងអស់រយៈពេលជាច្រើនទសវត្សរ៍ ដែលជាហេតុធ្វើឲ្យប្រទេសកម្ពុជាត្រូវកសាងនូវប្រព័ន្ធច្បាប់តាមបែបផែននៃប្រទេសបារាំង ដែលជាប្រទេសប្រើប្រាស់នូវប្រព័ន្ធច្បាប់ Civil Law ។ ហេតុនេះហើយ ទើបប្រទេសកម្ពុជាបានជ្រើសរើស និងកសាងប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ខ្លួន និងបន្សល់ទុកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ គឺប្រព័ន្ធច្បាប់ Civil Law។

ក្នុងការបង្កើតច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវតែបង្កើតនូវនីតិវិធីមួយដែលស្របទៅនឹងប្រព័ន្ធច្បាប់ដែលខ្លួនជ្រើសរើស។ យ៉ាងណាមិញ ដោយសារកម្រិតយល់ដឹង និងការខ្វះខាតធនធានរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ព្រោះតែសង្គ្រាមរ៉ាំរ៉ៃជាច្រើនឆ្នាំ ជាហេតុធ្វើឲ្យប្រទេសកម្ពុជាជ្រើសយកនូវប្រព័ន្ធនៃការស្វែងរកភស្តុតាងដ៏សមស្របទៅនឹងស្ថានភាពសង្គមមួយ សម្រាប់យកមកអនុវត្តនៅក្នុងនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ នោះគឺប្រព័ន្ធអាំងគីស៊ីទ័រ (Inquisitorial System)។ ចំណែកប្រព័ន្ធអាគុយ-សាទ័រវិញ (Accusatorial System ឬ Adversarial System) ភាគច្រើនត្រូវបានអនុវត្តដោយប្រទេសដែលប្រកាន់យកប្រព័ន្ធច្បាប់ Common Law ដូចជា ប្រទេសអាមេរិក ជាដើម។ តែដោយឡែកនៅប្រទេសកម្ពុជាយើងក៏បានជ្រើសយកប្រព័ន្ធអាគុយសាទ័រនេះ មកអនុវត្តក្នុងនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីយើងដែរ។ ប្រព័ន្ធទាំងពីរមានភាពខុសគ្នាត្រង់ថា តើអ្នកណាជាអ្នកទទួលបន្ទុកស្វែងរកភស្តុតាង។ ប្រព័ន្ធអាគុយសាទ័រវិញ គឺជាប្រព័ន្ធមួយដែលកំណត់ឲ្យភាគីឯកជនទទួលបន្ទុកស្វែងរកភស្តុតាងដោយខ្លួនឯង ខុសគ្នាពីប្រព័ន្ធអាំងគីស៊ីទ័រដែលកាតព្វកិច្ចក្នុងស្វែងរកភស្តុតាង គឺជារបស់រដ្ឋ។ ប្រទេសកម្ពុជាបានបង្កើតនូវតួអង្គអយ្យការ ដែលជាស្ថាប័នរដ្ឋមានកាតព្វកិច្ចស្វែងរកភស្តុតាងដាក់បន្ទុកជូនភាគីរងគ្រោះក្នុងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ។ នេះគឺជាការឆ្លុះបញ្ចាំងពីការសម្រាលបន្ទុកមួយសម្រាប់ជនងាយរងគ្រោះ។

យោងតាម រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានកំណត់ថា "មានតែអង្គការអយ្យការទេ ដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា"។ ដូចនេះមានតែអង្គការអយ្យការតែប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចធ្វើការចោទប្រកាន់បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌតាមរយៈការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា។ អយ្យការត្រូវធ្វើការស៊ើបអង្កេត និងចូលរួមក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ ដើម្បីស្វែងរកភស្តុតាងឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ក្នុងគោលដៅធានាដល់ការ

ចោទប្រកាន់នៅពេលជំនុំជម្រះ។ ព្រះរាជអាជ្ញា គឺជាតួអង្គត្រូវបំពេញភារកិច្ចយ៉ាងសកម្មក្នុងកិច្ចដំណើការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដូចជា ការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ, ការពិនិត្យលើនីត្យានុកូលភាពនៃការស៊ើបអង្កេត, ការអនុវត្តសាលក្រម និងការបំពេញតួនាទីផ្សេងៗទៀត ក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងឲ្យផលប្រយោជន៍សាធារណៈ។ សារណានេះនឹងធ្វើការបង្ហាញពីការស្វែងយល់នៃស្ថាប័នអយ្យការ ស្វែងយល់ពីការចោទប្រកាន់របស់តំណាងអយ្យការ ក៏ដូចជាការចូលរួមដំណើរការនៃកិច្ចនីតិវិធីនៃការស៊ើបអង្កេត ការស៊ើបសួរ និងការជម្រះក្តី រហូតដល់ការអនុវត្តទោសព្រហ្មទណ្ឌ។

១). លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

អង្គការអយ្យការ ថ្វីបើជាតួអង្គមួយយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងដំណើរកិច្ចនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌក៏ដោយ ប៉ុន្តែការយល់ដឹងអំពីស្ថាប័ននេះហាក់ដូចជានៅមានកម្រិតនៅឡើយ។

ដូចនេះដើម្បីជាស្វែងយល់ ចង់ដឹងបន្ថែមអំពីស្ថាប័នមួយនេះ សារណានេះនឹងរៀបរាប់ពីស្ថាប័ននេះតាមកម្រិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ដើម្បីជាការចែករំលែកចំណេះដឹងជូនដល់មិត្តអ្នកអានទាំងឡាយណាដែលចង់ស្វែងយល់ ជាពិសេសសម្រាប់មិត្តណាដែលចង់ក្លាយខ្លួនជាតំណាងអយ្យការនាថ្ងៃអនាគត។ យើងសង្ឃឹមថាសារណានេះ អាចចូលរួមជាចំណែកពុទ្ធិដ៏តូចមួយសម្រាប់ពង្រឹងដល់ភាពត្រឹមត្រូវនៃការអនុវត្តនីតិវិធីក៏ដូចជាការដឹកនាំនីតិវិធី និងការចូលរួមរបស់តំណាងអយ្យការក្នុងដំណាក់កាលនីតិវិធីផ្សេងៗ ។

២). ចំណោទបញ្ហានៃការដោះស្រាយ

ដើម្បីជាការយល់ដឹងឲ្យកាន់តែច្បាស់នូវស្ថាប័នអយ្យការ យើងត្រូវដឹងថា៖

- តើអ្វីជាអង្គការអយ្យការ?
- តើអង្គការអយ្យការមានតួនាទីធ្វើអ្វីខ្លះ?
- តើអង្គការអយ្យការចូលរួមអ្វីខ្លះនៅក្នុងកិច្ចនីតិវិធីតុលាការ?

៣). គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ

ចំពោះការស្រាវជ្រាវនេះមានគោលបំណងក្នុងការចែករំលែកនូវចំណេះដឹងខ្លះៗ ឬមួយផ្នែកអំពីអង្គការអយ្យការ ថាតើអង្គការអយ្យការមានសារៈប្រយោជន៍យ៉ាងណាខ្លះក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការ ឬវិស័យយុត្តិធម៌? ហេតុអ្វីត្រូវបង្កើតអង្គការអយ្យការនេះ? តើអង្គការអយ្យការនេះជាអ្វី? តើអង្គការ

នេះបានចូលរួមអ្វីខ្លះក្នុងកិច្ចនីតិវិធីតុលាការ? ហើយខ្ញុំបាទជឿជាក់ថា ការស្រាវជ្រាវនេះជាវណ្ណកម្មមួយសម្រាប់ជាជំនួយដល់និស្សិត ដែលមានបំណងចង់សិក្សាស្វែងយល់ពីស្ថាប័ននេះ ដើម្បីប្រកបអាជីពវិជ្ជាជីវៈក្នុងវិស័យតុលាការ។

៤). ទំហំ និងដែនកំណត់នៃការស្រាវជ្រាវ

សម្រាប់ការស្រាវជ្រាវនេះ មានដែនកំណត់ផ្តោតទៅលើការសិក្សាទាក់ទងនឹងអង្គការអយ្យការទាំងឡាយណាដែលស្ថិតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសិក្សាអំពីការចូលរួមរបស់អង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត ក្នុងកិច្ចដំណើរការនៃរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌដែលមានដូចជា ការស៊ើបអង្កេត កិច្ចស៊ើបសួរ ការជម្រះក្តី និងការអនុវត្តទោសព្រហ្មទណ្ឌ។ ការសិក្សាទាំងមូលនេះផងដែរ មិនបានផ្តោតទៅលើស្ថាប័នអយ្យការពិសេសណាមួយឡើយ ឧទាហរណ៍ អយ្យការអមតុលាការយោធា ជាដើម។

៥). សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ

ការស្រាវជ្រាវនេះមានអត្ថប្រយោជន៍ជាជំនួយស្មារតី ជាពុទ្ធិ និងពង្រីកចំណេះដឹង ក៏ដូចជាការជំនួយជាធនធានចំណេះដឹង សម្រាប់បំពេញមុខងារក្នុងស្ថាប័នអយ្យការ។ ជាពិសេស មិត្តអ្នកអានគ្រប់រូបអាចស្វែងយល់អំពីតួនាទី និងកិច្ចការផ្សេងៗជាលក្ខណៈទ្រឹស្តីរបស់អង្គការអយ្យការឲ្យកាន់តែមានភាពច្បាស់លាស់ ។

៦). វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ

ចំពោះការប្រមូលទិន្នន័យឯកសារផ្សេងៗដែលទាក់ទងប្រធានបទនេះ ខ្ញុំបាទព្យាយាមស្រាវជ្រាវជាលក្ខណៈទូទៅនៃប្រធានបទនេះនៅតាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធើណេត ក៏ដូចជាការសាកសួរសុំយោបល់ពីសំណាក់សាស្ត្រាចារ្យផ្នែកច្បាប់ សិស្សច្បង មិត្តរួមការងារ និងមន្ត្រីតាមស្ថាប័នរដ្ឋមួយចំនួន។ ជាពិសេស ឯកសារដែលមានលក្ខណៈជាលាយលក្ខណ៍អក្សរផ្សេងៗ ដែលខ្ញុំបាទបានព្យាយាមរកតាមបណ្ណាល័យនានាក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ តាមតូបលក់សៀវភៅ បណ្ណាគារ និងគេហទំព័រជាតិ និងបរទេសមួយចំនួនទៀត ដែលជាគ្រឹះនាំឲ្យអាចដំណើរការសរសេរសារណានេះបានដោយជោគជ័យ។

៧). រចនាសម្ព័ន្ធការស្រាវជ្រាវ

សារណានេះចែកចេញជា ០៣ (បី) ជំពូក៖

ជំពូកទី១៖ រៀបរាប់អំពីការអ្វីជាអង្គការអយ្យការ? តើអង្គការអយ្យការរៀបចំឡើងដោយរបៀបណាខ្លះ? តើអង្គការនេះមានរចនាសម្ព័ន្ធយ៉ាងដូចម្ដេចខ្លះ? ហើយតំណាងអយ្យការជានរណាដែលមានការទទួលខុសត្រូវអ្វីខ្លះក្នុងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន?

ជំពូកទី២៖ រៀបរាប់អំពីតួនាទី សិទ្ធិអំណាច និងសមត្ថកិច្ចរបស់តំណាងអយ្យការតាមសាលាជម្រះក្ដីគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ និងបញ្ជូននូវការអនុវត្តបណ្ដឹងអាជ្ញា ដែលជាសមត្ថកិច្ចផ្ដាច់មុខរបស់អយ្យការ។

ជំពូកទី៣៖ រៀបរាប់អំពីវត្តមានរបស់អយ្យការក្នុងដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលត្រូវបានបែងចែកដូចជា៖

-ការស៊ើបអង្កេតដើម្បីប្រមូលភស្តុតាងដាក់បន្ទុក និងសិក្សាពីបទល្មើស។

-ការស៊ើបសួរដែលជាកិច្ចមួយដែលអយ្យការអាចចូលរួមហើយអយ្យការដែលជាអ្នកកំណត់នូវដែននៃការស៊ើបសួរ។

-ការជំនុំជម្រះ ដែលជាកិច្ចអយ្យការត្រូវតែចូលរួម ដើម្បីស្នើសុំឲ្យមានការអនុវត្តច្បាប់តាមរយៈការធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានចំពោះមុខយុត្តាធិការជំនុំជម្រះ។

-ចុងក្រោយ គឺការអនុវត្តទោសដែលជាតួនាទីរបស់អយ្យការ។

ជំពូកទី១. អ្វីជាអង្គការអយ្យការ?

"អយ្យការ គឺជាស្ថាប័នមួយរបស់រដ្ឋ សម្រាប់ដំណើរការបណ្តឹងសាធារណៈ ឬបណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌ ។"[1] ពាក្យថា "អយ្យការ" គឺជាស្ថាប័នមួយ ដូចនេះពាក្យថា "អង្គការអយ្យការ" គឺជាស្ថាប័នអយ្យការទាំងឡាយ ដែលត្រូវបានដាក់ពង្រាយឲ្យអមនៅតាមសាលាជម្រះក្តីនីមួយៗ គ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ។ អយ្យការគឺជាស្ថាប័នដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា និងការពារផលប្រយោជន៍សាធារណៈ។ *"តួនាទីអយ្យការត្រូវតែចែកឲ្យដាច់ពីមុខងារតុលាការ។"*[2] អង្គការអយ្យការ មិនមែនជាស្ថាប័នដែលទទួលបន្ទុកក្នុងការជម្រះក្តីដូចតុលាការឡើយ តែអយ្យការគឺជាភាគីនៃរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌដែលជាអ្នកតំណាងឲ្យផលប្រយោជន៍ទូទៅ ដោយមានសិទ្ធិក្នុងការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា។ ដូចនេះ ដើម្បីអាចបំពេញនូវតួនាទីរបស់ខ្លួនក្នុងនាមជាភាគីនៃរឿងក្តីអយ្យការ ត្រូវមានអ្នកតំណាងរបស់ខ្លួននៅគ្រប់សាលាជម្រះក្តី ដែលអ្នកតំណាងនោះគឺជាមន្ត្រីក្នុងស្ថាប័នអយ្យការ ដែលគេហៅថា **"តំណាងអយ្យការ"** ។ ដើម្បីងាយស្រួលដល់ការសិក្សាថាអ្វីជាអង្គការអយ្យការ យើងត្រូវដឹងថា តើអង្គការអយ្យការត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយរបៀបណា **(ផ្នែកទី១)**? តើតំណាងអយ្យការគឺជានរណា **(ផ្នែកទី២)** ?

ផ្នែកទី១. ការរៀបចំនៃអង្គការអយ្យការ

ការរៀបចំនៃអង្គការអយ្យការ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយមានរចនាសម្ព័ន្ធ **(កថាខណ្ឌទី១)** និងគោលការណ៍នៃការរៀបចំអង្គការអយ្យការ **(កថាខណ្ឌទី២)** ។

កថាខណ្ឌទី១. រចនាសម្ព័ន្ធនៃអង្គការអយ្យការ

ដើម្បីមានភាពងាយស្រួលក្នុងការសិក្សាទៅលើរចនាសម្ព័ន្ធនេះ យើងនឹងសិក្សាទៅលើអង្គការអយ្យការ ២ ធំៗ គឺ អង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត **(១)** ដែលជាតុលាការជាន់ទាបមិនបញ្ចូលនូវតុលាការពិសេសណាមួយ និងអង្គការអយ្យការអមតុលាការជាន់ខ្ពស់ **(២)**។

---

[1] *សូមមើល* កុយ នាម និង ឡុង បញ្ញាវុឌ្ឍ, *អង្គការអយ្យការ (ប្រវត្តិ និងការសិក្សាប្រៀបធៀប)*, ពិនិត្យ និងកែសម្រួលដោយ លោកចៅក្រម ហ៊ីង ធីឫទ្ធិ, លោក ម៉ែន និម្មិត, លោកចៅក្រម សេង នាង, លោកមេធាវី សួន វិសាល, លោកមេធាវី ជីវ សុងហាក់, លោក កុយ ពន្លក និងបុគ្គលិកបណ្ណាដ្ឋានជាតិ និងបណ្ណាល័យជាតិ, ភ្នំពេញ, ឧបត្ថម្ភការបោះផ្សាយពីលោកមេធាវី ជីវ សុងហាក់, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០០៦, ទំព័រទី៥៥។

[2] *សូមមើល* គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីតួនាទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា, អនុម័តដោយសមាជអង្គការសហប្រជាជាតិលើកទីប្រាំបីស្តីពីការបង្ការបទឧក្រិដ្ឋ និងការគ្រប់គ្រងជនល្មើស នាថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ដល់ ថ្ងៃទី៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩០, ចំនុចទី១០ ។

១). អង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត

នៅគ្រប់សាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត គឺមានអយ្យការមួយដែលគេហៅថា"***អយ្យការអមសាលាដំបូង***"។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ អង្គការអយ្យការអមតុលាការដំបូង មានតំណាងអយ្យការដូចជា៖

- ព្រះរាជអាជ្ញា និង
- ព្រះរាជអាជ្ញារង។[3]

យោងតាមច្បាប់ស្ដីពី ការរៀបចំអង្គការតុលាការ បានកំណត់ថា អយ្យការអមសាលាដំបូង មានសមាសភាពដូចជា៖

- ព្រះរាជអាជ្ញា
- ព្រះរាជអាជ្ញារង
- ក្រឡាបញ្ជី
- មន្ត្រីរដ្ឋបាល និងអាចមានមន្ត្រីជំនាញផ្នែកច្បាប់ផ្សេងទៀតដែលបម្រើការងារនៅអយ្យការអមសាលាដំបូង។[4]

២). អង្គការមហាអយ្យការអមតុលាការជាន់ខ្ពស់

នៅថ្នាក់តុលាការជាន់ខ្ពស់ គឺមានសាលាឧទ្ធរណ៍ និងតុលាការកំពូល។ ដូចនេះអង្គការ-អយ្យការអមតុលាការជាន់ខ្ពស់ ត្រូវបានបែងចែកចេញជា មហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍ (**ក**) និង មហាអយ្យការអមតុលាការកំពូល (**ខ**)។

ក). មហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍

នៅសាលាឧទ្ធរណ៍ គឺមានស្ថាប័នអយ្យការមួយដែលគេហៅថា***មហាអយ្យការអមសាលា-ឧទ្ធរណ៍***"។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មហាអយ្យការអមតុលាការគឺមានតំណាងអយ្យការដូចជា៖

[3] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧,មាត្រា៣៦។

[4] *សូមមើល* ច្បាប់ស្ដីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ, នស/រកម/០៧១៤/០១៥, ប្រកាសឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០១៤, មាត្រា២៩ ។

- អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា
- អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង និង
- ព្រះរាជអាជ្ញា។[5]

យោងតាមច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ មហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍មានសមាសភាពដូចជា៖

- អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា
- អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង
- ព្រះរាជអាជ្ញា
- ក្រឡាបញ្ជី
- មន្ត្រីរដ្ឋបាល និងអាចមានមន្ត្រីជំនាញផ្នែកច្បាប់ផ្សេងទៀតដែលបម្រើការងារនៅអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍។[6]

ខ). មហាអយ្យការអមតុលាការកំពូល

នៅតុលាការកំពូល មានស្ថាប័នអយ្យការមួយដែលគេហៅថា "***មហាអយ្យការអមតុលាការ-កំពូល***"។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មហាអយ្យការអមតុលាការកំពូល មានតំណាងអយ្យការដូចជា៖

- អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា
- អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង និង
- ព្រះរាជអាជ្ញា។[7]

យោងតាមច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ នៅមហាអយ្យការអមតុលាការកំពូលមានសមាសភាពដូចជា៖

- អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា

---

[5] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧,មាត្រា៣៣។

[6] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ, នស/រកម/០៧១៤/០១៥, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី ១៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០១៤, មាត្រា៩៩ ។

[7] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧,មាត្រា៣១។

- អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង
- ព្រះរាជអាជ្ញា
- ក្រឡាបញ្ជី
- មន្ត្រីរដ្ឋបាល និងអាចមានមន្ត្រីជំនាញផ្នែកច្បាប់ផ្សេងទៀត ដែលបម្រើការងារនៅអយ្យការអមតុលាការកំពូល ។[8]

កថាខណ្ឌទី២. គោលការណ៍នៃការរៀបចំអង្គការអយ្យការ

ដើម្បីធានានូវគោលការណ៍ឯករាជ្យនៃអំណាចតុលាការតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ចៅក្រមអាសនៈត្រូវទទួលបានឯករាជ្យភាពពេលលេញពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ក្នុងកំឡុងពេលនៃការវិនិច្ឆ័យរឿងក្ដីរបស់ខ្លួន ។ "*ចៅក្រមទាំងឡាយត្រូវសម្រេចសេចក្ដីដោយមិនលំអៀង ដោយឈរលើគោលការណ៍គោរពច្បាប់ដោយមិនទទួលការគាបសង្កត់ ការគំរាមកំហែង ឬការបំភិតបំភ័យ ការបង្គាប់បញ្ជាដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោលពីភាគីណាមួយក្នុងរឿងក្ដី ឬពីបុគ្គលណាមួយឡើយ។*"[9] ផ្ទុយពីចៅក្រមអាសនៈ ចៅក្រមអយ្យការ គឺមិនឯករាជ្យពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ឡើយ ព្រោះរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ជាអ្នកដែលអនុវត្តនូវគោលនយោបាយនៃការដាក់ទោស ហើយដើម្បីធានាដល់ការអនុវត្តនៃគោលនយោបាយទាំងនោះហើយ ទើបចៅក្រមអយ្យការត្រូវស្ថិតនៅក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។[10]

ជាទូទៅ ការរៀបចំនៃអង្គការអយ្យការ ត្រូវគោរពតាមគោលការណ៍ចំនួន បី គឺគោលការណ៍ឋានានុក្រម(១), គោលការណ៍អវិភាគីយភាព(២) និងគោលការណ៍ឯករាជ្យរវាងអង្គការអយ្យការនិងតុលាការ(៣)។

[8] *សូមមើល* ច្បាប់ស្ដីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ, នស/រកម/០៧១៤/០១៥, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០១៤, មាត្រា៦៨ ។

[9] *សូមមើល* ច្បាប់ស្ដីពីលក្ខន្តិកៈនៃចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៨ ។

[10] *សូមមើល* Ministère de la Justice, "*The French legal system*", បោះផ្សាយដោយ Secrétariat general de la Ministère de la Justice, Service des affaires européennes et internationales (SAEI), Département de l'information et de la communication (DICOM), ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២។

១). គោលការណ៍ឋានានុក្រម (Subordination in the Chain of Command)

មជ្ឈដ្ឋានមួយចំនួនបានហៅគោលការណ៍ឋានានុក្រមនេះ ទៅតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនថាជា "*គោលការណ៍ឯកភាព*" ។ គោលការណ៍នេះ សំដៅដល់ការកំណត់អង្គការអយ្យការជាអង្គឯកភាពមួយ ដែលតំណាងអយ្យការត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រង និងការត្រួតពិនិត្យដោយនាយឋានានុក្រមរបស់ខ្លួន ដែលមានរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ជានាយឋានានុក្រមខ្ពស់ជាងគេក្នុងអង្គការអយ្យការ និងអាចធ្វើអធិបញ្ញាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរបញ្ជាទៅអង្គការអយ្យការគ្រប់ជាន់ថ្នាក់លើកលែងតែមហាអយ្យការអមតុលាការកំពូល។ ចំពោះឋានានុក្រមនៅតាមអង្គការអយ្យការវិញត្រូវបានបែងចែកដូចតទៅ៖[11]

- **មហាអយ្យការអមតុលាការកំពូល**
  - អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាជានាយឋានានុក្រមនៃមហាអយ្យការអមតុលាការកំពូល
  - អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង និងព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវធ្វើការក្រោមការដឹកនាំ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាដែលជានាយឋានានុក្រមរបស់ខ្លួន។
- **មហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍**
  - អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាជានាយឋានានុក្រមនៃមហាអយ្យការសាលាឧទ្ធរណ៍
  - អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង និងព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវធ្វើការក្រោមការដឹកនាំ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាដែលជានាយឋានានុក្រមរបស់ខ្លួន។
- **អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត**
  - ព្រះរាជអាជ្ញាជានាយឋានានុក្រមនៃអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត
  - ព្រះរាជអាជ្ញារង ត្រូវធ្វើការក្រោមការដឹកនាំ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់អគ្គព្រះរាជ-អាជ្ញាដែលជានាយឋានានុក្រមរបស់ខ្លួន។

ក្រៅពីនេះ នៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវគោរពនូវអធិ-បញ្ញារបស់នាយឋានានុក្រម ដែលមានអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌អាចប្តឹងបរិហារ ឬធ្វើអធិបញ្ញាទៅកាន់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូង អំពីបទល្មើសដែលខ្លួនបានដឹង ដើម្បីឲ្យអគ្គព្រះរាជអាជ្ញា

[11] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈនៃចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៧៥, កថាខណ្ឌទី២ ។

ឬព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើការចោទប្រកាន់ ឬធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានយ៉ាងណាតាមការយល់ឃើញរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ទោះជាអគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ឬព្រះរាជអាជ្ញាមិនចង់ធ្វើការបើកបណ្ដឹងអាជ្ញានៅក្នុងរឿងហេតុនោះក៏ដោយ។ ប៉ុន្តែការធ្វើអធិបញ្ញាទាំងនេះ ពុំអាចមានកម្មវត្ថុក្នុងការបញ្ជាឲ្យអ្នកស្ថិតក្រោមឋានានុក្រមទៅតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការឡើយ គឺអាចធ្វើអធិបញ្ញា បញ្ជាឲ្យធ្វើការចោទប្រកាន់ ឬធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ។

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បានកំណត់ថា *"រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌មិនអាចធ្វើអធិបញ្ញាដល់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ឬព្រះរាជអាជ្ញាឲ្យធ្វើការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការនូវរឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌណាមួយបានឡើយ ។*

អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ មានអំណាចលើចៅក្រមអយ្យការទាំងអស់ដែលស្ថិតនៅក្នុងសមត្ថកិច្ចដែនដីរបស់ខ្លួន។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា អាចធ្វើអធិបញ្ញាឲ្យចោទប្រកាន់ ឬក៏ចាត់ឲ្យចោទប្រកាន់ ឬក៏ធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានយ៉ាងណា ដែលខ្លួនយល់ឃើញថាជាការគួរ។

អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាមានអំណាចលើចៅក្រមអយ្យការទាំងអស់ ដែលស្ថិតនៅក្នុងសមត្ថកិច្ចដែនដីរបស់ខ្លួន។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា អាចធ្វើអធិបញ្ញាឲ្យចោទប្រកាន់ ឬក៏ចាត់ឲ្យចោទប្រកាន់ ឬក៏ធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានយ៉ាងណា ដែលខ្លួនយល់ឃើញថាការគួរ។"[12] គួរបញ្ជាក់ផងថា ក្នុងករណីដែលព្រះរាជអាជ្ញា បានប្រគល់រឿងទៅឲ្យព្រះរាជអាជ្ញារងណាមួយ នោះការសម្រេចយ៉ាងណារបស់ព្រះរាជអាជ្ញារងនោះគឺធ្វើឡើងតំណាងឲ្យអយ្យការនោះទាំងមូល ដោយយោងទៅតាមគោលការណ៍អវិភាគីយភាព ដែលអយ្យការគឺជាអង្គឯកភាពតែមួយ។ ដូច្នេះ បើព្រះរាជអាជ្ញារងបានសម្រេចធ្វើការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ ព្រះរាជអាជ្ញានៃដែនសមត្ថកិច្ចមិនអាចធ្វើអធិបញ្ញា បញ្ជាមកព្រះរាជអាជ្ញារងឲ្យធ្វើការចោទប្រកាន់វិញបានឡើយ ទោះមានបណ្ដឹងពីជនរងគ្រោះក៏ដោយ ។ ក្នុងករណីនេះ មានតែអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍តែមួយគត់ដែលអាចធ្វើអធិបញ្ញា បញ្ជាឲ្យតម្កល់ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការនោះ មានន័យថាសើរើរឿងក្ដីឡើងវិញក្នុងគោលបំណងដាក់ឲ្យដំណើរការបណ្ដឹងអាជ្ញា។

[12] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា២៩។

ដូចនេះ ព្រះរាជអាជ្ញា និងព្រះរាជអាជ្ញារងទាំងឡាយត្រូវគោរពនូវគោលការណ៍ឋានានុក្រម ឬអធិ បញ្ជារបស់ថ្នាក់លើ។ ទោះជាយ៉ាងណា ជាអញ្ញត្រកម្មពេលសវនាការ[13] ចៅក្រមអយ្យការ មានសេរីភាពខាងយោបល់របស់ខ្លួន បានន័យថា ចៅក្រមអយ្យការអាចធ្វើបណ្ដឹងដោយផ្ទាល់មាត់ ទៅតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនក្នុងសវនាការ គឺគាត់មានសិទ្ធិធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានផ្ទាល់មាត់ស្រប តាមសតិសម្បជញ្ញៈរបស់ខ្លួនបាន។[14] ការធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋាននេះ អាចមានលក្ខណៈមិនស្របនឹង អធិបញ្ជារបស់នាយឋានានុក្រម។ ការធ្វើបណ្ដឹងដោយផ្ទាល់មាត់នេះ មិនមែនជាមូលដ្ឋានក្នុងការ ចោទប្រកាន់ពីបទវិន័យណាមួយឡើយ។ គោលការណ៍នេះក៏បានកំណត់ក្នុងនីតិខ្មែរកាលពីសម័យ មុនដែរ ដែលគេបានដាក់ឈ្មោះថា "*ប៉ាកកាជាទាសី សម្ដីដោយសេរី*"។[15]

សូមគូសបញ្ជាក់ផងដែរថា រាល់ការធ្វើអធិបញ្ជា គឺមិនមានការទាក់ទងទៅនឹងអគ្គព្រះរាជ-អាជ្ញាអមតុលាការកំពូលនោះឡើយ ដោយហេតុថា នៅតុលាការកំពូលគឺចៅក្រមកាត់សេចក្ដីតែលើ អង្គច្បាប់នោះទេ មិនកាត់សេចក្ដីទៅលើអង្គហេតុឡើយ ដែលផ្ទុយទៅនឹងការធ្វើអធិបញ្ជាដែលសុទ្ធ សឹងតែជានីតិវិធីដោយផ្អែកទៅលើអង្គហេតុទាំងស្រុង ដើម្បីអាចធ្វើអធិបញ្ជាបាន។

២). គោលការណ៍អវិភាគីយភាព (Indivisibility of the Prosecution Service)

គោលការណ៍នេះ ត្រូវបានអ្នកច្បាប់មួយចំនួនហៅថា "***គោលការណ៍នៃភាពមិនអាចចែក ដាច់ពីគ្នារបស់អង្គការអយ្យការ ឬ គោលការណ៍អវិភាគ***"។ គោលការណ៍នេះ សំដៅដល់ការកំណត់ ឲ្យអង្គការអយ្យការក្លាយជាអង្គអវិភាគមួយ មានន័យថាព្រះរាជអាជ្ញាមានកាតព្វកិច្ចរួមក្នុងមុខងារ ក្នុងស្ថាប័នអយ្យការរបស់ខ្លួន ព្រោះសកម្មភាពនៃការបំពេញមុខងារនោះធ្វើឡើងក្នុងក្របខណ្ឌនៃ អយ្យការដែលខ្លួនកំពុងតែឈរជើង។ យោងតាមអង្គអវិភាគនេះ ការបំពេញមុខងារនៃតំណាង អយ្យការនីមួយៗអាចជំនួយគ្នាទៅវិញទៅមកបានក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។ "*តាមគោលការណ៍*

---

[13] *សូមមើល* ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន, ជ.គណៈកម្មការបណ្ឌិត្យសភាទទួល បន្ទុកអនុម័តពាក្យច្បាប់ ប្រធាន សំ សុខផល, "*សន្ទានុក្រមពាក្យច្បាប់ ខ្មែរ អង់គ្លេស បារាំង ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ*", រៀបចំ ដោយគណៈកម្មការបណ្ឌិត្យសភាទទួលបន្ទុកអនុម័តពាក្យច្បាប់, បោះផ្សាយដោយទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី, បោះពុម្ពលើក ទី១, ឆ្នាំ២០១១, ទំព័រទី៦២៖

"*សវនាការ(audience,hearing,trial) = ការបើកកិច្ចជំនុំជម្រះដែលក្នុងឱកាសនោះ ចៅក្រមសួរដេញដោលនិ ង ស្ដាប់ការចោទប្រកាន់របស់ក្រុមអយ្យការ ហើយវិនិច្ឆ័យសេចក្ដី*" ។

[14] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា៣០, កថាខណ្ឌទី២ ។

[15] *សូមមើល* ទូរទស្សន៍ជាតិកម្ពុជា (ទទក), *កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ស្ដីពីក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៨*។

នេះ តំណាងអយ្យការច្រើនរូបអាចបន្តការងារពីគ្នាបាននៅក្នុងសំណុំរឿងតែមួយតាមការចាត់តាំងរបស់នាយឋានានុក្រម។[16] ដូចជា ដំបូង ព្រះរាជអាជ្ញាជាអ្នកធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យ-ស៊ើបសួរ និងសេចក្ដីសន្និដ្ឋានស្ថាពរ តែគាត់ក៏អាចបញ្ជាឲ្យព្រះរាជអាជ្ញារងណាម្នាក់មកជំនួសគាត់នៅក្នុងដំណាក់កាលជំនុំជម្រះបានដែរ។

៣). គោលការណ៍ឯករាជ្យរវាងអង្គការអយ្យការ និងតុលាការ (Unchallengeable Legitimacy of Public Prosecutors)

ជាគោលការណ៍អំណាចត្រូវបែងចែកជាបីដាច់ពីគ្នាគឺ អំណាចនីតិប្បញ្ញត្តិ អំណាចនីតិប្រតិបត្តិ និងអំណាចតុលាការ។ រវាងស្ថាប័នអយ្យការដែលស្ថិតនៅក្រោមគោលការណ៍ឋានានុក្រមនៃរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ក្នុងអំណាចនីតិប្រតិបត្តិ ត្រូវតែឯករាជ្យគ្នាពីអំណាចតុលាការផងដែរ។

ចំពោះអយ្យការនៅអមសាលាជម្រះក្ដីគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ គឺមិនស្ថិតនៅក្រោមចំនុះឲ្យស្ថាប័នជម្រះក្ដីដែលខ្លួននៅអមឡើយ ទោះជាខ្លួនស្ថិតក្នុងបរិវេណតែមួយជាមួយនឹងសាលាជម្រះក្ដីនោះក៏ដោយ។ ហេតុនេះចៅក្រមអាសនៈ ឬប្រធានតុលាការគ្មានសិទ្ធិអំណាចក្នុងការត្រួតពិនិត្យទៅលើកិច្ចការរបស់ចៅក្រមអយ្យការឡើយ និងគ្មានសិទ្ធិក្នុងការស្ដីបន្ទោសដោយប្រយោល ឬដោយផ្ទាល់ណាឡើយ ទោះបីជាមានករណីកំហុសឆ្គងណាមួយ ដែលបង្កឡើងដោយចៅក្រមអយ្យការក្នុងការបំពេញមុខងារជាមួយគ្នានោះ។ *"ការហាមឃាត់នេះត្រូវអនុវត្តទាំងក្នុងរឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌ និងរឿងក្ដីផ្សេងទៀត។*[17] ក្នុងករណីចៅក្រមអាសនៈយល់ឃើញថា ចៅក្រមអយ្យការបានប្រព្រឹត្តកំហុសណាមួយ ចៅក្រមអាសនៈអាចត្រឹមតែលើកសំណើរទៅនាយឋានានុក្រមណាមួយនៃចៅក្រមអយ្យការ ដែលប្រព្រឹត្តកំហុសខុសឆ្គងនោះតែប៉ុណ្ណោះ។

ផ្នែកទី២. តំណាងអយ្យការ

តំណាងអយ្យការ គឺជាមន្ត្រីដែលបម្រើការនៅតាមស្ថាប័នអយ្យការនីមួយៗ ហើយតំណាងអយ្យការជាបុគ្គលមានតួនាទីសំខាន់បំផុតនៅក្នុងស្ថាប័នរបស់ខ្លួន។ ដើម្បីឈានទៅដល់ការសិក្សា

[16] *សូមមើល* ច្បាប់ស្ដីពីលក្ខន្តិកៈនៃចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៧៥, កថាខណ្ឌទី២ ។

[17] *សូមមើល* ច្បាប់ស្ដីពីលក្ខន្តិកៈនៃចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី ១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៧៥, កថាខណ្ឌទី៣ ។

ពីតំណាងអយ្យការ យើងត្រូវដឹងថា តើតំណាងអយ្យការមកពីណា (**កថាខណ្ឌទី១**) ? តើតំណាងអយ្យការមានការទទួលខុសត្រូវផ្នែកវិជ្ជាជីវៈអ្វីខ្លះ (**កថាខណ្ឌទី២**) ?

កថាខណ្ឌទី១. ការចូលបម្រើការជាតំណាងអយ្យការ

មុននឹងឈានទៅដល់ការបម្រើការងារជាតំណាងអយ្យការ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវធ្វើការចុះកម្មសិក្សា និងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីការចុះកម្មសិក្សា (**១**) និងបន្ទាប់មកទៀតទើបឈានទៅដល់ការតំឡើងថ្នាក់ និងឋានន្តរស័ក្តិ (**២**) ។

១). ការចុះកម្មសិក្សា និងការទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍

បន្ទាប់ពីធ្វើការប្រឡងប្រជែងជ្រើសរើស និងទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈនៅរាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការហើយ *"សិស្សព្រះរាជអាជ្ញាដែលបានបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈដោយជោគជ័យ ត្រូវតែងតាំងដោយព្រះរាជក្រឹត្យ ជាព្រះរាជអាជ្ញាកម្មសិក្សាក្នុងឋានន្តរស័ក្តិជាអនុព្រះរាជអាជ្ញាថ្នាក់ដំបូងគេ ។ ព្រះអាជ្ញាកម្មសិក្សា ត្រូវធ្វើកម្មសិក្សារយៈពេលមួយឆ្នាំ ដោយគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការតែងតាំង"* [18]។

"ការធ្វើកម្មសិក្សារបស់ព្រះរាជអាជ្ញាកម្មសិក្សា ត្រូវបានកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្រ្តីក្រសួងយុត្តិធម៌ បន្ទាប់ពីបានពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសមាជិកទាំងអស់ នៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម។ ការតែងតាំងជាព្រះរាជអាជ្ញាកម្មសិក្សា មានអានុភាពដល់ការរៀបចំប្រាក់បៀវត្ស និងការគិតអំពីអតីតភាពការងារ"។[19]

ចំណែកឯអត្ថប្រយោជន៍ដែលទទួលបានវិញនោះគឺ បន្ទាប់ពីបានបំពេញកម្មសិក្សាចប់ដោយជោគជ័យហើយនោះ ព្រះរាជអាជ្ញាកម្មសិក្សាត្រូវតាំងស៊ប់ក្នុងក្របខណ្ឌព្រះរាជអាជ្ញា និងមានឋានន្តរស័ក្តិជាអនុព្រះរាជអាជ្ញាថ្នាក់ដំបូងគេ។[20] ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម លើកសេចក្តីស្នើថ្វាយព្រះមហាក្សត្រអំពីការតាំងស៊ប់ក្នុងក្របខណ្ឌព្រះរាជអាជ្ញានេះ តាមសំណើរដ្ឋមន្រ្តីក្រសួង

---

[18] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៨៣, កថាខណ្ឌទី១ ។

[19] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដាឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៨៣, កថាខណ្ឌទី២ និង កថាខណ្ឌទី៣។

[20] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដាឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៨៤, កថាខណ្ឌទី១ ។

យុត្តិធម៌ ។ ប៉ុន្តែចំពោះព្រះរាជអាជ្ញាកម្មសិក្សា ដែលធ្វើកម្មសិក្សាពុំបានជោគជ័យ ឬដោយមានការអាក់ខានមិនបានធ្វើកម្មសិក្សាសរុបទាំងអស់លើសពី ៣០ ថ្ងៃ នោះរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌អាចសម្រេចឲ្យព្រះរាជអាជ្ញាកម្មសិក្សាបន្តធ្វើកម្មសិក្សាក្នុងរយៈពេល ១ ឆ្នាំបន្ថែមទៀត ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត *"ប្រសិនបើព្រះរាជអាជ្ញាកម្មសិក្សាឈប់ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតច្បាប់លើសពី ៣០ ថ្ងៃ ឬមិនបានទទួលជោគជ័យជាថ្មីម្តងទៀត ក្នុងការធ្វើកម្មសិក្សាបន្ថែមត្រូវលុបឈ្មោះចេញពីក្របខណ្ឌព្រះរាជអាជ្ញា"*[21]ដោយអនុវត្តតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា៨៩ នៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈ ចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា[22] ។

អនុលោមតាមបទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៨៥ នៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា ព្រះរាជអាជ្ញាកម្មសិក្សាដែលពុំមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ ឬសុខភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន តាមលក្ខខណ្ឌដែលច្បាប់បានកំណត់ ឬមានការខុសឆ្គងក្នុងការបម្រើការងារដោយមិនមានភាពពេញលេញ នោះអាចនឹងត្រូវលុបឈ្មោះចេញពីក្របខណ្ឌព្រះរាជអាជ្ញាបានគ្រប់ពេលវេលា ។[23] *"ការលុបឈ្មោះចេញ ឬការតាំងស៊ប់ក្នុងក្របខណ្ឌព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងរយៈពេល ៣ ខែ យ៉ាងយូរ ក្រោយពីការបញ្ចប់កម្មសិក្សា" ។*[24]

២). ការដំឡើងថ្នាក់ និងឋានន្តរស័ក្តិ

បន្ទាប់ពីព្រះរាជអាជ្ញា ធ្វើការចុះកម្មសិក្សាតាមរយៈពេលដែលត្រូវបានកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ *"ការដំឡើងថ្នាក់ និងឋានន្តរស័ក្តិ ត្រូវធ្វើឡើងតាមវេនជ្រើស*

---

[21] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៨៤, កថាខណ្ឌទី៣ ។

[22] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៨៩ បានចែងថា "ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមលើកសេចក្តីស្នើថ្វាយព្រះមហាក្សត្រពីការតែងតាំង និងការផ្លាស់ប្តូរការផ្តាច់ពីមុខងារ ដាក់ឲ្យនៅក្រៅក្របខណ្ឌ ការដាក់ឲ្យនៅទំនេរ និងការលុបឈ្មោះព្រះរាជអាជ្ញាទាំងអស់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា តាមសំណើរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។ ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់ជាចាំបាច់ចំពោះសំណើខាងលើ" ។

"រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ លើកសេចក្តីព្រាងព្រះរាជក្រឹត្យថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ អំពីកិច្ចការខាងលើនេះ" ។

[23] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៨៥, កថាខណ្ឌទី១ ។

[24] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៨៥, កថាទី២ ។

រើស និងតាមវេនអតីតភាព ស្របតាមតារាងនៃថ្នាក់ និងឋានន្តរស័ក្តិនីមួយៗ។ លក្ខខណ្ឌនៃការដំឡើងថ្នាក់ ឬឋានន្តរស័ក្តិតាមវេនជ្រើសរើស និងតាមអតីតភាពត្រូវកំណត់ដោយព្រះរាជក្រឹត្យ"[25]។ ដើម្បីអាចចុះឈ្មោះក្នុងតារាងដំឡើងថ្នាក់បាន ចៅក្រម ឬព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបំពេញកាតព្វកិច្ចចំនួន ២ គឺ ទី១គាត់ត្រូវបម្រើការងារក្រោយបានទទួលការតាំងស៊ប់ក្នុងក្របខណ្ឌ និងទី ២ គឺគាត់ត្រូវស្ថិតក្នុងឋានន្តរស័ក្តិ ឬថ្នាក់របស់ខ្លួនយ៉ាងតិចពីរឆ្នាំ គិតមកទល់ថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា នៃឆ្នាំនីមួយៗ ។ ការតំឡើងថ្នាក់ និងឋានន្តរស័ក្តិរបស់ចៅក្រមត្រូវផ្អែកលើមូលដ្ឋាន ជាអាទ៏ៈ

- ការគោរពវិន័យការងារបានត្រឹមត្រូវ
- ការសម្រេចភារកិច្ចបានល្អ
- កិរិយាមាយាទ និងសីលធម៌ល្អ មិនធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយសនៃអង្គចៅក្រម
- ឆ្លងកាត់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលនានា ឬបានបញ្ចប់ការសិក្សានៅតាមគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា។[26]

គណៈកម្មការដំឡើងថ្នាក់ និងឋានន្តរស័ក្តិត្រូវរៀបចំតារាងទៅតាមជំនាន់ព្រះរាជអាជ្ញាដែលដំឡើងថ្នាក់ និងឋានន្តរស័ក្តិ និងតាមលំដាប់ថ្នាក់ក្នុងតារាងចុះឈ្មោះ ដើម្បីដាក់ជូនឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់។ អគ្គលេខាធិការនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមត្រូវរៀបចំតារាងចុះឈ្មោះព្រះរាជអាជ្ញាដែលត្រូវដំឡើងថ្នាក់ និងឋានន្តរស័ក្តិទៅរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ដើម្បីរៀបចំសេចក្តីព្រាងព្រះរាជក្រឹត្យថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ ។[27]

កថាខណ្ឌទី២. ការទទួលខុសត្រូវផ្នែកវិជ្ជាជីវៈក្នុងនាមជាតំណាងអយ្យការ

ក្នុងនាមជាតំណាងអយ្យការ *"ព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវមានភារកិច្ចទទួលខុសត្រូវចំពោះកិច្ចការដែលបានប្រគល់ឲ្យ និងគោរពឲ្យបានម៉ឺងម៉ាត់នូវក្រមសីលធម៌របស់ខ្លួន"*[28] ។ មានន័យថា ព្រះរាជ-អាជ្ញាត្រូវតែអនុវត្តកិច្ចការទាំងឡាយដែលខ្លួនត្រូវបំពេញ ដោយមានទំនួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះកិច្ច

---

[25] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា២៧ ។

[26] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា២៨ ។

[27] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៨៨ ។

[28] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៩៦ ។

ការទាំងនោះ។ ដើម្បីសិក្សាពីការទទួលខុសត្រូវរបស់តំណាងអយ្យការ យើងត្រូវដឹងថាតើព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបំពេញកាតព្វកិច្ចអ្វីខ្លះ (១) ជាពិសេស តើទណ្ឌកម្មផ្នែកវិន័យអ្វីខ្លះអាចនឹងកើតឡើង ក្នុងករណីគាត់មិនបានបំពេញតាមកាតព្វកិច្ចវិជ្ជាជីវៈ (២)?

១). ភាតព្វកិច្ចត្រូវបំពេញ

ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវតែបំពេញតួនាទី ក៏ដូចជាភារកិច្ចរបស់ខ្លួនឲ្យបានត្រឹមត្រូវយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ និងមានភាពឆាប់រហ័ស ដោយស្របទៅតាមច្បាប់កំណត់ និងដើម្បីការពារសេចក្តីថ្លៃថ្នូរបស់មនុស្ស ក៏ដូចជាការលើកកំពស់សិទ្ធិមនុស្ស ដោយរួមជាវិភាគទានក្នុងការធានាដល់កិច្ចដំណើរការនៃប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។

ក្នុងការបំពេញតួនាទីភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវ[29]៖

- អនុវត្តតួនាទីរបស់ខ្លួនដោយមិនលំអៀង និងជៀសវាងរាល់ការរើសអើងភេទ វប្បធម៌ ជាតិសាសន៍ ឋានៈសង្គម នយោបាយ ឬការរើសអើងណាមួយឡើយ។
- ការពារផលប្រយោជន៍សាធារណៈ យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះជនសង្ស័យ និងជនរងគ្រោះដោយមិនលំអៀង និងត្រូវមានការប្រុងប្រយ័ត្នគ្រប់ស្ថានភាពដែលពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ទោះជាស្ថានភាពនោះមានប្រយោជន៍ ឬឥតប្រយោជន៍ដល់ជនសង្ស័យក៏ដោយ ។
- រក្សារឿងក្តីជាសម្ងាត់ លើកលែងតែក្នុងករណីត្រូវបំពេញភារកិច្ច ឬករណីដើម្បីស្វែងរកយុត្តិធម៌ ។
- ពិនិត្យមើលពីទិដ្ឋភាពទូទៅ និងក្តីបារម្ភរបស់ជនរងគ្រោះ នៅពេលដែលមានការប៉ះពាល់ដល់ប្រយោជន៍របស់ពួកគេ និងបញ្ជាក់ប្រាប់ពីសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះដើម្បីឲ្យស្របតាម សេចក្តីប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍យុត្តិធម៌ជាមូលដ្ឋានរបស់ជនរងគ្រោះនៅក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ និងការរំលោភអំណាច ។

លើសនេះទៅទៀត ក្នុងនាមជាតំណាងអយ្យការ ព្រះរាជអាជ្ញាមានកាតព្វកិច្ចទាំងក្នុងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃផងដែរ ដូចជាគាត់ "*មិនត្រូវប្រព្រឹត្តអំពើណាមួយដែលនាំឲ្យអាប់ឱន កិត្តិយស*

---

[29] *សូមមើល* គោលការណ៍ណែនាំស្តីពី តួនាទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា, អនុម័តដោយ សមាជអង្គការសហប្រជាជាតិលើកទី៨ ស្តីពីការបង្ការបទឧក្រិដ្ឋ និងការគ្រប់គ្រងជនល្មើស នាទីក្រុង ហាវ៉ាណា នៃប្រទេសគុយបា, នៅថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ដល់ថ្ងៃទី៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩០, ចំនុចទី១៣ ។

និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ខ្លួន និងដល់កិត្យានុភាពនៃអង្គអយ្យការឡើយ[30]។ ជាងនេះទៅទៀត ព្រះរាជអាជ្ញាដែលកំពុងតែបំពេញមុខងារ នៅតាមអយ្យការអមសាលាជម្រះក្តីគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ដែលមានបំណងផ្សព្វផ្សាយនូវអត្ថបទ ឬការសរសេរសំណៅឯកសារ ក៏ដូចជាមតិផ្សេងៗដែលអាចប៉ះពាល់ដល់កិត្យានុភាពនៃស្ថាប័នអយ្យការ ឬស្ថាប័នតុលាការ នោះត្រូវតែសុំការអនុញ្ញាតពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ជាមុនសិន។ ប៉ុន្តែបញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវបានអនុវត្តឡើយ ចំពោះការធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ដោយអនុលោមតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ[31]។ ក្នុងករណីនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវប្រកាន់ដាច់ខាតនូវតវិយាបទអព្យាក្រឹតក្នុងវិស័យ នយោបាយ ។

ព្រះរាជអាជ្ញាទាំងអស់ មិនត្រូវបោះបង់ការងាររបស់ខ្លួន ឬអវត្តមានដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីថ្នាក់លើផ្ទាល់របស់ខ្លួនជាមុនឡើយ។ ព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូង អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ និងអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការកំពូល ត្រូវធ្វើសំណើសុំអនុញ្ញាតអវត្តមានជូនទៅរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ដើម្បីធ្វើការសម្រេចអំពីការស្នើសុំនេះ។

ក្រៅពីនេះក្នុងវិជ្ជាជីវៈព្រះរាជអាជ្ញា មានវិសមិតភាពជាមួយការបំពេញមុខងារសាធារណៈ ដូចជា មុខងារជាតំណាងរាស្ត្រ សមាជិកព្រឹទ្ធសភា សមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល អនុរដ្ឋលេខាធិការ មុខងារទទួលអាណត្តិដោយបោះឆ្នោតដទៃទៀត ឬមុខងារជាទីប្រឹក្សាគ្រប់ឋានានុក្រមជាដើម។ បន្ថែមពីលើនេះ ព្រះរាជអាជ្ញា មិនអាចបំពេញមុខងារជាមេធាវី មុខរបរពាណិជ្ជកម្ម ឬធ្វើសកម្មភាពណាមួយផ្សេងទៀត ដែលនាំឲ្យមានទំនាស់ផលប្រយោជន៍ ឬប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយសនៃអង្គចៅក្រម។

ចំពោះព្រះរាជអាជ្ញាដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យនៅទំនេរ ហើយមានបំណងចង់ប្រកបការងារឯកជន នោះត្រូវធ្វើការជូនដំណឹងទៅដល់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ដើម្បីធ្វើការថ្លឹងថ្លែងថាគួរអនុញ្ញាតឲ្យ ឬយ៉ាងណា ក្នុងករណីនេះរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌អាចធ្វើការជំទាស់ទៅនឹងការមិនឲ្យប្រកបការងារបាន ប្រសិនបើគាត់យល់ឃើញថា សកម្មភាពនៃការប្រកបការងារនេះមានលក្ខណៈផ្ទុយនឹងកិត្តិយស ឬ សេចក្តីទៀតត្រង់ ឬធ្វើឲ្យខូចកិត្យានុភាពនៃមុខងារព្រះរាជអាជ្ញា ។

---

[30] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៩៦, កថាខណ្ឌទី២ ។

[31] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៩៦, កថាខណ្ឌទី៣ ។

ក្នុងករណីដែលមានការបំពាននូវកាតព្វកិច្ចវិជ្ជាជីវៈណាមួយ ព្រះរាជអាជ្ញានឹងត្រូវទទួលទណ្ឌកម្ម វិន័យដែលសម្រេចដោយឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម។

២). ទណ្ឌកម្មផ្នែកវិន័យ

យោងតាមច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា នៅពេលដែលព្រះរាជអាជ្ញាបានប្រព្រឹត្តអំពើដែលផ្ទុយពីកាតព្វកិច្ចវិជ្ជាជីវៈ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវតែទទួលទណ្ឌកម្មផ្នែកវិន័យដូចនឹងចៅក្រមដែរ។[32] យោងតាមមាត្រា ៥៤ នៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា បានបញ្ញត្តិថា "*កំហុសរបស់ចៅក្រមក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចវិជ្ជាជីវៈ និងការធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយសសីលធម៌ស្អាតស្អំ និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរប្រាសចាកពីក្រមសីលធម៌របស់ចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា នាំឲ្យមានទណ្ឌកម្មខាងវិន័យតាមបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ។ ប៉ុន្តែ ការប្រើប្រាស់ឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងការអនុវត្តច្បាប់មិនត្រូវចាត់ទុកថាជាកំហុសខាងវិន័យឡើយ*"។[33]

យោងតាមច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា បានកំណត់ថា "*ទណ្ឌកម្មវិន័យមិនមែនជាឧបសគ្គដល់ការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញាទេ ប្រសិនបើបទល្មើសណាមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្ត*"[34] ក្នុងន័យនេះ ប្រសិនបើអំពើដែលព្រះរាជអាជ្ញាបានប្រព្រឹត្តនោះ គឺជាបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌហើយក៏ជាអំពើដែលផ្ទុយប្រាកចាសនឹងកាតព្វកិច្ចវិជ្ជាជីវៈ នោះឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមអាចធ្វើការដាក់ទណ្ឌកម្មវិន័យទៅលើព្រះរាជអាជ្ញានោះបាន ប៉ុន្តែការដាក់ទណ្ឌកម្មវិន័យនេះមិនបានធ្វើឲ្យបណ្តឹងអាជ្ញារលត់ឡើយ គឺព្រះរាជអាជ្ញានៅតែត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌចំពោះបទល្មើសដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្ត។ ចំពោះការទទួលទណ្ឌកម្មវិន័យវិញ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចត្រូវបានផ្អាកពីមុខងារជាបណ្តោះអាសន្ន ដោយប្រធានក្រុមប្រឹក្សាវិន័យនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមពេលដំណើរការនីតិវិធីវិន័យបានចាប់ផ្តើម។

ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, មាត្រា ៥៥ បានកំណត់អំពីទណ្ឌកម្មវិន័យដែលត្រូវបានបែងចែកជា ២ ថ្នាក់មានដូចតទៅ៖

[32] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៩៩ ។

[33] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៥៤, កថាខណ្ឌទី ១ ។

[34] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា, នស/រកម/០៧១៤/០១៦, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៥៤, កថាខណ្ឌទី ២ ។

១-ទណ្ឌកម្មថ្នាក់ទី១

- ការស្តីបន្ទោសដោយផ្ទាល់មាត់
- ការស្តីបន្ទោសដោយចុះក្នុងសំណុំលិខិតផ្ទាល់ខ្លួន
- ការផ្អាកមិនឲ្យចុះឈ្មោះក្នុងតារាងតំឡើងថ្នាក់ ឬឋានន្តរស័ក្តិមួយរយៈ តែមិនត្រូវឲ្យលើសពី ២ ឆ្នាំទេ ឬលុបឈ្មោះចេញពីតារាងដំឡើងថ្នាក់ និងឋានន្តរស័ក្តិវិញក្នុងករណីដែលមានចុះឈ្មោះរួចហើយ ។

២-ទណ្ឌកម្មទី២

- ការផ្លាស់ប្តូរដោយបង្ខំ អាចតម្រូវឲ្យទទួលការបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែម
- ការព្យួរពីការងារមិនឲ្យមានបៀវត្ស ក្នុងរយៈពេលមិនឲ្យលើសពី ១ឆ្នាំ
- ការបន្ថយមួយថ្នាក់ ឬច្រើនថ្នាក់ ឬបន្ថយឋានន្តរស័ក្តិ
- ការដាក់ឲ្យចូលនិវត្តន៍ដោយបង្ខំ
- ការបណ្តេញចេញពីក្របខណ្ឌ ។

ចំពោះទណ្ឌកម្មទី២ នេះត្រូវធ្វើឡើយដោយព្រះរាជក្រឹត្យ បន្ទាប់ពីមានការសម្រេចពីឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម ។

ជំពូកទី២. តើអង្គការអយ្យការមានតួនាទីធ្វើអ្វីខ្លះ?

យោងតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានកំណត់ថា *"មានតែអង្គការអយ្យការទេ ដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា"*[35] និងយោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ក៏បានកំណត់បន្ថែមទៀតថា *"បណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវអនុវត្តក្នុងនាមនៃផលប្រយោជន៍ទូទៅដោយអយ្យការ"*[36]។ ដូចនេះ ព្រះរាជអាជ្ញា គឺជាម្ចាស់នៃបណ្តឹងអាជ្ញា ដែលជាភាគីតំណាងឲ្យប្រយោជន៍ទូទៅក្នុងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌចំពោះមុខតុលាការ។

គោលការណ៍នេះ ក៏ត្រូវបានកំណត់ក្នុងគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីតួនាទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ដោយបានកំណត់ថា *"ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវដើរតួយ៉ាងសកម្មក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ [...] ដោយតំណាងឲ្យផលប្រយោជន៍សាធារណៈ"*[37]។

ដូចគ្នាផងដែរ ដើម្បីជាការធានាអាចដល់ការអនុវត្តនូវគោលការណ៍នេះ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់នូវតួនាទីរួមរបស់អង្គការអយ្យការយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា៖

"អង្គការអយ្យការធ្វើការចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងសន្និដ្ឋានឲ្យតុលាការអនុវត្តច្បាប់។ អង្គការអយ្យការធានារ៉ាប់រងការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចខាងបទព្រហ្មទណ្ឌព្រមទាំងយកចិត្តទុកដាក់លើការផ្សព្វផ្សាយដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួន។

ក្នុងការបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួនចៅក្រមអយ្យការ មានសិទ្ធិកេណ្ឌកងកម្លាំងសាធារណៈដោយផ្ទាល់ជាជំនួយ។

ចៅក្រមអយ្យការត្រូវតែមានវត្តមាននៅក្នុងពេលសវនាការរឿងព្រហ្មទណ្ឌ។"[38]

យោងមាត្រាខាងលើ យើងអាចធ្វើការបំបែកតួនាទីរួមរបស់តំណាងអយ្យការទាំងឡាយដូចតទៅ៖[39]

---

[35] *សូមមើល*រដ្ឋធម្មនុញ្ញ,ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៣, មាត្រា១៣១។

[36] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា៤ ។

[37] *សូមមើល* គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីតួនាទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា, អនុម័តដោយសមាជអង្គការសហប្រជាជាតិលើកទីប្រាំបី ស្តីពីការបង្ការបទឧក្រិដ្ឋ និងការគ្រប់គ្រងជនល្មើស នាថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ដល់ ថ្ងៃទី៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩០, ចំនុចទី១១។

[38] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧,មាត្រា២៧។

- ជាអ្នកទទួលបណ្តឹងពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន និងធ្វើការថ្លឹងថ្លែង តើគាត់គួរធ្វើការចោទប្រកាន់ ឬអត់?[40]
- ជាអ្នកធ្វើការដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលស្ថិតនៅក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។[41]
- ជាអ្នកចោទប្រកាន់បទល្មើស និងស្នើសុំឲ្យយុត្តាធិការ[42]ស៊ើបសួរ និងយុត្តាធិការជំនុំជម្រះអនុវត្តច្បាប់។[43]
- ជាអ្នកអនុវត្តទោសនូវសេចក្តីសម្រេច ឬសាលក្រមព្រហ្មទណ្ឌស្ថាពរ។[44]

បន្ទាប់មក យើងនឹងសិក្សាពីមុខការនៃអង្គការអយ្យការ (**ផ្នែកទី១**) ដែលជាតួនាទីដោយឡែកផ្សេងគ្នាតាមអយ្យការដែលនៅអមសាលាជម្រះក្តីគ្រប់ថ្នាក់ និងសិក្សាពីការអនុវត្តបណ្តឹងអាជ្ញាដោយតំណាងអយ្យការ (**ផ្នែកទី២**)។

---

[39] *សូមមើល* ទូរទស្សន៍ជាតិកម្ពុជា(ទទក), *កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ស្តីពីក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, ឆ្នាំ២០០៨* ។

[40] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧,មាត្រា៤០។

"ព្រះរាជអាជ្ញាថ្លឹងថ្លែងអំពីចំណាត់ការលើពាក្យប្តឹង និងពាក្យបរិហារដែលខ្លួនបានទទួលដោយផ្ទាល់ ឬដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បញ្ជូនមក។"

[41] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា៥៨, កថាខណ្ឌទី២ និង៣ ។

"ព្រះរាជអាជ្ញាដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលសកម្មភាពការងាររបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ទាំងអស់ក្នុងដែនដីរបស់ខ្លួន។

ព្រះរាជអាជ្ញាមានអំណាចទៅលើមន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត [...] កាលណាមន្ត្រីនេះបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនជានគរបាលយុត្តិធម៌។"

[42] *សូមមើល* ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន, ជ.គណៈកម្មការបណ្ឌិត្យសភាទទួលបន្ទុកអនុម័តពាក្យច្បាប់ ប្រធាន សំ សុខផល, *"សន្ទានុក្រមពាក្យច្បាប់ ខ្មែរ អង់គ្លេស បារាំង ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ"*, រៀបចំដោយ គណៈកម្មការបណ្ឌិត្យសភាទទួលបន្ទុកអនុម័តពាក្យច្បាប់, បោះផ្សាយដោយទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០១១, ទំព័រទី៦២៖ *"យុត្តាធិការ (Jurisdiction) = តុលាការឬស្ថាប័នទទួលបន្ទុកចាត់ការរឿងក្តី"* ។

[43] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា៤, កថាខណ្ឌទី២។

"អយ្យការធ្វើការចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌ និងសុំឲ្យអនុវត្តច្បាប់នៅចំពោះមុខយុត្តាធិការស៊ើបសួរ និងយុត្តាធិការជំនុំជម្រះ។"

[44] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៤៩៧, កថាខណ្ឌទី១។

"អយ្យការធ្វើការអនុវត្តទោសនៅពេលដែលសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការបានក្លាយជាស្ថាពរ។"

ផ្នែកទី១. មុខការនៃអង្គការអយ្យការ

នៅក្នុងមុខការនៃអង្គការអយ្យការ យើងនឹងធ្វើការសិក្សាអំពីមុខការនៃអង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត **(កថាខណ្ឌទី១)** និងមុខការនៃអង្គការអយ្យការអមតុលាការជាន់ខ្ពស់ **(កថាខណ្ឌទី២)**។

កថាខណ្ឌទី១. អង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត

១). អំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត

នៅអង្គការអយ្យការអមសាលាដំបូង មានតែព្រះរាជអាជ្ញា និងព្រះរាជអាជ្ញារងទេដែលជាតំណាងស្ថាប័នអយ្យការ។

ដូចដែរបានបញ្ជាក់ពីខាងលើដែរ ព្រះរាជអាជ្ញា គឺជានាយឋានានុក្រមនៃព្រះរាជអាជ្ញារងក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។ *"តែព្រះរាជអាជ្ញារងដែលស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាប្រើប្រាស់អំណាចទាំងអស់ដែលព្រះរាជអាជ្ញាមានក្នុងការស្រាវជ្រាវ និងការចោទប្រកាន់បទល្មើស។"*[45]

នៅក្នុងអង្គការអយ្យការ គឺអយ្យការអមសាលាដំបូង គឺជាអ្នកដែលបើកការស៊ើបអង្កេតជាបឋម ឬដំបូងទៅលើរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌដែលខ្លួនទទួលបាន។ ក្នុងការស៊ើបអង្កេតនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាប្រើប្រាស់អំណាចទាំងអស់ដែលក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានទទួលស្គាល់ ដើម្បីដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលសកម្មភាពរបស់នគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលស្ថិតនៅក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។ ពេលព្រះរាជ-អាជ្ញាចុះទៅកាន់កន្លែងស៊ើបអង្កេត និងអាចធ្វើការណែនាំដែលមានប្រយោជន៍ដល់នគរបាលយុត្តិធម៌។ ក្នុងករណីចាំបាច់ គាត់ក៏អាចដកសិទ្ធិស៊ើបអង្កេតពីមន្ត្រីដែលកំពុងស៊ើបអង្កេត ដែលមានមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬភ្នាក់ងារសាធារណៈ ដែលស្ថិតក្រោមអំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា និងរៀបចំជំនួសវិញដោយមន្ត្រីមានសិទ្ធិស៊ើបអង្កេតដទៃទៀតក៏បាន។

[45] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៧០៦/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី ១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៣៨។

២).សមត្ថកិច្ចតាមដែនដី[46]របស់ព្រះរាជអាជ្ញា

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់ថា *"ព្រះរាជអាជ្ញាដែលមានសមត្ថកិច្ចគឺ៖[47]*

- *ព្រះរាជអាជ្ញានៃទីកន្លែងដែលមានការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។*

ដូចជា៖ បទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅខេត្តត្បូងឃ្មុំ ដូចនេះជាសមត្ថកិច្ចរបស់អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តត្បូងឃ្មុំ។

- *ព្រះរាជអាជ្ញានៃទីលំនៅ[48]របស់ជនដែលគេសង្ស័យថា បានប្រព្រឹត្តបទល្មើស។*

ដូចជា៖ ជនល្មើសបានប្រព្រឹត្តបទលួចម៉ូតូនៅរាជធានីភ្នំពេញ តែគេដឹងថាជនល្មើសមានទីលំនៅក្នុងខេត្តកំពង់ចាម។ ដូចនេះ ជនរងគ្រោះអាចដាក់បណ្ដឹងនៅអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តកំពង់ចាមបាន ។ ក្នុងករណីនេះ អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តកំពង់ចាមក៏ជាអ្នកមានសមត្ថកិច្ចដែរ។

- *ព្រះរាជអាជ្ញានៃទីកន្លែងចាប់ខ្លួនជន ដែលត្រូវបានសង្ស័យថា បានប្រព្រឹត្តបទល្មើស។"*

ដូចជា៖ ជនល្មើសបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសកំហែងយក (ប្លន់) នៅរាជធានីភ្នំពេញ។ តែជនល្មើសត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅខេត្តបាត់ដំបង ដូចនេះអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តបាត់ដំបងក៏មានសមត្ថកិច្ចដូចគ្នាដែរ ។ ករណីនេះ អយ្យការទាំងពីរគួរសម្របសម្រួលគ្នា ហើយសមត្ថកិច្ចគួរត្រូវ

---

[46] *សូមមើល ភូ ឡាយស៊ុន និង ភូ វួចចេង, "វចនានុក្រមច្បាប់ខ្មែរ-អង់គ្លេស", ត្រួតពិនិត្យ និងអត្ថាធិប្បាយពាក្យច្បាប់ជាភាសាខ្មែរដោយ ហ៊ីង ធិឫទ្ធិ, ពិនិត្យ និងផ្ដល់យោបល់ដោយ លោក ភូ លីវុឌ្ឍ, លោក តាន់ សេណារ៉ុង, លោក ម៉ុង មុនីចរិយា, លោក ជឹង ប៊ុនឡេង, លោក វុន សាវ៉ាយ, លោក កុយ នាម, លោក វង់ តុន, លោក អ៊ិត សាធ, លោក រ៉ូ ប៊ីណៃ, លោក សុក សំអឿន,លោក ហៃល ចំរើន, លោក យ៉ាន់ សុខា, និងលោកសាស្ត្រាចារ្យ វិន ចាន់ណារ៉េត, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០១២, ទំព័រទី១៩២និង៤៦៧។*

"សមត្ថកិច្ចដែនដី (Territorial jurisdiction/Territorial competence)= ភារកិច្ច ឬអំណាចស្របច្បាប់ដែលគ្រប់គ្រងរដ្ឋ- បាលនិងបច្ចេកទេស។ ភារកិច្ច ឬអំណាចស្របច្បាប់ដែលអាជ្ញាធរតុលាការមានសម្រាប់ចាត់ការបទល្មើស។"

[47] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា៣៩។

[48] *សូមមើល ភូ ឡាយស៊ុន និង ភូ វួចចេង, "វចនានុក្រមច្បាប់ខ្មែរ-អង់គ្លេស", ត្រួតពិនិត្យ និងអត្ថាធិប្បាយពាក្យច្បាប់ជាភាសាខ្មែរដោយ ហ៊ីង ធីឫទ្ធិ, ពិនិត្យ និងផ្ដល់យោបល់ដោយ លោក ភូ លីវុឌ្ឍ, លោក តាន់ សេណារ៉ុង, លោក ម៉ុង មុនីចរិយា, លោក ជឹង ប៊ុនឡេង, លោក វុន សាវ៉ាយ, លោក កុយ នាម, លោក វង់ តុន, លោក អ៊ិត សាធ, លោក រ៉ូ ប៊ីណៃ, លោក សុក សំអឿន,លោក ហៃល ចំរើន, លោក យ៉ាន់ សុខា, និងលោកសាស្ត្រាចារ្យ វិន ចាន់ណារ៉េត, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០១២, ទំព័រទី១៩២និង៤៤០។*

"ទីលំនៅ/លំនៅ/លំនៅឋាន (Abode/Domicile/Tenement) ៖ កន្លែងដែលជាទីតាំងនៃជីវភាពរស់នៅជាអចិន្ត្រៃយ៍របស់បុគ្គលម្នាក់ៗ" ។

បានប្រគល់ជូនអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តបាត់ដំបង ព្រោះដើម្បីជាការសម្រួលដល់នីតិវិធីរឿងក្តី។

កថាខណ្ឌទី២. អង្គការមហាអយ្យការអមតុលាការជាន់ខ្ពស់

១). មហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍

ដូចដែលបានលើកឡើងកន្លងមកថា នៅក្នុងមហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍ គឺមានអគ្គ-ព្រះរាជអាជ្ញា អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង និងព្រះរាជអាជ្ញាជាតំណាងអយ្យការនៅក្នុងស្ថាប័ននោះ។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់ថា៖

"អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ឃ្លាំមើលការអនុវត្តច្បាប់នៅក្នុងសមត្ថកិច្ចដែនដីនៃសាលាឧទ្ធរណ៍។

អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ អាចធ្វើអធិការកិច្ចនៅអង្គការអយ្យការទាំងឡាយដែលនៅក្នុងសមត្ថកិច្ចដែនដីរបស់ខ្លួន។

ក្នុងករណីមានបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវរាយការណ៍ជូនរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។"[49]

ដូចនេះមហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍ មានតួនាទីដោយឡែក ដែលត្រូវដើរតួជាអ្នកឃ្លាំមើលទៅលើអយ្យការទាំងឡាយដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន និងអាចប្រើអំណាចតាមគោលការណ៍ឋានានុក្រមទៅតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួន។ ដើម្បីធានាដល់ការឃ្លាំមើលរបស់ខ្លួនអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាមានសិទ្ធិក្នុងការធ្វើអធិការកិច្ចទៅតាមអយ្យការរាជធានី-ខេត្ត និងក្នុងករណីគាត់ពិនិត្យឃើញថាមានបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខជាតិ ដែលមិនមែនជាវិវាទរវាងបុគ្គលនិងបុគ្គល គាត់ត្រូវរាយការណ៍ជូនដល់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ដែលជានាយឋានានុក្រមរបស់ខ្លួន។

អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ អាចកោះអញ្ជើញអ្នកទទួលខុសត្រូវនៃអង្គភាពនគរបាលយុត្តិធម៌ ដើម្បីពិភាក្សាអំពីបញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់អង្គភាពនគរបាលទាំងនេះ និងអាចប្រគល់ភារកិច្ចដល់មន្ត្រី ឬភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ទាំងអស់ឲ្យបំពេញកិច្ចទាំងឡាយ ដែលខ្លួនយល់ឃើញថាមានប្រយោជន៍ដល់ការគ្រប់គ្រង ឬដំណើរការដ៏ល្អនៃនគរបាលយុត្តិធម៌។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញានេះអាចធ្វើអធិការកិច្ចគ្រប់ពេលវេលានៅអង្គភាពនគរបាលយុត្តិធម៌

[49] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៣៥។

និងចូលរួមស្តាប់ចម្លើយ ឬត្រួតពិនិត្យការគោរពតាមទម្រង់ច្បាប់នៃការឃាត់ខ្លួនរបស់នគរបាលយុត្តិធម៌ ឬការគ្រប់គ្រងកន្លែងឃាត់ខ្លួន។

គួរកត់សម្គាល់ដែរថា ក្នុងករណីមានការយល់ឃើញពីសភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃកំហុសដែលប្រព្រឹត្តដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ណាម្នាក់ដែលមានវិសមិតភាពជាមួយនឹងការបំពេញមុខងារ នោះអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការចាត់វិធានការ ហាមឃាត់មិនឲ្យបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជាបណ្តោះអាសន្នក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំ ឬហាមឃាត់មិនឲ្យបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជាស្ថាពរ។[50] ប៉ុន្តែមុននឹងចេញជាសេចក្តីសម្រេចនេះ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវកោះហៅដោយធ្វើការកត់ត្រានូវសេចក្តីអង្កេតនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នោះ ហើយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នោះអាចរកជំនួយពីមេធាវី ឬអ្នកប្រឹក្សាច្បាប់ណាម្នាក់ទៅតាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន និងត្រូវមានបញ្ជាក់សំអាងហេតុដែលនាំឲ្យមានការហាមឃាត់មិនឲ្យបំពេញមុខងារផង ហើយសេចក្តីសម្រេចនេះត្រូវជូនជាដំណឹងទៅរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ ដែលជាក្រសួងសាមីនៃនគរបាលយុត្តិធម៌នោះ។[51]

ក្នុងករណីមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចហាមឃាត់មិនឲ្យបំពេញមុខងារ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នោះអាចប្តឹងតវ៉ាដោយមានសំអាងហេតុទៅកាន់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ក្នុងអំឡុងពេល ១៥ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលដំណឹងអំពីសេចក្តីសម្រេចហាមឃាត់នោះ។[52] ដូចនេះ សេចក្តីសម្រេចនោះ គឺជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងតវ៉ាទៅកាន់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ដើម្បីអាចទទួលបានការប្រកាសបដិសេធចោលការសម្រេចហាមឃាត់មិនឲ្យបំពេញមុខងារ ឬកាត់បន្ថយរយៈពេលហាមឃាត់។[53] ក្នុងករណីនេះ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌អាចត្រឹមតែបន្ថយទោសវិន័យ តែមិនអាចបន្ថែមទោសវិន័យបានឡើយ ព្រោះកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងតវ៉ាមិនមែនប្តឹងសុំឲ្យមានការបន្ថែមទោសនោះឡើយ គឺប្តឹងសុំឲ្យមានការបន្ថយទោស ឬបដិសេធចោលសេចក្តីសម្រេចរបស់អគ្គព្រះ-

[50] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៦៦។

[51] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៦៦, កថាខណ្ឌទី៣ ។

[52] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៦៦, កថាខណ្ឌទី៥ ។

[53] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៦៦, កថាខណ្ឌទី៤ ។

រាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍តែម្តង។ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌នឹងសម្រេចបណ្តឹងតវ៉ាខាងលើយ៉ាងយូរបំផុតក្នុងរយៈពេល ១ ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលពាក្យប្តឹង ហើយសេចក្តីសម្រេចរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌គឺជាសេចក្តីសម្រេចបិទផ្លូវតវ៉ា។[54] ក្នុងអំឡុងពេលនៃការធ្វើបណ្តឹងតវ៉ា និងការសម្រេចបណ្តឹងតវ៉ានោះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលត្រូវបានហាមឃាត់នោះ មិនអាចបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនបានឡើយ ហើយកិច្ចទាំងឡាយដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នោះបានបំពេញត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ។[55]

២). មហាអយ្យការអមតុលាការកំពូល

មហាអយ្យការអមតុលាការកំពូល គឺជាស្ថាប័នមួយ ដែលមានអគ្គព្រះរាជអាជ្ញា អគ្គព្រះរាជ-អាជ្ញារង និងព្រះរាជអាជ្ញាដែលជាតំណាងអយ្យការនៅអមតុលាការកំពូល។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការកំពូល គឺជាសមាសភាពមួយរូបក្នុងចំណោមសមាជិកទាំង ១១ រូប នៃសមាជិកឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម[56] ដែលមានព្រះមហាក្សត្រជាព្រះប្រធាន ហើយស្ថាប័ននេះមានតួនាទីចំបងក្នុងការតែងតាំង ការផ្លាស់ប្តូរ ការផ្តាច់ពីមុខងារ ការដាក់ឲ្យនៅក្រៅក្របខណ្ឌ ការដាក់ឲ្យនៅទំនេរ ការលុបឈ្មោះ និងការដាក់វិន័យទៅលើទាំងចៅក្រមអាសនៈ និងចៅក្រមអយ្យការទាំងអស់[57]។

ចំណែកនៅក្នុងតួនាទីជំនុំជម្រះវិញ អយ្យការអមតុលាការកំពូល ជាអ្នកចូលរួមស្នើសុំឲ្យមានការគោរពច្បាប់នៅក្នុងពេលដែលមានបណ្តឹងសារទុក្ខ បណ្តឹងសើរើ និងបណ្តឹងតវ៉ាផ្សេងៗទៀត ដែលបានដាក់ជូនតុលាការកំពូលពិនិត្យ។[58]

---

[54] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៦៦, កថាខណ្ឌទី៦ ។

[55] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៦៦, កថាខណ្ឌទី៨ ។

[56] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងប្រព្រឹត្តទៅនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម, នស/រកម/០៧១៤/០១៧, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា៤ ។

[57] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងប្រព្រឹត្តទៅនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម, នស/រកម/០៧១៤/០១៧, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤, មាត្រា១៨ និង២០ ។

[58] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧,មាត្រា៣២។

ផ្នែកទី២ ការអនុវត្តបណ្តឹងអាជ្ញាដោយតំណាងអយ្យការ

តាមការបកស្រាយខាងលើ បណ្តឹងអាជ្ញា គឺជាបណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌ។ ព្រះរាជអាជ្ញា គឺជាម្ចាស់នៃបណ្តឹងអាជ្ញា មានតែព្រះរាជអាជ្ញាទេ ដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា។ ដើម្បីអាចចាប់ផ្តើមដំណើរការបណ្តឹងអាជ្ញាបាន ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវស៊ើបអង្កេតដើម្បីប្រមូលព័ត៌មាន និងភស្តុតាង[59]ដាក់បន្ទុកឲ្យមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ និងអាចជឿជាក់បានថាបទល្មើសពិតជាត្រូវបានប្រព្រឹត្តពិតមែន ហើយជនដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស គឺជាជនល្មើសដែលព្រះរាជអាជ្ញាកំពុងសង្ស័យពិតមែន។ ក្រោយពីការស៊ើបអង្កេត ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវធ្វើការសម្រេចថា តើគួរធ្វើការដាក់ឲ្យដំណើរការបណ្តឹងអាជ្ញា ឬធ្វើការតម្កល់ទុករឿងទុកឥតចាត់ការ?

ដូចនេះ ដើម្បីធ្វើការសិក្សាឲ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅលើចំនុចនេះ យើងត្រូវយល់សិនថា តើអ្វីជាបណ្តឹងអាជ្ញា (**កថាខណ្ឌទី១**) ? តើព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើការចោទប្រកាន់តាមផ្លូវអ្វីខ្លះក្នុងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ (**កថាខណ្ឌទី២**)?

កថាខណ្ឌទី១. បណ្តឹងអាជ្ញា

ជាទូទៅ នៅពេលមានបទល្មើសមួយកើតឡើង អាចមានបណ្តឹងពីរផ្សេងគ្នាតែងតែកើតឡើង គឺបណ្តឹងអាជ្ញា និងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើង បានទទួលស្គាល់នូវបណ្តឹងទាំងពីរប្រភេទនេះ ក្នុងនោះមានបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលជាបណ្តឹងធ្វើឡើងដើម្បីដោះស្រាយនូវវិវាទរវាងបុគ្គលឯកជន និងបុគ្គលឯកជន ដោយតម្រូវឲ្យមានការសងជាសំណងព្យសនកម្ម រីឯបណ្តឹងមួយទៀតគឺបណ្តឹងអាជ្ញាដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយព្រះរាជអាជ្ញាដែលជាអ្នកតំណាងឲ្យសង្គម ដើម្បីកំណត់ថា តើមានការ

[59] *សូមមើល ភូ ឡាយស៊ុន និង ភូ វួចចេង, "វចនានុក្រមច្បាប់ខ្មែរ-អង់គ្លេស", ត្រួតពិនិត្យ និងអត្ថាធិប្បាយពាក្យច្បាប់ជាភាសាខ្មែរដោយ ហ៊ីង ធិឫទ្ធិ, ពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់ដោយ លោក ភូ លីវុឌ្ឍ, លោក តាន់ សេណារ៉ុង, លោក ម៉ុង មុនីចរិយា, លោក ជឹង ប៊ុនឡេង, លោក វុន សាវ៉ាយ, លោក កុយ នាម, លោក វង់ គុន, លោក អ៊ិត សាធ, លោក រ៉ូ ប៊ីណៃ, លោក សុក សំអឿន,លោក ហៃល ចំរើន, លោក យ៉ាន់ សុខា, និងលោកសាស្ត្រាចារ្យ រិន ចាន់ណារ៉េត, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០១២, ទំព័រទី៣៨៨។*

"ភស្តុតាង (Evidence/Proof) = តឹកតាងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬមិនមែនជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ពាក់ព័ន្ធនឹងចំណុចវិវាទរវាងគូភាគី ដែលជាមូលដ្ឋាននៃការសម្រេចសេចក្តីរបស់តុលាការ។"

ប្រព្រឹត្តបទល្មើសឬទេ បើមានការប្រព្រឹត្តមែន ជនល្មើសត្រូវទទួលទោសពិន័យ និង/ឬ ទោសដាក់ពន្ធនាគារទៅតាមទោសបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ។

ក្នុងបណ្តឹងទាំងពីរនេះ ទោះជាមានបណ្តឹងមួយត្រូវរលត់ទៅតាមលក្ខខណ្ឌណាមួយរបស់វាក៏ដោយក៏បណ្តឹងមួយទៀតមិនរលត់នោះដែរ។ មានន័យថា នៅក្នុងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ព្រះរាជអាជ្ញាគឺជាម្ចាស់នៃបណ្តឹងអាជ្ញា ក្នុងករណីជនបង្កបានសងជាសំណងព្យសនកម្មទៅជនរងគ្រោះផ្នែករដ្ឋប្បវេណីអស់ហើយក៏ដោយ ក៏ព្រះរាជអាជ្ញានៅតែអាចធ្វើការចោទប្រកាន់ ឬដាក់ឲ្យដំណើរការបណ្តឹងអាជ្ញាបានដែរ ព្រោះវាជា បណ្តឹងពីរផ្សេងគ្នា។ ឧទាហរណ៍៖ ក្នុងករណីមានការរំលោភសេពសន្ថវៈមួយបានកើតឡើង។ ជាទូទៅ ក្រុមគ្រួសារនៃជនបង្កតែងតែព្យាយាមដើម្បីឲ្យមានការសម្របសម្រួលគ្នាទៅវិញទៅមកតាមរយៈការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដើម្បីបញ្ចប់រឿងដែលជាការដោះស្រាយក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ដូចនេះបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចត្រូវបានរលត់។ ប៉ុន្តែបណ្តឹងអាជ្ញាដែលជាបណ្តឹងការពារផលប្រយោជន៍ទូទៅ ផលប្រយោជន៍នៃសង្គមមិនបានរលត់ឡើយ ព្រោះអំពើរំលោភសេពសន្ថវៈបានធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សង្គម ដូចនេះសង្គមដែលជាភាគីរងគ្រោះអាចប្តឹងដើម្បីទាមទារឲ្យមានការដាក់ទោសទណ្ឌ។ ក្នុងករណីនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាជាអ្នកតំណាងឲ្យសង្គមមានតួនាទីធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា។

យើងនឹងធ្វើការសិក្សាទៅលើភាពខុសគ្នារវាង បណ្តឹងអាជ្ញា និងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី(១) និងការរលត់បណ្តឹងអាជ្ញា(២)។

១). ភាពខុសគ្នារវាងបណ្តឹងអាជ្ញា និងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

យោងទៅតាមមាត្រា ២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បានកំណត់ថា៖

"*បណ្តឹងអាជ្ញា និងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គឺជាបណ្តឹងពីរផ្សេងគ្នា។*

បណ្តឹងអាជ្ញា មានគោលបំណងពិនិត្យអត្ថិភាពនៃបទល្មើស បង្ហាញឲ្យឃើញពិរុទ្ធភាពនៃជនល្មើស និងផ្តន្ទាទោសជននេះតាមច្បាប់កំណត់។

បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មានគោលបំណងធ្វើឲ្យបានជួសជុលការខូចខាត ដែលបណ្តាលមកពីអំពើល្មើសដល់ភាគីរងគ្រោះ ហើយក្នុងគោលបំណងនេះឲ្យអ្នករងគ្រោះបានទទួលសំណងជម្ងឺចិត្ត

ធូនល្មមនឹងព្យសនកម្មដែលខ្លួនបានទទួល។"[60] តាមរយៈមាត្រានេះ យើងអាចធ្វើការបំបែកនូវចំនុចខុសគ្នារវាងបណ្តឹងអាជ្ញា និងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលមានដូចជា៖

- **គោលបំណង** (Purpose)
  - បណ្តឹងអាជ្ញា៖ ជួសជុលនូវព្យសនកម្ម ដែលកើតចេញពីបទល្មើស ដើម្បីប្រយោជន៍សម្រាប់សង្គម
  - បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី៖ ជួសជុលព្យសនកម្មពីការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនរងគ្រោះ
- **មូលដ្ឋានច្បាប់** (Legal Basis)
  - បណ្តឹងអាជ្ញា៖ ផ្អែកលើច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ដោយយោងទៅតាមគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាពដែលមានចែងក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ
  - បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី៖ ផ្អែកលើអំពើអនីត្យានុកូល ដែលមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី
- **ទណ្ឌកម្ម** (Punishment/Penalty/Sanction)
  - បណ្តឹងអាជ្ញា៖ ទោសពិន័យ និងទោសដាក់ពន្ធនាគារដោយយោងទៅតាមកំហុសនៃជនល្មើស
  - បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី៖ សងសំណងដោយយោងទៅតាមព្យសនកម្មដែលកើតលើជនរងគ្រោះ
- **ភាគី** (Parties)
  - បណ្តឹងអាជ្ញា៖ អយ្យការ និងជនល្មើស
  - បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី៖ សិទ្ធិវ័ន្ត[61] ឬជនរងគ្រោះផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ។[62]
- **សាលាជម្រះក្តី** (Court)
  - បណ្តឹងអាជ្ញា៖ ធ្វើបានតែចំពោះមុខសាលាជម្រះក្តីព្រហ្មទណ្ឌតែប៉ុណ្ណោះ។

---

[60] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៨/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២។

[61] *សូមមើល* ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន, ជ.គណៈកម្មការបណ្ឌិត្យសភាទទួលបន្ទុកអនុម័តពាក្យច្បាប់ ប្រធាន សំ សុខផល, *"សន្ទានុក្រមពាក្យច្បាប់ ខ្មែរ អង់គ្លេស បារាំង ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ"*, រៀបចំដោយគណៈកម្មការបណ្ឌិត្យសភាទទួលបន្ទុកអនុម័តពាក្យច្បាប់, បោះផ្សាយដោយទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០១១, ទំព័រទី៦៦។

"សិទ្ធិវ័ន្ត (Assignee, Eligible person)= អ្នកមានសិទ្ធិ (លើវត្ថុណាមួយ ឬលើអ្វីមួយ"។

[62] *សូមមើល* សាស្ត្រាចារ្យ ចាំង ស៊ីណាត, *មេរៀននីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ(Slide)*, សម្រាប់ថ្នាក់ ELBBL (Section1), ឆ្នាំ២០១៦។

- បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី៖ ជនរងគ្រោះអាចធ្វើបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅចំពោះមុខសាលាជម្រះក្តីព្រហ្មទណ្ឌក៏បាន ឬសាលាជម្រះក្តីរដ្ឋប្បវេណីក៏បាន។[63]

២).ការរលត់បណ្តឹងអាជ្ញា

ការរលត់បណ្តឹងអាជ្ញា គឺជាមូលហេតុដែលធ្វើឲ្យព្រះរាជអាជ្ញាមិនអាចដាក់ឲ្យដំណើរការបណ្តឹងអាជ្ញា ឬត្រូវបញ្ឈប់ការធ្វើដំណើរការបណ្តឹងអាជ្ញា។

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់ថា៖

"មូលហេតុនៃការរលត់បណ្តឹងអាជ្ញាមានដូចតទៅ៖

- *មរណភាពនៃជនល្មើស។*
- *ការផុតអាជ្ញាយុកាល។*
- *ការលើកលែងទោសជាទូទៅ។*
- *ការនិរាករណ៍នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ។*
- *អាជ្ញាអស់ជំនុំ។"*

❖ **មរណភាពនៃជនល្មើស៖** ក្នុងករណីដែលជនល្មើសបានទទួលមរណភាព មុនពេលមានបណ្តឹងអាជ្ញា ឬស្លាប់មុនពេលប្រកាសសេចក្តីសម្រេចស្ថាពរក្នុងការផ្តន្ទាទោសជនល្មើស នោះបណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវរលត់។ មានន័យថា ព្រះរាជអាជ្ញាមិនអាចចោទប្រកាន់ និងអនុវត្តទោសចំពោះមនុស្សដែលបានទទួលមរណភាពឡើយ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីនេះ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចសុំឲ្យមានការជួសជុលព្យសនកម្មពីសិទ្ធិវន្តនៃជនជាប់ចោទបាន ហើយតុលាការព្រហ្មទណ្ឌនៅតែមានសមត្ថកិច្ចលើបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនោះ។[64]

❖ **ការផុតអាជ្ញាយុកាល៖** អាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹងអាជ្ញា មាន ១៥ ឆ្នាំចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ ៥ ឆ្នាំចំពោះបទមជ្ឈិម និង ១ ឆ្នាំចំពោះបទលហុ។ ចំណែក បទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍ បទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងបទឧក្រិដ្ឋសង្គ្រាម មិនមានអាជ្ញាយុកាលឡើយ។ ដូចគ្នានេះដែរ ការទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ដែលជាអំពើអនីត្យានុកូលគឺ *"ត្រូវរលត់ដោយអាជ្ញាយុកាល បើអំឡុងពេល*

---

[63] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២២។

[64] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២៤។

៣ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីពេលដែលជនរងគ្រោះ [...] បានដឹងថាអាចទាមទារសំណង ការខូចខាតចំពោះអ្នកប្រព្រឹត្តអំពើបំពាន ឬអំឡុងពេល ១០ ឆ្នាំ បានកន្លងហួសទៅ បន្ទាប់ពីអំពើអនីត្យានុកូលនោះត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើង"[65]។ ដោយឈរលើគោលការណ៍ការបែងចែកបណ្តឹងទាំងពីរជាបណ្តឹងផ្សេងគ្នា នោះការផុតអាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹងណាមួយ មិនមែនជាឧបសគ្គសម្រាប់ការធ្វើបណ្តឹងមួយទៀតឡើយ។

បទល្មើសមួយចំនួនយើងអាចរាប់អាជ្ញាយុកាលបានដូចជា៖[66]

- **<u>បទល្មើសភ្លាមៗ</u>** (Infraction Instantanees)

បទល្មើសភ្លាមៗ គឺជាបទល្មើសដែលការប្រព្រឹត្តបានកើតឡើងភ្លាមៗមិនអូសបន្លាយ បានសេចក្តីថាជាបទល្មើស ដែលការប្រតិបត្តិស្ថិតនៅក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លីដ៏បំផុត។ **ឧទាហរណ៍៖** បទឃាតកម្ម (មាត្រា១៩៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ), បទហិង្សាដោយចេតនា (មាត្រា២១៧នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ) និងបទលួច (មាត្រា៣៥៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ)។ អាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើសត្រូវគិតចាប់ពីថ្ងៃប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

- **<u>បទល្មើសនិរន្តរ៍ (Infraction Continue ou Successive)</u>**

បទល្មើសនិរន្តរ៍ គឺជាបទល្មើសដែលអូសបន្លាយ ដោយសារតែគំនិតទុច្ចរិតរបស់ជនល្មើស ឬគេអាចនិយាយម្យ៉ាងទៀតបានថា ជាបទល្មើសដែលសំដែងឡើងដោយអំពើនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសអាចអូសបន្លាយក្នុងកាល ដោយស្ថិតនៅក្នុងអំឡុងពេលយូរ ឬឆាប់អាស្រ័យលើឆន្ទៈប្រព្រឹត្តបទល្មើសរបស់ចារី។ **ឧទាហរណ៍៖** បទប្រើប្រាស់ដោយខុសច្បាប់នូវសំលៀកបំពាក់ជាអាទិ៍សម្រាប់អាជ្ញាធរសាធារណៈ (មាត្រា៦១២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ), បទផិត (មាត្រា៧ នៃច្បាប់ស្តីពីឯកពន្ធភាព) និងបទរក្សាទុកគ្រឿងផ្ទុះខុសច្បាប់ (មាត្រា២៣ នៃច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងអាវុធ គ្រឿងផ្ទុះនិងគ្រាប់រំសេវ)។ អាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើសនិរន្តរ៍នេះ ត្រូវគិតចាប់ពីថ្ងៃដែលរកឃើញបទល្មើសនោះ។

- **<u>បទល្មើសជាទម្លាប់ ឬដដែល (Infraction d'habitude)</u>**

បទល្មើសជាទម្លាប់ ឬដដែល គឺជាបទល្មើសមួយ ដែលសំដៅដល់ការប្រព្រឹត្តដដែលៗនូវអំពើតែមួយដូចគ្នា។ មានន័យថា អំពើទាំងនោះគឺមានលក្ខណៈដូចគ្នាៗ ហើយត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងម្តងហើយម្តងទៀតដោយដាច់ដោយឡែកពីគ្នា។ **ឧទាហរណ៍៖** បទយល់ព្រមឲ្យធ្វើសកម្មភាព

---

[65] *សូមមើល* ក្រមរដ្ឋប្បវេណី, នស/រកម/១២០៧/០៣០, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៧៦៥។

[66] *សូមមើល* សាស្ត្រាចារ្យ ហ៊ាង ឡេង, *មេរៀននីតិព្រហ្មទណ្ឌទូទៅ*, ទំព័រទី៤៧ និង៤៨។

ពេស្យាចារនៅក្នុងគ្រឹះស្ថាន (មាត្រា២៩២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ), បទគំរាមកំហែង (មាត្រា២៣១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ) និងបទរុកកួនខាងផ្លូវភេទ (មាត្រា២៥៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ)។ បទល្មើសជាទម្លាប់នេះ អាជ្ញាយុកាលរាប់ចាប់ពីថ្ងៃប្រព្រឹត្តបទល្មើសចុងក្រោយគេ ។

❖ **ការលើកលែងទោសជាទូទៅ៖** ការលើកលែងទោសជាទូទៅនេះ ត្រូវបានអនុវត្តទៅតាមច្បាប់ស្តីពីការលើកលែងទោស ដែលមានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា ៩០ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។ ការលើកលែងទោសជាទូទៅ អាចធ្វើការកំណត់ពីដែនអនុវត្តផ្សេងៗដូចជា ប្រភេទបទល្មើស រយៈពេលនៃទោស អាយុរបស់ទណ្ឌិត ជាដើម។

❖ **ការនិរាករណ៍នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ៖** បណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវរលត់ទៅតាមបទល្មើសមួយចំនួន ដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌចាស់ ដែលត្រូវបាននិរាករណ៍ដោយច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌថ្មី។

❖ **អាជ្ញាអស់ជំនុំ៖** *"ដោយអនុវត្តតាមគោលការណ៍អាជ្ញាអស់ជំនុំ ជនណាដែលត្រូវបានតុលាការសម្រេចឲ្យរួចខ្លួនជាស្ថាពរហើយ ជននោះមិនអាចត្រូវចោទប្រកាន់ទៀតទេចំពោះអំពើដដែល ទោះបីក្រោមការកំណត់ឈ្មោះបទល្មើសថ្មីផ្សេងក៏ដោយ។"*[67] ដូចនេះជាវិបាក ក្រោយសេចក្តីសម្រេចស្ថាពរ ទោះជាមានលេចឡើងនូវភស្តុតាងថ្មីដែលអាចបញ្ជាក់ថាពិតជាមានបទល្មើសបានប្រព្រឹត្តមែនក៏ដោយ ក៏បណ្តឹងអាជ្ញាមិនអាចដាក់ឲ្យដំណើរការបានដែរ ព្រោះវាមានអាជ្ញាអស់ជំនុំ ។

ក្រៅពីមូលហេតុខាងលើនេះ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌក៏បានកំណត់បន្ថែមអំពីមូលហេតុ ៣ ផ្សេងទៀត ដែលអាចធ្វើឲ្យបណ្តឹងអាជ្ញាផុតរលត់បានដែលមានដូចជា៖[68]

- **ការដកពាក្យប្តឹង** អាចធ្វើឲ្យបណ្តឹងអាជ្ញាផុតរលត់បាន ប្រសិនបើពាក្យប្តឹងដោយជនរងគ្រោះ គឺជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់មួយក្នុងការដាក់ឲ្យបណ្តឹងអាជ្ញាមានចលនា មានន័យថាក្នុងបទល្មើសមួយចំនួន ព្រះរាជអាជ្ញាមិនអាចធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញាឲ្យមានចលនា ដោយគ្មានពាក្យប្តឹងរបស់ជនរងគ្រោះឡើយ ដូចជា បទបរិហារកេរ្តិ៍ និងបទជេរប្រមាថ[69]។ ក្នុងករណីនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវការពាក្យប្តឹងជនរងគ្រោះដើម្បីធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា ហើយការដកពាក្យប្តឹងរបស់ជនរងគ្រោះក៏អាចធ្វើឲ្យបណ្តឹងអាជ្ញាផុតរលត់ផងដែរ ព្រោះជនរងគ្រោះគឺជាអ្នកដែលទទួលរងគ្រោះខ្លាំងបំផុតក្នុងទំនាក់ទំនងបទ

[67] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១២។

[68] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៨។

[69] *សូមមើល* ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/១១០៩/០២២, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩, មាត្រា ៣០៩។

ល្មើសនេះ ទើបច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់សិទ្ធិអំណាចឲ្យជនរងគ្រោះជាអ្នកសម្រេចពីការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញានេះ។

- **ការសម្របសម្រួលជាមួយរដ្ឋ** ក៏ជាមូលហេតុអាចធ្វើឲ្យបណ្តឹងផុតរលត់បានដែរ តាមរយៈការបង់ពិន័យអន្តរកាលជូនរដ្ឋ **ឧទាហរណ៍៖** ពិន័យពេលបំពានវិធានចរាចរណ៍ផ្លូវគោក។

- **ការបង់ប្រាក់ពិន័យសរុប ឬប្រាក់ពិន័យសម្របសម្រួល** អាចធ្វើឲ្យបណ្តឹងអាជ្ញាផុតរលត់បានលុះត្រាតែមានការទទួលស្គាល់ជាមុនដោយជនសង្ស័យ អំពីការចូលរួមប្រព្រឹត្តបទល្មើសរបស់ខ្លួន ហើយត្រូវមានការព្រមព្រៀងធ្វើឲ្យរលត់បណ្តឹងអាជ្ញា។[70]

កថាខណ្ឌទី២. សេចក្តីសម្រេចនៃតំណាងអយ្យការក្នុងការចោទប្រកាន់

នៅក្នុងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌនោះ តំណាងអយ្យការមានសិទ្ធិក្នុងការមិនចោទប្រកាន់ (១) ឬចោទប្រកាន់ (២) ។

១). ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ

ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ គឺជានីតីវិធីមួយដែលកើតចេញគោលការណ៍កាលានុវត្តភាពនៃការចោទប្រកាន់ ដែលក្នុងគោលការណ៍នេះបានផ្តល់នូវអំណាចសម្រាប់ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើការថ្លឹងថ្លែងក្នុងនាមជានិយ័តករនៃសង្គម ដើម្បីធ្វើការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ ឬដាក់ឲ្យដំណើរការបណ្តឹងអាជ្ញា។ យើងគួររំលឹកផងដែរថា ប្រទេសកម្ពុជាជាប្រទេសធ្លាប់អនុវត្តនូវគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាពនៃការចោទប្រកាន់នាសម័យអន្តរកាល តាមរយៈគោលការណ៍នេះតម្រូវឲ្យតំណាងអយ្យការត្រូវចោទប្រកាន់គ្រប់រឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ។ គោលការណ៍ទាំងពីរនេះមានលក្ខណៈមិនដូចគ្នានោះទេ។ យោងតាមគោលការណ៍កាលានុវត្តភាពនៃការចោទប្រកាន់ តើតំណាងអយ្យការអាចធ្វើការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការបានតាមរយៈអ្វីខ្លះ?

ក្នុងករណីមានរឿងហេតុដែលមិនបង្កើតបានជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដោយសារគ្មានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបំពេញនូវសញ្ញាណនៃធាតុផ្សំបទល្មើស តំណាងអយ្យការអាចធ្វើការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការបាន។ ក្នុងការអនុវត្តខ្លះ យើងសង្កេតឃើញថា មានវិវាទរដ្ឋប្បវេណីមួយចំនួនដែលមានលក្ខណៈស្រដៀង ឬប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ហើយត្រូវបានគេបកស្រាយឲ្យមានលក្ខណៈច្រឡំថា វាគឺជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីដាក់ឲ្យបណ្តឹង-

[70] *សូមមើល* សហប្រតិបត្តិការបារាំងគម្រោងទ្រទ្រង់នីតិរដ្ឋ និងរាជបណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, មេរៀននីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, ឆ្នាំ ២០០៧, ទំព័រទី៣៤។

អាជ្ញាមានចលនា ដូចជាក្នុងករណី អំពើឆបោក(មាត្រា ៣៩៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងបទល្មើសឆបោក(មាត្រា ៣៧៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ)។

ករណីខ្លះដែលអង្គហេតុបានបញ្ជាក់ច្បាស់តាមរយៈភស្តុតាងដាក់បន្ទុកផ្សេងៗថា ពិតជាមានបទល្មើសកើតឡើង ឬយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏តំណាងអយ្យការនៅតែអាចធ្វើការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការបាន ប្រសិនបើតំណាងអយ្យការយល់ឃើញថាបទល្មើសនោះជារឿងក្តីដែលមិនគួរឲ្យចោទប្រកាន់(ក) ឬជារឿងក្តីដែលមិនអាចចោទប្រកាន់បាន (ខ)។[71]

ក). រឿងក្តីមិនគួរឲ្យចោទប្រកាន់

ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧ មិនបានកំណត់នូវមូលហេតុណាមួយសម្រាប់ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការនោះឡើយ។ ប៉ុន្តែក្នុងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ តំណាងអយ្យការនៅតែអាចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការបាន ប្រសិនបើតំណាងអយ្យការយល់ឃើញថា "*បទល្មើសនោះតូចតាច មិនជះឥទ្ធិពលដល់តម្លៃការពារសង្គម ចំណែកឯព្យសនកម្មចំពោះជនរងគ្រោះទាំងផ្នែកសីលធម៌ និងសេដ្ឋកិច្ច ក៏មានភាពស្ដួចស្តើង ហើយពេលខ្លះជនរងគ្រោះគ្មានការអើពើអ្វីសោះ*"[72]។ ក្នុងករណីនេះ តើសង្គមដែលមិនមែនជាភាគីរងគ្រោះដោយផ្ទាល់ពីបទល្មើស គួរមានមានវិធានការណាមួយទៅលើអំពើដែលជនរងគ្រោះដោយផ្ទាល់ពីបទល្មើស មិនមានការអើពើ ឬមានវិធានការណាមួយសោះផងនោះ? ដូចនេះការស្រាវជ្រាវទៅលើអំពើនេះ ហាក់បីដូចជាគ្មានប្រយោជន៍ ឬចាំបាច់សម្រាប់សង្គមទាល់តែសោះ។ ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការក៏អាចមកពីមូលហេតុនៃការអវត្តមាននៃអត្តសញ្ញាណចារីផងដែរ ដែលនេះគឺជាការបង្កនូវផលលំបាក និងការប៉ះពាល់ប្រសិទ្ធិភាពក្នុងការដំណើរការរឿងក្តី ឬការស្រាវជ្រាវរឿងក្តីនោះ។ ក្នុងករណីបើស្គាល់ពីអត្តសញ្ញាណនៃជនល្មើស "*ចៅក្រមអយ្យការចាំបាច់ត្រូវផ្តល់ជាសារដល់ជននេះ តាមរយៈការពន្យល់ណែនាំដើម្បីគេបានដឹងពីផលលំបាកនៃការផ្តន្ទាទោស ហើយចេះកែប្រែខ្លួនឈប់ពីការប្រព្រឹត្តអំពើល្មើសច្បាប់តទៅទៀត*"[73]។

---

[71] *សូមមើល* ផុន វណ្ណា, "*ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ*, ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ, ចូលមើល ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៧, http://salatraju.com/index.php/post?p=33 ,ទំព័រទី២។

[72] *សូមមើល* ផុន វណ្ណា, "*ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ*, ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ, ចូលមើល ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៧, http://salatraju.com/index.php/post?p=33 ,ទំព័រទី៣។

[73] *សូមមើល* ផុន វណ្ណា, "*ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ*, ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ, ចូលមើល ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៧, http://salatraju.com/index.php/post?p=33 ,ទំព័រទី៣។

ខ). រឿងក្តីមិនអាចចោទប្រកាន់បាន

ចំពោះករណីមួយចំនួន ច្បាប់បានកំណត់យ៉ាងជាក់លាក់ក្នុងការហាមមិនឲ្យធ្វើការចោទប្រកាន់តែម្តង ដែលនេះគឺជាឧបសគ្គក្នុងការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា។ ជាក់ស្តែងដូចមានចែងក្នុងអនុសញ្ញាក្រុងវីយ៉ែនស្តីអំពីទំនាក់ទំនងការទូតបានកំណត់ថា "*ភ្នាក់ងារទូតមានអភ័យឯកសិទ្ធិ ចំពោះអំណាចយុត្តាធិការព្រហ្មទណ្ឌរបស់រដ្ឋម្ចាស់ផ្ទះ*"[74]។ ក្នុងករណីនេះ តំណាងអយ្យការមិនអាចធ្វើការចោទប្រកាន់ណាមួយបានឡើយ។

គ). បច្ច័យនៃការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ

ការអនុវត្តការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ អាចបង្កើតជាភាពវិជ្ជមានជាច្រើនសម្រាប់សង្គមជាតិដូចជា ការកាត់បន្ថយនូវការកកស្ទះរឿងក្តីនៅតុលាការ ការកាត់បន្ថយភាពណែនស្ទះនៅក្នុងពន្ធនាគារ និងជាពិសេស វាគឺជាជួយជម្រុញការបំពេញការងាររបស់តំណាងអយ្យការឲ្យក្លាយជានិយ័តករដ៏រស់រវើកក្នុងសង្គម ដែលមិនមែនជាតួម៉ាស៊ីនសម្រាប់ការចោទប្រកាន់ដូចមុនឡើយ។ ការអនុវត្តនេះក៏ជានយោបាយព្រហ្មទណ្ឌទាក់ទងនឹងការលុបបំបាត់ការបង្ក្រាបតាមបែបសងសឹកជាបណ្តើរៗ ដោយជំនួសមកវិញនូវនយោបាយព្រហ្មទណ្ឌ បង្ក្រាបតាមបែបអប់រំ ។[75]

ក្រៅពីភាពវិជ្ជមានក្នុងចំនុចខាងលើនេះ ការអនុវត្តនេះបានផ្តល់ផលអវិជ្ជមានមួយចំនួនទៀតដែលអាចកើតចេញពីការអនុវត្តគោលការណ៍កាលានុវត្តភាពនៃការចោទប្រកាន់នេះ ដូចជា "*ចៅក្រមអយ្យការមានអំណាចធំធេង ហើយគាត់អាចប្រើប្រាស់អំណាចនេះដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍ និងបក្សពួករបស់ខ្លួន ប្រសិនបើគាត់គ្មានមនសិការជាតិនឹងវិជ្ជាជីវៈ*"[76]។ ក្នុងករណីនេះ ភាពយុត្តិធម៌នៅក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការនឹងត្រូវកាត់បន្ថយ ដែលជាហេតុធ្វើឲ្យប្រជាពលរដ្ឋគ្មាន ឬបាត់បង់នូវទំនុកចិត្តលើប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌តទៅទៀត។ ទោះបីជាយ៉ាងណា ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំបានកំណត់នូវនីតិវិធីមួយចំនួនដើម្បីរាំងខ្ទប់នូវផលអវិជ្ជមានខាងលើ តាមរយៈការបើកផ្លូវឲ្យមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំពោះមុខចៅក្រមស៊ើបសួរ និងការសើរើដោយឯកឯងដោយ

---

74 *សូមមើល* អនុសញ្ញាក្រុងវីយ៉ែនស្តីពីទំនាក់ទំនងការទូត, អនុម័តដោយ សន្និសិទអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រាស្រ័យទាក់ទងការទូត និងអភ័យឯកសិទ្ធិការទូត, នាថ្ងៃទី ១៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ១៩៦១, ប្រការ៣១។

75 *សូមមើល* ផុន វណ្ណា, "*ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ*", ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ, ចូលមើល ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៧, http://salatraju.com/index.php/post?p=33 ,ទំព័រទី៤។

76 *សូមមើល* ផុន វណ្ណា, "*ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ*", ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ, ចូលមើល ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៧, http://salatraju.com/index.php/post?p=33 ,ទំព័រទី៤។

តំណាងអយ្យការ ក្នុងករណីដែលបទល្មើសមិនទាន់ផុតអាជ្ញាយុកាល ។ សូមបញ្ជាក់បន្ថែមផងថា ការសម្រេចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ ត្រូវធ្វើឡើងដោយសេចក្តីសម្រេចដែលមានសំអាងច្បាប់ និងសំអាងហេតុដោយព្រះរាជអាជ្ញា ហើយព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវជូនដំណឹងដល់ភាគីប្តឹងក្នុង រយៈពេលយ៉ាងខ្លីបំផុត ហើយភាគីប្តឹងក៏អាចធ្វើការប្តឹងតវ៉ាអំពីសេចក្តីសម្រេចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការនេះទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ក្នុងរយៈពេល ២ ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលដំណឹងពីការសម្រេចនោះ។[77]

២). ជម្រើសនៃការចោទប្រកាន់របស់តំណាងអយ្យការ

ការចោទប្រកាន់បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ គឺជាការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញារបស់តំណាងអយ្យការដែលជាម្ចាស់នៃបណ្តឹងអាជ្ញា។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បានកំណត់ថាការចោទប្រកាន់ខាងបទព្រហ្មទណ្ឌអាចធ្វើតាមរយៈ ការបើកការស៊ើបសួរ **(ក)** ការបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ **(ខ)** ឬតាមនីតិវិធីបង្គាប់ឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាម **(គ)**[78]។

ក). ការស៊ើបសួរ

ការបើកការស៊ើបសួរគឺជា ជម្រើសមួយនៃការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញារបស់តំណាងអយ្យការ។ ការបើកការស៊ើបសួរត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ។ "*ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ព្រះរាជ-អាជ្ញាត្រូវតែបើកការស៊ើបសួរ*"[79] ទោះជាបទល្មើសនោះជាបទឧក្រិដ្ឋជាក់ស្តែងក៏ដោយ។ ដូចនេះព្រះរាជអាជ្ញាគ្មានជម្រើសណាផ្សេងក្រៅពីនេះឡើយ ចំនុចនេះស្តែងបង្ហាញឲ្យឃើញពីភាពដាច់ខាតនៃការចោទប្រកាន់របស់តំណាងអយ្យការ។ ភាពដាច់ខាតនេះមិនបានស្តែងឡើងក្នុងករណីបទល្មើសជាបទមជ្ឈិមមិនជាក់ស្តែង ឬបទលហុទោ មានន័យថាតំណាងអយ្យការអាចធ្វើការចោទប្រកាន់ជម្រើសផ្សេងក្រៅពីការស៊ើបសួរ ។ ទោះជាយ៉ាងណា តំណាងអយ្យការនៅតែអាចធ្វើការចោទប្រកាន់តាមរយៈការស៊ើបសួរ ក្នុងករណីសំណុំរឿងមិនអាចធ្វើការជំនុំជម្រះបានដោយសារកត្តាផ្សេងៗដូចជា ក្នុងករណីតំណាងអយ្យការយល់ឃើញថា ភស្តុតាងដែលប្រមូលបានពុំមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីជំនុំជម្រះ ឬតំណាងអយ្យការមិនស្គាល់នូវអត្តសញ្ញាណនៃចារី ដែលជា

[77] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៤១។

[78] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧,មាត្រា៤៣។

[79] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៤៣,កថាខណ្ឌទី១។

ហេតុមិនអាចយកសំណុំរឿងទៅជំនុំជម្រះបាន ព្រោះចារីជាអញ្ញាតជន។ ដូចនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចនឹងបើកការស៊ើបសួរដើម្បីកំណត់ពីអត្តសញ្ញាណនៃចារីសិន ឬក៏ដើម្បីប្រមូលនូវភស្តុតាងបន្ថែមទៀតសម្រាប់ដំណើរការនីតិវិធី។

ចំណែក ចៅក្រមស៊ើបសួរ មានសិទ្ធិអំណាចក្នុងការស៊ើបសួរតែអង្គហេតុដែលបានកំណត់ក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួររបស់ព្រះរាជអាជ្ញាតែប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងករណី ព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រមស៊ើបសួរទទួលបានអង្គហេតុថ្មីនោះ ការស៊ើបសួរទៅលើអង្គហេតុថ្មីនេះអាចប្រព្រឹត្តទៅបាន លុះត្រាតែមានដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែមពីព្រះរាជអាជ្ញា។ តែប្រសិនជាអង្គហេតុថ្មីនោះ គ្រាន់តែជាស្ថានទម្ងន់ទោសនៃអង្គហេតុ ដែលបានកំណត់ក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរពីមុននោះ ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចធ្វើការស៊ើបសួរតាមផ្លូវច្បាប់ដោយពុំចាំបាច់ជូនដំណឹងទៅតំណាងអយ្យការឡើយ។ ក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរត្រូវតែមានចែងនូវ[80]សេចក្តីសង្ខេបនៃអង្គហេតុការកំណត់ឈ្មោះបទល្មើស ការបង្ហាញអត្ថបទច្បាប់ដែលកំណត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើស និងឈ្មោះបុគ្គលដែលត្រូវរងការស៊ើបសួរប្រសិនបើអាចកំណត់បាន។

ក្នុងការសង្ខេបអង្គហេតុ ត្រូវមានកំណត់នូវកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដើម្បីឲ្យចៅក្រមស៊ើបសួរអាចធ្វើការកំណត់អំពីអាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើស។ ក្នុងដីកានេះទៀតសោត ត្រូវចុះកាលបរិច្ឆេទ និងការចុះហត្ថលេខានៃតំណាងអយ្យការ ដើម្បីបញ្ជាក់ពីឆន្ទៈក្នុងការចោទប្រកាន់។

ខ). ការជំនុំជម្រះផ្ទាល់

ការជំនុំជម្រះផ្ទាល់ អាចត្រូវបានបើកតាមរយៈដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់។ ក្នុងករណីបទលហុ ជម្រើសនៃការចោទប្រកាន់ គឺមានតែការជំនុំជម្រះផ្ទាល់តែប៉ុណ្ណោះ។ ការជំនុំជម្រះផ្ទាល់ អាចអនុវត្តបានតែចំពោះតុលាការជាន់ដំបូងទេ[81] ព្រោះមិនអាចប្រើនៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ដែលជាតុលាការទទួលបណ្តឹងតវ៉ាឡើយ ដោយសារការប្តឹងតវ៉ា គឺសុទ្ធសឹងតែត្រូវមានការស៊ើបសួរដើម្បីរកភស្តុតាងបន្ថែម ដើម្បីបំពេញនូវចំនុចខ្វះចន្លោះនៃកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងតវ៉ានោះ ដែលផ្ទុយទៅនឹងនីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះផ្ទាល់ ដែលជានីតិវិធីមានភស្តុតាងដាក់បន្ទុកគ្រប់គ្រាន់រួចហើយ។

---

[80] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៤៣,កថាខណ្ឌទី៣។

[81] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៤៦,កថាខណ្ឌទី១។

ការជំនុំជម្រះផ្ទាល់ គឺអាចអនុវត្តបានក្នុងករណីបទមជ្ឈិម ឬបទលហុ ដែលជាបទល្មើសមានលក្ខណៈស្រាល ហើយបទល្មើសនោះគឺត្រូវមានភស្តុតាងដាក់បន្ទុកគ្រប់គ្រាន់។ នៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ត្រូវមានកំណត់នូវអត្តសញ្ញាណនៃជនជាប់ចោទ សេចក្ដីសង្ខេបនៃអង្គហេតុ ឈ្មោះបទល្មើស និងអត្ថបទច្បាប់ដែលកំណត់និងបង្ក្រាបបទល្មើស ជាពិសេសត្រូវមានការចង្អុលបង្ហាញប្រាប់ពីតុលាការដែលត្រូវជំនុំជម្រះ ព្រមទាំងទីកន្លែង កាលបរិច្ឆេទ និងពេលវេលានៃសវនាការ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ដីកានោះត្រូវមានបញ្ជាក់ថាជនជាប់ចោទអាចរកមេធាវីដើម្បីអមខ្លួនបាន។ ចិរវេលានៃការបញ្ជូនដីកាកោះហៅ និងថ្ងៃកំណត់ឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួនជនជាប់ចោទនៅចំពោះមុខតុលាការៈ

- មានរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទរស់នៅក្នុងដែនដីនៃទីស្នាក់ការរបស់តុលាការជាន់ដំបូង
- មានរយៈពេល ២០ ថ្ងៃ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទរស់នៅក្នុងទីកន្លែងមួយផ្សេងទៀតនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- មានរយៈពេល ២ ខែ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទរស់នៅក្នុងរដ្ឋមួយជាប់ព្រំដែននឹងកម្ពុ-ជា
- មានរយៈពេល ៣ ខែ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទរស់នៅកន្លែងផ្សេង ក្រៅពីករណីខាងលើ។[82]

ការគិតរយៈពេលនេះ នឹងត្រូវគិតម្ដងទៀតរាល់ពេលកោះហៅនៅពេលក្រោយៗ។ ការប្រគល់លិខិតនេះ ត្រូវប្រគល់ដោយផ្ទាល់ដៃរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ឬអាជ្ញាសាលា។ ចំពោះការប្រគល់ដោយអាជ្ញាសាលា អាជ្ញាសាលានោះត្រូវតែចារសេចក្ដីលើដើមដីកាថា បានប្រគល់ចុងដីកាដល់ជនជាប់ចោទ ឬបុគ្គលមានវត្តមានក្នុងផ្ទះជនជាប់ចោទដោយផ្ទាល់ដៃ ដើម្បីបង្ហាញថាពិតជាបានប្រគល់ដល់ដៃជនជាប់ចោទ ឬបុគ្គលមានវត្តមានក្នុងផ្ទះជនជាប់ចោទ។ បើករណីមានការមិនព្រមទទួលលិខិត ឬគ្មានវត្តមានបុគ្គលណាមួយក្នុងលំនៅឋាន នោះត្រូវប្រគល់ជូនមេឃុំ ឬចៅសង្កាត់ ឬជំទប់ ឬចៅសង្កាត់រង។ ក្រៅពីព្រះរាជអាជ្ញា និងអាជ្ញាសាលានោះ លិខិតនេះក៏អាចត្រូវប្រគល់ដោយប្រធានពន្ធនាគារ ឬប្រធានមណ្ឌលឃុំខ្លួន ដោយក្រឡាបញ្ជី ដោយនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬតាមផ្នែករដ្ឋបាល ។

[82] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៤៥៧។

សូមគូសបញ្ជាក់ថា រាល់ការប្រគល់ដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ ត្រូវមានចុះបញ្ជាក់ពី ឋានៈរបស់បុគ្គលដែលប្រគល់ដោយចុះនិទ្ទេស និងមានហត្ថលេខារបស់បុគ្គលនោះ។

គ). ការបង្ហាញខ្លួនភ្លាម

ជម្រើសនៃការចោទប្រកាន់របស់តំណាងអយ្យការ តាមរយៈការជំមុំជម្រះផ្ទាល់ គឺជានីតិវិធីឆាប់រហ័ស មានន័យថា ជនល្មើសអាចត្រូវយកទៅជំនុំជម្រះភ្លាម ក្រោយការឃាត់ខ្លួន។ នីតិវិធីនេះមិនអាចយក មកអនុវត្តចំពោះបទឧក្រិដ្ឋដែលជាកម្មវត្ថុនៃការស៊ើបសួរ និងបទលហុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការជំនុំជម្រះផ្ទាល់បានឡើយ។

ដើម្បីអនុវត្តនូវនីតិវិធីនេះបានត្រូវគោរពនូវលក្ខខណ្ឌមួយចំនួន[83]ដូចជាៈ

- បទល្មើសនោះត្រូវតែជាបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង តាមបញ្ញត្តិមាត្រា៨៦ ឬមាត្រា៨៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- បទល្មើសនោះត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារយ៉ាងតិច១ឆ្នាំ និងយ៉ាងច្រើន៥ឆ្នាំ
- នីតិវិធីនេះអនុវត្តចំពោះតែចារីជានីតិជន
- ជាពិសេសរឿងក្តីនោះត្រូវតែមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ល្មមជំនុំជម្រះបាន

ពាក្យថា "គ្រប់គ្រាន់ល្មមជំនុំជម្រះបាន" មានន័យថា មានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ធ្ងនល្មមដែលអាចបំពេញគ្រប់សញ្ញាណនៃធាតុផ្សំបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តដោយជនជាប់ចោទ ហើយដែលមានលក្ខណៈអាចជឿជាក់បានថាជនជាប់ចោទពិតជាចារីបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសពិតមែន។

ជានីតិវិធីជាក់ស្តែង ក្រោយការឃាត់ខ្លួន ជនល្មើសនឹងត្រូវបានបញ្ជូនទៅបង្ហាញខ្លួនចំពោះតំណាងអយ្យការដើម្បីធ្វើការសាកសួរអំពីអត្តសញ្ញាណ ប្រាប់ពីការចោទប្រកាន់ ប្រាប់ពីបញ្ញត្តិច្បាប់ដែលត្រូវចោទ និងប្រាប់ពីសិទ្ធិមួយចំនួនដែលជននោះត្រូវដឹង ហើយតំណាងអយ្យការត្រូវទទួលចម្លើយរបស់ជននោះប្រសិនបើគាត់ចង់និយាយ និងត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុអំពីការបង្គាប់ឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាម។[84] ជាពិសេស តំណាងអយ្យការត្រូវឲ្យជនជាប់ចោទដឹងថារឿងក្តីនេះអាចនឹងត្រូវយកមកជំនុំជម្រះនៅថ្ងៃនេះភ្លាមតែម្តង ហើយតើជនជាប់ចោទត្រូវការមេធាវីតាមការចាត់តាំង ឬ

[83] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧,មាត្រា៨៧។

[84] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា៨៨,កថាខណ្ឌទី១។

ការជ្រើសរើសមេធាវីដោយខ្លួនឯង។ ការបង្ហាញខ្លួនភ្លាមនេះនឹងត្រូវអនុវត្តតាមរយៈកំណត់ហេតុស្តីពីការចូលបង្ហាញខ្លួនភ្លាម។

ពេលសំណុំរឿងបានមកដល់តុលាការ តុលាការនោះត្រូវធ្វើការពិនិត្យជាថ្មីដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់មើលអំពីព័ត៌មាន ដែលមានក្នុងកំណត់ហេតុ ហើយតុលាការក៏ត្រូវប្រាប់ជនជាប់ចោទអំពីរយៈពេលនៃការរៀបចំខ្លួនដើម្បីការពារ។ ក្នុងករណីនេះ សវនាការអាចត្រូវបានលើកទៅពេលក្រោយប្រសិនបើមានការស្នើសុំរយៈពេលរៀបចំការពារខ្លួន។ ការលើកសវនាការនេះក៏ត្រូវអនុវត្តផងដែរបើតុលាការយល់ឃើញថាមិនទាន់អាចជំនុំជម្រះបាន។ ការលើកសវនាការនេះ តម្រូវឲ្យ *"តុលាការអាចបង្គាប់ឲ្យឃុំខ្លួនជនជាប់ចោទបណ្តោះអាសន្ន តាមសាលក្រមដែលមានសំអាងហេតុ"*[85]។ តុលាការត្រូវចេញដីកាបង្គាប់ឲ្យឃុំខ្លួន ដែលការឃុំខ្លួននេះត្រូវអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិមាត្រា ២០៥ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌមិនបានកំណត់ពីរយៈពេលដែលត្រូវបើកសវនាការឡើយ ប៉ុន្តែបានកំណត់ថា *"សាលក្រមលើអង្គសេចក្តីត្រូវតែប្រកាសក្នុងរយៈពេល ២ សប្តាហ៍ គិតចាប់ពីថ្ងៃនៃការចូលទៅបង្ហាញខ្លួនចំពោះមុខតុលាការ"*[86]។ បើមិនដូច្នេះទេ ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននេះនឹងត្រូវបញ្ឈប់ដោយពេញច្បាប់ មានន័យថាត្រូវតែដោះលែងជនជាប់ចោទវិញ មានន័យថាការឃុំខ្លួនមិនគួរត្រូវបានអនុវត្តក្នុងរយៈពេលដ៏យូរនោះទេ ព្រោះការបង្ហាញខ្លួនភ្លាមអនុវត្តបានតែក្នុងករណីបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង ដែលជាបទល្មើសមានលក្ខណៈមិនសូវធ្ងន់ធ្ងរដូចបទឧក្រិដ្ឋ និងមានភាពងាយស្រួលក្នុងការប្រមូលភស្តុតាង។ ក្នុងការជ្រើសរើសយកនីតិវិធីនៃការបង្ហាញខ្លួនភ្លាមមកអនុវត្ត តំណាងអយ្យការគួរតែពិនិត្យឲ្យបានម៉ឺងម៉ាត់ និងគួរតែមានការជឿជាក់លើការចោទប្រកាន់របស់ខ្លួនថា ជនជាប់ចោទពិតជាមានពិរុទ្ធភាពពិតមែន មុននឹងសម្រេចដាក់ឲ្យមានការបង្ហាញខ្លួនភ្លាម។

ក្នុងករណីដែលតុលាការយល់ឃើញថា ការអនុវត្តនីតិវិធីបង្ហាញខ្លួនភ្លាមមិនអាចអនុវត្តតទៅទៀតទេ ឬលក្ខខណ្ឌនៃការបង្ហាញខ្លួនភ្លាមមិនបានបំពេញគ្រប់គ្រាន់ទេ ឬក៏សំណុំរឿងមានលក្ខណៈសាំញ៉ាំដោយសារការខ្វះភស្តុតាងផ្សេងៗ នោះចៅក្រមអាចបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅតំណាងអយ្យការវិញ ដើម្បីបើកការស៊ើបសួរ។ ក្នុងករណីនេះ ជនជាប់ចោទត្រូវបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខ

[85] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៣០៩,កថាខណ្ឌទី៩។

[86] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៨៨,កថាខណ្ឌទី១០។

ចៅក្រមស៊ើបសួរក្នុងថ្ងៃដដែលនៃថ្ងៃបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅតំណាងអយ្យការ បើមិនដូច្នេះទេជនជាប់ចោទត្រូវតែបានទទួលការដោះលែងដោយឯកឯង។

ជំពូកទី៣. ស្ថាប័នអយ្យការក្នុងកិច្ចនីតិវិធីរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ

ស្ថាប័នអយ្យការ គឺជាស្ថាប័នមួយដែលមានតួនាទីសំខាន់នៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ព្រោះអយ្យការ គឺជាអ្នកការពារផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ជានិយ័តករមួយនៃសង្គម ជាអ្នកការពារផលប្រយោជន៍ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ និងជាម្ចាស់នៃបណ្តឹងអាជ្ញា។ ដូចនេះ តំណាងអយ្យការត្រូវតែមានវត្តមានរាល់ដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដូចជាការដឹកនាំក្នុងការស៊ើបអង្កេតដែលជាសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ដើម្បីប្រមូលភស្តុតាងដាក់បន្ទុក និងសិក្សាអំពីបទល្មើស **(ផ្នែកទី១)**។ ក្រៅពីនេះ តំណាងអយ្យការក៏អាចចូលរួមគ្រប់កិច្ចស៊ើបសួរផងដែរ ទោះកិច្ចស៊ើបសួរជាសមត្ថកិច្ចរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ក្នុងការបើកការស៊ើបសួរ តំណាងអយ្យការមានតួនាទីកំណត់នូវដែន ឬទំហំនៃអង្គហេតុនៃបទល្មើស (The Scope of Crime) ដើម្បីឲ្យចៅក្រមស៊ើបសួរអាចធ្វើការស៊ើបសួរបានតាមរយៈដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ **(ផ្នែកទី២)**។ ចំពោះនីតិវិធីជំនុំជម្រះ អយ្យការត្រូវចូលរួមក្នុងសវនាការ ដើម្បីធ្វើការស្នើសុំឲ្យមានការអនុវត្តច្បាប់ ឬទោសតាមរយៈសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួនចំពោះមុខយុត្តាធិការជំនុំជម្រះ ប៉ុន្តែអំណាចក្នុងការវិនិច្ឆ័យសម្រេចដើម្បីបន្ថែម ឬបន្ថយទោសទៅតាមឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់តុលាការ **(ផ្នែកទី៣)**។ ចុងក្រោយ អយ្យការជាអ្នកអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចស្ថាពររបស់តុលាការ ជាអ្នកធានាដល់ការអនុវត្តទោសឲ្យបានជោគជ័យ**(ផ្នែកទី៤)**។

ផ្នែកទី១. ការដឹកនាំការស៊ើបអង្កេតរបស់អយ្យការ

នៅក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីស៊ើបអង្កេត គោលការណ៍នៃភាពអាថ៌កំបាំងត្រូវបានយកមកអនុវត្តមានន័យថា "ការស៊ើបអង្កេត ត្រូវតែជាការសម្ងាត់"[87]។ មានន័យថា រាល់ព័ត៌មានដែលតំណាងអយ្យការទទួលបាន តំណាងអយ្យការត្រូវតែថែរក្សាការសម្ងាត់នៃវិជ្ជាជីវៈជាដាច់ខាត ដោយជៀសវាងឲ្យបានរាល់ការផ្សព្វផ្សាយនូវព័ត៌មានទាំងនោះទៅដល់សាធារណៈ។ ប៉ុន្តែ ការគោរពនូវការរក្សាការសម្ងាត់មិនមែនជាឧបសគ្គសម្រាប់តំណាងអយ្យការក្នុងការការពារខ្លួន នៅពេលមានការចោទប្រកាន់ចំពោះខ្លួនឡើយ។

ការស៊ើបអង្កេត គឺជានីតិវិតីមួយដែលត្រូវបានដឹកនាំដោយតំណាងអយ្យការ ។ ក្នុងដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេត ជនល្មើសមានឈ្មោះត្រឹមជាជនសង្ស័យក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសតែប៉ុណ្ណោះ ដូចនេះតំណាងអយ្យការត្រូវស្វែងរកភស្តុតាងដាក់បន្ទុកឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់តាមរយៈការស៊ើបអង្កេត ដើម្បីធ្វើការចោទប្រកាន់ទៅលើជនសង្ស័យ ហើយបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅតុលាការ។ ការស៊ើបអង្កេត ត្រូវ

[87] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៨៣,កថាខណ្ឌទី១។

បានចែកចេញជាពីរប្រភេទ គឺការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង(**កថាខណ្ឌទី១**) និងការស៊ើបអង្កេតបឋម(**កថាខណ្ឌទី២**)។

កថាខណ្ឌទី១ ការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង

ការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង មិនត្រូវបានឲ្យជានិយមន័យនៅក្នុងច្បាប់កម្ពុជាណាមួយឡើយក្នុងនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង ត្រូវបានកំណត់ក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌចាប់ពីមាត្រា ៨៥ ដល់ មាត្រា ១១០ ។

ការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង ត្រូវបានយកមកអនុវត្តដើម្បីប្រមូលភស្តុតាងក្នុងស្ថានភាពបន្ទាន់ ចំពោះបទល្មើសដែលទើបប្រព្រឹត្តហើយថ្មីៗ។ ដូចនេះ ទើបគេបង្កើតឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង ដែលជាវិធានដែលមានលក្ខណៈបែបរហ័ស និងផ្តល់អំណាចទូលំទូលាយដល់អាជ្ញាធរ ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការប្រមូលភស្តុតាងទាំងនោះ។ ការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែងក៏អាចត្រូវអនុវត្តដើម្បីជានាការពារបង្ការ និងស្តារឡើងវិញឲ្យបានឆាប់រហ័សនូវការខូតខាតនៃសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សន្តិសុខជាតិ អាយុជីវិតមនុស្ស រូបរាងកាយ ឬទ្រព្យសម្បត្តិដែលបង្កឡើងដោយបទល្មើស។[88]

ដូចនេះ ពេលវេលាជាកត្តាសំខាន់បំផុតសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង ព្រោះភស្តុតាងអាចត្រូវបានបាត់ដានតាមភាពចេតនា ឬអចេតនាណាមួយ ដែលនេះតម្រូវឲ្យកម្លាំងនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើការឲ្យលឿនបំផុតតាមដែលអាចធ្វើបាន និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពខ្ពស់បំផុតដើម្បីធានាដល់ការប្រមូលភស្តុតាង។ ក្នុងការសិក្សាអំពីការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង យើងនឹងសិក្សាអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការបើកការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង និងនីតិវិធីមួយចំនួននៃការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង ដើម្បីធានាដល់ការបង្ហាញពិរុទ្ធភាពនៃជនល្មើស ។

១). លក្ខខណ្ឌនៃការបើកការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង

ដើម្បីបើកការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង យើងត្រូវដឹងជាមុនសិនអំពីដែនអនុវត្តក្នុងការបើកការស៊ើបអង្កេតនេះថា តើការបើកការស៊ើបអង្កេតនេះអាចអនុវត្តបានក្នុងលក្ខខណ្ឌណា **(ក)** ហើយតើស្ថានភាពបែបណាទើបហៅថាជាស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃបទល្មើស **(ខ)** ?

---

[88] *សូមមើល* ចក សម្បត្តិ, "បទល្មើសជាក់ស្តែងក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា", ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ ខែកញ្ញាឆ្នាំ២០១៦, <http://salatraju.com/index.php/post?p=162>, ចូលទស្សនាថ្ងៃទី ០២ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៧។

ក). ដែនអនុវត្ត

ការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង មិនមែនអាចអនុវត្តបានដោយសារអំណាចនៃការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែងឡើយ ប៉ុន្តែដោយសារមានតែការកើតឡើងនូវស្ថានភាពជាក់ស្តែងណាមួយ ដែលអនុញ្ញាតឲ្យនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬតំណាងអយ្យការអាចប្រើប្រាស់អំណាចស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង។[89] ដូចនេះ ការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែងនេះ គឺកើតឡើងតាមរយៈស្ថានភាពជាក់ស្តែងមួយដែលបានកើតឡើងទើបបណ្តាលឲ្យមានការបើកការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែងនេះ។

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ គេពុំបានកំណត់អំពីការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែងណាមួយដែលត្រូវអនុវត្តនៅក្នុងករណីបទលហុឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ ការស៊ើបអង្កេតនេះ ត្រូវបានកំណត់ដាក់ឲ្យអនុវត្តតែក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋជាក់ស្តែង និងបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងតែប៉ុណ្ណោះ។[90] ការស៊ើបអង្កេតនេះអាចត្រូវបានអនុវត្តដែរ ក្នុងករណីនៃការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋជាក់ស្តែង ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង។[91]

ខ). ស្ថានភាពជាក់ស្តែង

ដូចបានរាប់រៀបពីខាងលើ គឺមានតែស្ថានភាពជាក់ស្តែងប៉ុណ្ណោះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យមានការបើកការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង។ ដូចនេះ តើអ្វីទៅជាស្ថានភាពជាក់ស្តែង?

ស្ថានភាពជាក់ស្តែងត្រូវបានកំណត់ដោយក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌថា៖

"បទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងគឺ៖

- *បទល្មើសដែលកំពុងតែប្រព្រឹត្ត*
- *បទល្មើសដែលទើបតែប្រព្រឹត្តរួចភ្លាម។*

ត្រូវចាត់ទុកជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងដែរ កាលណានៅក្រោយពេលមានបទល្មើសរួចបន្តិចមក៖

---

[89] *សូមមើល* ចក សម្បត្តិ, "បទល្មើសជាក់ស្តែងក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា", ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ ខែកញ្ញាឆ្នាំ២០១៦, <http://salatraju.com/index.php/post?p=162>, ចូលទស្សនាថ្ងៃទី ០២ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៧។

[90] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា៨៥។

[91] *សូមមើល* សហប្រតិបត្តិការបារាំងគម្រោងទ្រទ្រង់នីតិរដ្ឋ និងរាជបណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, មេរៀននីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, ឆ្នាំ២០០៧, ទំព័រទី១៦។

- *ជនដែលគេសង្ស័យត្រូវបានសាធារណៈជនស្រែកដេញប្រដាប់ចាប់ប្រកឹង*
- *បុគ្គលដែលត្រូវគេរកឃើញមានវត្ថុ ឬមានស្លាកស្នាម ឬតម្រុយច្បាស់លាស់ ហើយស៊ីសង្វាក់ផ្សេងទៀត ដែលនាំឲ្យមានគេសន្និដ្ឋានបានថា បុគ្គលនោះបានប្រព្រឹត្ត ឬបានចូលរួមប្រព្រឹត្តបទល្មើស។"*[92] ដូចនេះការកំណត់ពីស្ថានភាពជាក់ស្តែងត្រូវយោងទៅលើស្ថានភាពដែលបានរៀបរាប់ក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនេះ។

ការកំណត់ពីអត្ថិភាពនៃស្ថានភាពជាក់ស្តែង អាចត្រូវបានកំណត់តាមរយៈការសម្គាល់វត្ថុវិស័យ ឬការសង្កេតផ្សេងៗ តាមរយៈវិញ្ញាណណាមួយនៃអ្នកស៊ើបអង្កេតដោយភ្នែក ត្រចៀក អណ្តាត រូបរាងកាយ ឬច្រមុះ។[93] អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចស្វែងយល់បានភ្លាមៗតាមរយៈការគិតត្រិះរិះពិចារណារបស់ខ្លួនថា តើមានស្ថានភាពជាក់ស្តែងកំពុងកើតឡើងទេ? ដូចនេះ ស្ថានភាពជាក់ស្តែងមួយ អាចកើតឡើងដោយសារតែមានសភាវៈខាងក្រៅណាមួយបានស្តែងវាឡើង បង្កើតទៅជាកត្តាសត្យានុម័ត ទើបអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចចូលរួមអន្តរាគមន៍ទៅក្នុងការស្ថានភាពនោះដោយប្រើប្រាស់អំណាចស៊ើបអង្កេតក្នុងករណីជាក់ស្តែងដែលមានចែងក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ ដូចនេះ អាជ្ញាធរត្រូវកំណត់ឲ្យបានជាមុនសិនថា ពិតជាមានស្ថានភាពជាក់ស្តែងកើតឡើងមែន បើពុំដូច្នេះទេ គ្រប់កិច្ចទាំងឡាយដែលបានធ្វើឡើងដោយអាជ្ញាធរនោះត្រូវទុកជាមោឃៈ។

ក្នុងស្ថានភាពខ្លះ អាជ្ញាធរអាចធ្វើការបើកការស៊ើបអង្កេតបឋមមុនសិន ដើម្បីអាចឈានទៅកំណត់ស្ថានភាពជាក់ស្តែង និងបន្ទាប់មកទើបធ្វើការបើកការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែងក៏បាន។ ការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែងមិនអាចអនុវត្តលើសពី ៧ ថ្ងៃ នោះទេ គិតចាប់ពីថ្ងៃប្រព្រឹត្តបទល្មើស។[94] ប្រសិនជាក្រោយការបើកការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង ហើយនៅតែពុំអាចស្វែងរកភស្តុតាងជាក់បន្ទុកគ្រប់គ្រាន់ទេ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្នើសុំយោបល់ពីតំណាងអយ្យការ ក្នុងករណីនេះតំណាងអយ្យការអាចសម្រេចបិទការធ្វើស៊ើបអង្កេត ឬបើកការស៊ើបអង្កេតបឋមវិញក៏បាន។ ឧទាហរណ៍៖ ករណីស្វែងរកកន្លែងផលិតសារធាតុគ្រឿងញៀន ដំបូងយើងពុំទាន់អាចកំណត់បានទេ ថាកន្លែងផលិតសារធាតុគ្រឿងញៀននៅទីណា។ ដូចនេះយើងត្រូវបើកការស៊ើបអង្កេតបឋមជាមុនសិន។ បន្ទាប់ពីរកឃើញកន្លែងដែលសង្ស័យហើយ យើងអាចបើកការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែងវិញ

---

[92] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា៨៦។

[93] *សូមមើល* ចក សម្បត្តិ, "បទល្មើសជាក់ស្តែងក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា", ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ ខែកញ្ញាឆ្នាំ២០១៦, <http://salatraju.com/index.php/post?p=162>, ចូលទស្សនាថ្ងៃទី០២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧។

[94] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា១០៦។

ដើម្បីធានាដល់ការប្រមូលភស្តុតាងនៅកន្លែងកើតហេតុ ប៉ុន្តែប្រសិនជាចូលទៅដល់កន្លែងកើតហេតុ ភស្តុតាងត្រូវបានកំទេចចោលអស់។ ក្នុងករណីនេះ អាជ្ញាធរនៅតែអាចបើកការស៊ើបអង្កេតបឋមជាថ្មីម្តងទៀត ដើម្បីស្វែងរកប្រមូលភស្តុតាងទាំងនោះឲ្យបាន។

ក្រៅពីស្ថានភាពដែលបានកំណត់ខាងលើនេះ យើងក៏នៅមានស្ថានភាពខ្លះទៀតដែលអាចឈានទៅការបើកការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែងបានដែរ ដោយយោងតាមក្រមនីតិវិធីបានចែងថា *"គ្រប់បទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមទាំងឡាយណាដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងទីកន្លែងដែលអ្នកកាន់កាប់នៅទីនោះសុំព្រះរាជអាជ្ញា ឬមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ចូលមកពិនិត្យ ឬភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ក្នុងករណីដែលគ្មានមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៅទីកន្លែងនោះ"*[95]។ ក្នុងស្ថានភាពនេះ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចក៏អាចបើកការស៊ើបអង្កេតជាក់ ស្តែងដើម្បីឈានទៅប្រមូលភស្តុតាង សម្រាប់បង្ហាញពីអត្ថិភាពនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ទោះជាចារីជាអញ្ញាតជនក៏ដោយ។ ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌អាចបំពេញភារកិច្ចត្រឹមអំណាចខ្លួនដែលជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌តែប៉ុណ្ណោះ ដែលជាជំនួយការរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ គឺមិនអាចមានសិទ្ធិអំណាចដូចមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ឡើយ។

២). **ការចុះនៅកន្លែងកើតហេតុ**

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានកាតព្វកិច្ចត្រូវតែរាយការណ៍ជូនព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង។ ជាទូទៅ ការចុះទៅធ្វើការស៊ើបអង្កេត មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌គ្រាន់តែធ្វើការរាយការណ៍ភ្លាមមកព្រះរាជអាជ្ញាតាមរយៈទូរស័ព្ទតែប៉ុណ្ណោះ ដោយសារតែស្ថានភាពបន្ទាន់ ។

ក្នុងចុះទៅកន្លែងកើតហេតុ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌គឺអ្នកធានារ៉ាប់រងរក្សាទុកតម្រុយនៃភស្តុ-តាងទាំងឡាយណាដែលអាចបាត់បង់ ហើយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចធ្វើការហាមឃាត់គ្រប់បុគ្គល កុំឲ្យទៅណាឆ្ងាយពីកន្លែងកើតហេតុ រហូតដល់ពេលបញ្ចប់កិច្ចប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួននេះ។[96] ដូចនេះទាំងសាក្សី ឬបុគ្គលពាក់ព័ន្ធត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការហាមឃាត់របស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ។ ការចុះទៅកន្លែងកើតហេតុគឺជារឿងដែលចាំបាច់បំផុតសម្រាប់នគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលត្រូវធ្វើការពិនិត្យកត់ត្រា[97]ដែលជាប្រយោជន៍សម្រាប់ភស្តុតាង និងត្រូវប្រមូលយកភស្តុតាងឲ្យលឿនបំផុតតាមដែលអាចធ្វើបាន។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុស្តីពីការស្រាវជ្រាវ និងការពិនិត្យ

---

[95] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៨/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា៨៨។

[96] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧,មាត្រា៨៩។

[97] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧,មាត្រា៧២។

របស់ខ្លួន[98] បើពុំដូច្នេះទេ នីតិវិធីត្រូវមោឃភាព[99]។ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចចុះទៅកន្លែងកើតហេតុតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនថា តើការចុះទៅរបស់ខ្លួននេះមានផលប្រយោជន៍ដល់នីតិវិធី ឬអត់។ ជាទូទៅ ព្រះរាជអាជ្ញាចុះទៅកន្លែងកើតហេតុ តែក្នុងករណីបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរតែប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីដឹកនាំនីតិវិធីដោយផ្ទាល់។ បើព្រះរាជអាជ្ញាជាអ្នកចុះទៅ ព្រះរាជអាជ្ញាគឺជាអ្នកដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងការស៊ើបអង្កេត។ ការស៊ើបអង្កេតលើវិសាលភាពទាំងមូលលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា អាចត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយផ្ទាល់ដោយព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងករណីចាំបាច់ និងបន្ទាន់។

៣).ការឆែកឆេរ និងការប្រមូលភស្តុតាង

ការឆែកឆេរ គឺជាការរុករកតម្រុយភស្តុតាងក្នុងកន្លែងបិទជិត ដើម្បីកំណត់អំពីអត្ថិភាពនៃបទល្មើស ឬចង្អុលបង្ហាញចារី។[100]

ការឆែកឆេរ គឺជាវិធានការបង្ខំមួយដ៏សំខាន់ដើម្បីចាប់យកភស្តុតាងក្នុងការស៊ើបអង្កេត ប៉ុន្តែការឆែកឆេរក៏ហាក់បីដូចជាវិធានដែលត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នផងដែរ ព្រោះការរំលោភបំពានសិទ្ធិលំនៅឋានរបស់អ្នកដទៃអាចកើតមាន ប្រសិនជាការឆែកឆេរនោះធ្វើខុសនឹងនីតិវិធី ដែលកំណត់ដោយច្បាប់។ ក្នុងករណីនេះ អ្នកដែលត្រូវទទួលខុសត្រូវនូវកំហុសឆ្គងក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធី គឺតំណាងអយ្យការអ្នកដែលដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលនីតិវិធី ហើយក៏ជាអ្នកចេញបញ្ជាដល់នគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងការស៊ើបអង្កេត។ ការឆែកឆេរនេះត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើង ដើម្បីអាចប្រមូលភស្តុតាងនៅក្នុងលំនៅឋានរបស់បុគ្គលណាមួយ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចធ្វើការឆែកឆេរទៅបាន តាមរយៈការអនុញ្ញាតជាបឋមពីព្រះរាជអាជ្ញាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬដោយផ្ទាល់មាត់។[101] ដូចនេះ ការឆែកឆេរអាចអនុវត្តបានដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌តែប៉ុណ្ណោះ ដែលមិនមែនជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ហើយការឆែកឆេរនោះត្រូវទទួលបានការអនុញ្ញាតពីព្រះរាជអាជ្ញាជាមុនសិន។

---

[98] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧,មាត្រា៨០។

[99] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា១០៩។

[100] *សូមមើល* សហប្រតិបត្តិការបារាំងគម្រោងទ្រទ្រង់នីតិរដ្ឋ និងរាជបណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, មេរៀននីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, ឆ្នាំ២០០៧, ទំព័រទី២២។

[101] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា៩១,កថាខណ្ឌទី១។

យោងតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានកំណត់ថា "*ការរក្សាសិទ្ធិមិនឲ្យរំលោភលើលំនៅឋាន [...] ត្រូវបានធានា។*"[102] និង "*ការឆែកឆេរលំនៅឋាន សម្ភារៈ វត្ថុ និង លើរូបបុគ្គលត្រូវធ្វើស្របនឹងបញ្ញត្តិច្បាប់។*"[103] ដូចគ្នាផងដែរ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ដែលទទួលស្គាល់ដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញតាមរយៈមាត្រា៣១ ក៏បានកំណត់ដែរថា "*គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវទទួលរងការជ្រៀតជ្រែកតាមអំពើចិត្ត ឬ ដោយខុសច្បាប់ក្នុង [...] លំនៅឋាន [...] ។*"[104] ហើយ "*ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិឲ្យច្បាប់ការពារប្រឆាំងនឹងការជ្រៀតជ្រែក ឬការប៉ះពាល់បែបនេះ។*"[105] ចំពោះការរំលោភបំពានសិទ្ធិលំនៅឋានក៏ត្រូវបានការពារដោយច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាដែរ ដោយក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់ថា "*អំពើប្រព្រឹត្តទៅដោយមានហិង្សា ការបង្ខិតបង្ខំ ការគំរាមកំហែង ឬឧបាយកលចូលទៅក្នុងលំនៅឋានអ្នកដទៃនោះ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១ ខែ ទៅ ១ ឆ្នាំ [...] ។*"[106] ដូចនេះ សិទ្ធិលំនៅឋានត្រូវបានធានាយ៉ាងរឹតរឹង ដែលជាហេតុធ្វើឲ្យការឆែកឆេរត្រូវអនុវត្តយ៉ាងរឹតរឹងផងដែរ ដើម្បីជៀសវាងការរំលោភបំពានដោយប្រការណាមួយ។

ការឆែកឆេរត្រូវប្រព្រឹត្តទៅចំពោះមុខអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ប្រសិនបើគ្មានអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងនោះទេ ត្រូវធ្វើចំពោះមុខសាក្សី២នាក់ ដែលចាត់តាំងដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។ សាក្សីទាំងនោះមិនអាចជានគរបាល ឬជាកងរាជអាវុធហត្ថដែលចូលរួមប្រតិបត្តិក្នុងការឆែកឆេរនោះឡើយ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើការឆែរឆេរតាមម៉ោងដែលច្បាប់កំណត់ គឺចាប់ពីម៉ោង ៦ ព្រឹក ដល់ ក្រោយម៉ោង ១៨ ល្ងាច ដែលនេះគឺជាម៉ោងនីត្យានុកូល។ ប៉ុន្តែការឆែរឆេរពុំចាំបាច់គោរពតាមម៉ោងនីត្យានុកូលនោះទេ បើក្នុងករណីដូចជា៖

- មានបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងកើតឡើង តាមមាត្រា ៨៦ ឬ៨៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- មានការស្រែកឲ្យជួយពីក្នុងទីកន្លែង
- កន្លែងដែលផលិត រក្សាទុក ដួញដូរ ចែកចាយ ឬប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន និង

[102] *សូមមើល*រដ្ឋធម្មនុញ្ញ,ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៣,មាត្រា៤០, កថាខណ្ឌទី២។

[103] *សូមមើល*រដ្ឋធម្មនុញ្ញ,ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៣,មាត្រា៤០, កថាខណ្ឌទី៣។

[104] *សូមមើល* កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ, អនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦, មាត្រា១៧, កថាខណ្ឌទី១ ។

[105] *សូមមើល* កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ, អនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦, មាត្រា១៧, កថាខណ្ឌទី២ ។

[106] *សូមមើល* ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/១១០៩/០២២, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩, មាត្រា ២៩៩។

- ការឆែកឆេរអនុវត្តនៅទីកន្លែងក្នុងពេលម៉ោងបើកចំហរសម្រាប់សាធារណជន ដូចជា កន្លែងពេស្យាចារ ជាដើម។

ក្នុងការឆែកឆេរ មន្រ្តីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុដោយមានបញ្ជាក់ពីរចំនុច គឺទី១ ការអនុញ្ញាតរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាដោយមានបញ្ជាក់ពីថ្ងៃ និងម៉ោងនៃការអនុញ្ញាត ហើយទី២គឺត្រូវមានបញ្ជាក់ពីអត្តសញ្ញាណនៃអ្នកកាន់កាប់ ឬសាក្សីនីមួយៗ។ ចំពោះការចាប់យកវត្ថុតាង[107]វិញ ប្រសិនបើឃើញមានវត្ថុតាង មន្រ្តីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវបង្ហាញជូនអ្នកកាន់កាប់ ឬសាក្សី បន្ទាប់មក មន្រ្តីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវបិទស្លាកបោះត្រានៅលើវត្ថុតាងនោះ និងចុងក្រោយត្រូវធ្វើជាកំណត់ហេតុស្តីពីការចាប់យក ដោយមានចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតស្រាមដៃនៃអ្នកកាន់កាប់ ឬសាក្សី។

ការឆែកឆេរកាន់តែរឹតត្បិតទៅទៀត ប្រសិនបើការឆែរឆេរនោះត្រូវអនុវត្តនៅទីកន្លែងដែលមានរក្សាការសម្ងាត់ផ្សេងៗ ដូចជា ការសម្ងាត់ផ្នែកវិជ្ជាជីវៈ ។ ដូចនេះ មានតែព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រមស៊ើបសួរទេដែលអាចធ្វើការឆែកឆេរនៅការិយាល័យមេធាវីបាន ដោយមានការចូលរួមពីប្រធានគណៈមេធាវី ឬប្រតិភូគណៈមេធាវី ឬមេធាវីសាមី។ ចំណែកឯ ការឆែកឆេរនៅតាមបណ្ដា-អគារសារព័ត៌មាន សហគ្រាសសារព័ត៌មានសរសេរ ឬសារព័ត៌មានសោតទស្សន៍ អាចប្រព្រឹត្តទៅបានចំពោះមុខព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រមស៊ើបសួរម្នាក់តែប៉ុណ្ណោះ ហើយការធ្វើនេះគឺដើម្បីធានាកុំឲ្យមានការប៉ះពាល់ដល់ការប្រកបមុខរបរអ្នកសារព័ត៌មាន និងធ្វើឲ្យយឺតយ៉ាវដល់ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន។

៤). **ការស្តាប់ចម្លើយ**

ការស្តាប់ចម្លើយ គឺជានីតិវិធីមួយដែលត្រូវអនុវត្តដើម្បីឈានដល់ការទទួលព័ត៌មានទាក់ទងនឹងរឿងហេតុ តាមរយៈការកោះហៅឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួន។ ការកោះហៅឲ្យចូលបង្ហាញខ្លួននេះ អាច

[107] *សូមមើល ភូ ឡាយស៊ុន និង ភូ រួចចេង, "វចនានុក្រមច្បាប់ខ្មែរ-អង់គ្លេស", ត្រួតពិនិត្យ និងអត្ថាធិប្បាយពាក្យច្បាប់ជាភាសាខ្មែរដោយ ហ៊ីង ធិឫទ្ធិ, ពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់ដោយ លោក ភូ លីវុឌ្ឍ, លោក តាន់ សេណារ៉ុង, លោក ម៉ុង មុនីចរិយា, លោក ជឹង ប៊ុនឡេង, លោក វុន សាភ័យ, លោក កុយ នាម, លោក វង់ គុន, លោក អ៊ិត សាធ, លោក រ៉ូ ប៊ីណៃ, លោក សុក សំអឿន,លោក ហៃល ចំរើន, លោក យ៉ាន់ សុខា, និងលោកសាស្រ្តាចារ្យ វិន ចាន់ណារ៉េត, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០១២, ទំព័រទី៣៨៨។*

"វត្ថុតាង (Evidence/Proof) = ជារូបធាតុ ឬវត្ថុមានរូបដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីអត្ថិភាពនៃបទល្មើស។ វត្ថុតាង គឺជាអ្វីៗដែលបន្សល់ទុកក្រោយបទល្មើសកើតឡើង ឬពេលបទល្មើសកំពុងចាប់ផ្តើម។"

ត្រូវ អនុវត្តចំពោះគ្រប់បុគ្គលទាំងឡាយណាដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានទាក់ទងនឹងរឿងហេតុ ដូចជា សាក្សី ជាដើម។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចអនុវត្តនូវវិធានការបង្ខំ ក្នុងករណីមានការរឹងទទឹងមិនព្រមបំពេញកាតព្វកិច្ចខ្លួនក្នុងការបង្ហាញខ្លួនតាមការកោះហៅនេះ។ ដូចនេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចជូនដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីចេញបញ្ជាឲ្យបុគ្គលនោះចូលខ្លួនបាន តាមរយៈដីកាបង្គាប់ឲ្យចូលខ្លួន។ តាមរយៈដីកានេះមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចប្រើប្រាស់កម្លាំងសាធារណៈ ដើម្បីបង្ខំឲ្យបុគ្គលនោះចូលខ្លួនបាន។

ក្រៅពីការស្តាប់ចម្លើយបុគ្គលដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មាន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក៏អាចធ្វើការហៅ និងនាំមកកាន់អង្គភាពរបស់ខ្លួនតែម្តងដើម្បីធ្វើការស្តាប់ចម្លើយ ចំពោះគ្រប់បុគ្គលណាដែលស្ថិតនៅក្នុងការសង្ស័យថាបានចូលរួមប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

ដូចនេះយើងអាចយល់បានថាការស្តាប់ចម្លើយទាំងពីរខាងលើ គឺមានលក្ខណៈខុសគ្នា ទី១ គឺជាការស្តាប់ចម្លើយនៃបុគ្គលដែលអាចផ្តល់ជាព័ត៌មាននៃរឿងហេតុ និងទី២គឺជាការស្តាប់ចម្លើយនៃបុគ្គលដែលត្រូវបានសង្ស័យថាបានចូលរួមប្រព្រឹត្តបទល្មើស។[108]

ការស្តាប់ចម្លើយនេះ គឺត្រូវមានការធ្វើកំណត់ហេតុមួយ ដោយដកស្រង់នូវសេចក្តីរាយការណ៍របស់បុគ្គលផ្តល់ចម្លើយនោះ។ បន្ទាប់មក មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវអានឲ្យខ្លាំងៗ ឬឲ្យបុគ្គលផ្តល់ចម្លើយនោះអានដោយខ្លួនឯងនូវខ្លឹមសារនៃកំណត់ហេតុ ដើម្បីឲ្យបុគ្គលផ្តល់ចម្លើយធ្វើការចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតស្រាមដៃលើគ្រប់ទំព័រនៃកំណត់ហេតុ។ អ្នកបកប្រែអាចត្រូវបានហៅប្រសិនបើមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជាអ្នកអានកំណត់ហេតុ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បុគ្គលផ្តល់-ចម្លើយនោះក៏នៅមានសិទ្ធិក្នុងការមិនព្រមចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតស្រាមដៃ ហើយក្នុងករណីនេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះនិទ្ទេសក្នុងកំណត់ហេតុអំពីបញ្ហានេះ។[109]

សូមបញ្ជាក់បន្ថែមផងថា ក្នុងនីតិវិធីនៃការស្តាប់ចម្លើយនេះ អ្នកបកប្រែដែលអញ្ជើញដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មិនមែនជាបុគ្គលជ្រើសរើសចេញពីនគរបាល ឬកងរាជអាវុធហត្ថ ឬបុគ្គល

[108] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៩៣។

[109] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៩៣, , កថាខណ្ឌទី៥, វាក្យខណ្ឌទី៥។

ទាក់ទិននឹងរឿងហេតុឡើយ។[110] ចំពោះអ្នកបកប្រែនោះត្រូវស្បថថា និយាយពាក្យពិតស្របតាមជំនឿ ឬសាសនារបស់ខ្លួន។

៥).ការត្រួតពិនិត្យផ្នែកបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រ

ការត្រួតពិនិត្យផ្នែកបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រ ជានីតិវិធីមួយដូចការធ្វើកោសលវិច័យដែរ។ ការត្រួតពិនិត្យផ្នែកបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រ គឺធ្វើឡើងដោយអ្នកជំនាញ ដែលមានចែងក្នុងបញ្ជីថ្នាក់ជាតិនៃអ្នកជំនាញ។ បញ្ជីនេះត្រូវរៀបចំឡើងដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។ អ្នកជំនាញទាំងនោះត្រូវធ្វើសម្បថនៅចំពោះមុខសាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញស្របតាមសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួនថានឹងស្មោះត្រង់ដល់ការស្វែងរកយុត្តិធម៌។[111] ប៉ុន្តែជាក់ស្តែង បញ្ជីនេះមិនទាន់បានបង្កើតនៅឡើយទេ នាពេលបច្ចុប្បន្ន។

ជាការអនុវត្តជាក់ស្តែង ការពិនិត្យផ្នែកបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រ ឬការធ្វើកោសលវិច័យត្រូវបានធ្វើដោយអ្នកជំនាញដែលមិនទាន់ចុះបញ្ជី តាមការពឹងពីមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។ អ្នកជំនាញដែលមិនទាន់ចុះបញ្ជីទាំងនោះ ត្រូវធ្វើសម្បថតាមសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួន ថានឹងជួយដោយភក្តីភាពដល់តុលាការ។[112]

ក្នុងចំនុចនេះអាចបញ្ជាក់បានថា ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌមិនជឿជាក់ទៅលើការធ្វើសម្បថអ្វីនោះឡើយ ព្រោះខ្លួនជាអ្នកកំណត់ឲ្យមានការពិនិត្យតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ ដើម្បីបង្ហាញរឿងហេតុពិតប្រាកដ។ ប៉ុន្តែ ការកំណត់ឲ្យអ្នកដទៃធ្វើសម្បថ ឬកំណត់ឲ្យសាក្សីធ្វើសម្បថ គឺគ្រាន់តែជាការបន្លាច ឬបំភ័យផ្នែក សតិអារម្មណ៍តែប៉ុណ្ណោះ។

៦). ការឃាត់ខ្លួន និងការបញ្ជូនខ្លួន

ក). អំណាចក្នុងការឃាត់ខ្លួន

ការឃាត់ខ្លួន គឺជាវិធានបង្ខិតបង្ខំក្នុងការដកហូតសេរីភាពបុគ្គលណាមួយ ដូចនេះការឃាត់ខ្លួនត្រូវប្រព្រឹត្តឡើង ដោយផ្អែកទៅលើមូលដ្ឋានច្បាប់ណាមួយ។ ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាបានទទួល

[110] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៩៣។

[111] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១៦៣, កថាខណ្ឌទី២។

[112] *សូមមើល* ក្រមនីតិព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៩៥។

ស្គាល់និងការពារនូវសិទ្ធិសេរីភាពនេះ ដោយបានបញ្ញត្តិថា "*ការចោទប្រកាន់ ការចាប់ខ្លួន ការឃាត់ខ្លួន ឬការឃុំខ្លួនណាមួយអាចធ្វើទៅកើត លុះត្រាតែអនុវត្តត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់*"[113]។ ដូចគ្នាផងដែរ សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សបានកំណត់ថា "*គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានចាប់ខ្លួន ឃុំ-ខ្លួន ឬនិរទេសខ្លួនដោយបំពានឡើយ*"[114]។ ហើយកតិកាសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយក៏បានចែងដែរថា "*ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិមានសេរីភាព និងសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួន។ គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវចាប់ខ្លួន ឬឃុំខ្លួន តាមអំពើចិត្តបានឡើយ ។ គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវដកហូតសេរីភាពបានឡើយ លើកលែងតែមានហេតុផល និងស្របតាមនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់*"[115]។ ជាពិសេសក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាបានបញ្ញត្តិថា "*បុគ្គលដែលចាប់ ដែលឃុំឃាំង ឬដែលបង្ខាំងបុគ្គលផ្សេងទៀតដោយគ្មានបញ្ជាពីអាជ្ញាធរស្របច្បាប់ ឬក្រៅពីករណីដែលច្បាប់អនុញ្ញាតត្រូវផ្តន្ទាទោស[...]*"[116]។ ដូចនេះ ការឃាត់ខ្លួនបុគ្គលណាមួយ ត្រូវអនុវត្តដោយបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយដែលច្បាប់បានបញ្ញត្តិ បើពុំដូច្នេះទេ សិទ្ធិជាមូលដ្ឋាននៃបុគ្គលដែលត្រូវបានគេឃាត់ខ្លួននឹងត្រូវបានបំពាន ព្រោះគ្រប់បុគ្គលត្រូវមានសេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរទៅវិញទៅមក។[117]

ដូចនេះ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានផ្តល់នូវអំណាចឲ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌តែមួយគត់ដែលអាចធ្វើការឃាត់ខ្លួនក្នុងលក្ខខណ្ឌជាកំហិតមួយ ហើយការឃាត់ខ្លួននេះត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា[118]។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចឃាត់ខ្លួនគ្រប់បុគ្គលដែលសង្ស័យថាបានចូលរួមក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ ការឃាត់ខ្លួននេះគឺ "*ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការចាំបាច់នៃការស៊ើបអង្កេត*"[119] គឺដើម្បីធានាឲ្យបាននូវការចាប់ខ្លួនជនល្មើសជាដើម។ ក្រៅពីសិទ្ធិអំណាចក្នុងការ

---

[113] *សូមមើល*រដ្ឋធម្មនុញ្ញ, ប្រកាសឱ្យនាថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៣, មាត្រា៣៨, កថាខណ្ឌទី៣។

[114] *សូមមើល* សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស, អនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅថ្ងៃទី១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៨, មាត្រា៩ ។

[115] *សូមមើល* កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ, អនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦, មាត្រា៩,កថាខណ្ឌទី១ ។

[116] *សូមមើល* ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/១១០៩/០២២, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩, មាត្រា ២៥៩, កថាខណ្ឌទី១។

[117] *សូមមើល* ឆឹង ស៊ីនៀង, *មេរៀនសិទ្ធិមនុស្ស*, ភ្នំពេញ, សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច, ឆ្នាំ២០១៥, ទំព័រទី១៩។

[118] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៩៦,កថាខណ្ឌទី២៖ "*មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវរាយការណ៍ភ្លាមជូនព្រះរាជអាជ្ញា [...] ការឃាត់ខ្លួននេះ*"។

[119] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៩៦,កថាខណ្ឌទី១។

ឃាត់ខ្លួនជនសង្ស័យ នោះមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ក៏អាចឃាត់ខ្លួនគ្រប់បុគ្គលដែលអាចផ្តល់ជាព័ត៌មានអំពីរឿងហេតុសម្រាប់ការបំភ្លឺការពិតផងដែរ តែការឃាត់ខ្លួនបុគ្គលប្រភេទនេះអាចអនុវត្តបាន លុះត្រាតែបានបំពេញនូវក្នុងលក្ខខណ្ឌចំនួន២គឺ៖

- ✓ ទី១ បុគ្គលនោះមិនព្រមផ្តល់ព័ត៌មាន និង
- ✓ ទី២ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ទទួលបានការអនុញ្ញាតយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរឲ្យធ្វើការឃាត់ខ្លួនពីព្រះរាជអាជ្ញា។[120]

វិធានដែលទាក់ទងនឹងការឃាត់ខ្លួន គឺជាវិធានដែលមានលក្ខណៈដាច់ខាត ព្រោះការមិនគោរពនូវវិធានទាំងនេះនឹងនាំមកនូវការធ្វើមោឃភាពនៃនីតិវិធី[121]។ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌពុំបានកំណត់សិទ្ធិអំណាចឲ្យមន្ត្រីរាជការ ឬភ្នាក់ងារសាធារណៈក្នុងការឃាត់ខ្លួនឡើយ។ ដូចនេះមន្ត្រីរាជ-ការ ឬភ្នាក់ងារសាធារណៈមិនអាចអនុវត្តការឃាត់ខ្លួនបានឡើយ តែអាចចាប់ និងនាំខ្លួនជនល្មើសទៅប្រគល់ឲ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលនៅជិតបំផុត។[122] សមត្ថកិច្ចក្នុងការឃាត់ខ្លួន ព្រះរាជ-អាជ្ញាក៏មិនអាចអនុវត្តជំនួសមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែរ ទោះជាព្រះរាជអាជ្ញាជាអ្នកប្រើប្រាស់អំណាចឲ្យដល់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងការស៊ើបអង្កេត[123]ក៏ដោយ។[124] មូលហេតុដែលមន្ត្រីរាជ-ការ ឬភ្នាក់សាធារណៈ និងព្រះរាជអាជ្ញាគ្មានអំណាចក្នុងការឃាត់ខ្លួននេះ ព្រោះក្នុងការអនុវត្តអំណាចនេះ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌពុំបានកំណត់បុគ្គលណាផ្សេងអាចអនុវត្តការឃាត់ខ្លួនឡើយក្រៅពីមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។ ផ្ទុយទៅវិញ បុគ្គលគ្រប់រូបមានសិទ្ធិចាប់ខ្លួនជនល្មើស និងនាំខ្លួនជនល្មើសទៅកាន់អង្គភាពនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលនៅជិតបំផុត។

---

[120] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៩៦,កថាខណ្ឌទី១។

[121] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១០៩។

[122] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៨៧, កថាខណ្ឌទី២។

[123] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៣៧,កថាខណ្ឌទី២ ។

[124] *សូមមើល* ចក សម្បត្តិ, "ការឃាត់ខ្លួន", ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ ខែមិនា ឆ្នាំ២០១៦, <http://salatraju.com/index.php/post?p=34 >, ចូលទស្សនាថ្ងៃទី ០៧ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៧។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវតែរាយការណ៍ភ្លាមជូនព្រះរាជអាជ្ញាអំពីការឃាត់ខ្លួនដោយមិនអាចធ្វើការពន្យារពេលដោយចេតនាណាមួយឡើយ ហើយត្រូវបញ្ជូនទៅព្រមគ្នានូវគ្រប់ភស្តុតាងទាំងអស់ដែលនាំឲ្យមានការចាប់ខ្លួន។

ការឃាត់ខ្លួនត្រូវបានកំណត់ក្នុងថិរវេលាយ៉ាងជាក់លាក់៖

ជនត្រូវបានឃាត់ខ្លួន	**បទឧក្រិដ្ឋ**	**បទមជ្ឈិម**	**ការពន្យារពេលនៃការឃាត់ខ្លួន**	**រយៈពេលយូរបំផុត**
នីតិជន	៤៨ ម៉ោង		បាន ២៤ ម៉ោង	៧២ ម៉ោង
អនីតិជន (ចាប់ពី ១៦ ក្រោម ១៨ ឆ្នាំ)	៤៨ ម៉ោង	៣៦ ម៉ោង	មិនអាចពន្យារពេល	-៤៨ ម៉ោង សម្រាប់បទឧក្រិដ្ឋ - ៣៦ ម៉ោង សម្រាប់បទមជ្ឈិម
អនីតិជន (ចាប់ពី ១៤ ក្រោម ១៦ ឆ្នាំ)	៣៦ ម៉ោង	២៤ ម៉ោង	មិនអាចពន្យារពេល	-៣៦ ម៉ោង សម្រាប់បទឧក្រិដ្ឋ - ២៤ ម៉ោង សម្រាប់បទមជ្ឈិម

- តារាងនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយ យោងតាមមាត្រា ៩៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។
- ថិរវេលានៃការឃាត់ខ្លួន ត្រូវគិតចាប់ពីម៉ោង ដែលបុគ្គលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន មកដល់អង្គភាពនគរបាល ឬកងរាជអាវុធហត្ថ។
- អនីតិជនដែលមានអាយុក្រោម ១៤ ឆ្នាំ ពុំអាចត្រូវបានឃាត់ខ្លួនឡើយ។
- ការពន្យារពេលធ្វើ៖ ចាំបាច់សម្រាប់ការស៊ើបអង្កេត, មានតម្រុយពិរុទ្ធភាព, ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងមានសំអាងហេតុ, ដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង និងមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ស្នើសុំទៅព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីផ្ទៀតផ្ទាត់មើលមូលកភាព។
- បើមានការឃាត់ខ្លួនអនីតិជន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវជូនដំណឹងទៅឪពុកម្តាយ ដល់អ្នកតំណាងស្របច្បាប់ ឬអ្នកទទួលបន្ទុកអនីតិជន តាមគ្រប់មធ្យោបាយ។

ក្រោយពេលផុតកំណត់ថិរវេលានៃការឃាត់ខ្លួន ព្រះរាជអាជ្ញាមានជម្រើសពីរក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេច ទី១គឺការបញ្ជូនខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួនទៅបង្ហាញខ្លួនភ្លាមចំពោះខ្លួនឯង ឬទី២ត្រូវធ្វើការដោះលែងឲ្យមានសេរីភាពឡើងវិញ។[125] ការបង្ហាញខ្លួនចំពោះមុខព្រះរាជអាជ្ញាតាមជម្រើសទី១នេះ ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងរយៈពេលដ៏ឆាប់បំផុតតាមដែលអាចធ្វើបាន។ ជាស្ថានភាពជាក់-

[125] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១០៣ ។

ស្តែង ការបញ្ជូនខ្លួនអាចត្រូវជួបនឹងឧបសគ្គផ្សេងៗ ដូចជាស្ថានភាពផ្លូវមានការលំបាក ឬមានចម្ងាយឆ្ងាយជាដើម ដូចនេះប្រសិនបើពុំអាចនាំខ្លួនបុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួននោះក្នុងថ្ងៃតែមួយនៃការសម្រេចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញានោះទេ"*រយៈពេលបន្ថែមអាច ផ្តល់ឲ្យដោយព្រះរាជអាជ្ញាបាន*"[126]។ ប្រសិនបើមានការយឺតយ៉ាវ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវចុះមូលហេតុនៃការយឺតយ៉ាវនោះក្នុងកំណត់ហេតុ។

ខ). កំណត់ហេតុនៃការឃាត់ខ្លួន

ដើម្បីធានាដល់ការឃាត់ខ្លួន នោះមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានភ្លាមៗទៅព្រះរាជអាជ្ញា និងត្រូវបញ្ជូនព្រមគ្នានូវគ្រប់ភស្តុតាងដែលជាហេតុនាំឲ្យមានការឃាត់ខ្លួន។ ក្រៅពីនោះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវតាក់តែងនូវកំណត់ហេតុមួយទៅតាមលក្ខខណ្ឌមួយចំនួន ដែលបានកំណត់ដោយក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមានដូចជា៖[127]

- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលបានបង្គាប់ឲ្យឃាត់ខ្លួន
- អត្តសញ្ញាណ និងអាយុនៃបុគ្គលដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន
- មូលហេតុនៃការឃាត់ខ្លួន
- ថ្ងៃខែឆ្នាំ និងម៉ោងដែលផ្តើមឃាត់ខ្លួន
- ការឲ្យដំណឹងអំពីសិទ្ធិរកជំនួយពីមេធាវី
- ឈ្មោះអ្នកបកប្រែ។

បុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួនត្រូវអានកំណត់ហេតុនេះ ឬមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អានឲ្យស្តាប់ បើបុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួនមិនចេះអក្សរ ដើម្បីឲ្យបុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួននោះចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតស្រាមដៃ តែបើក្នុងករណីគាត់បដិសេធអំពីការចុះហត្ថលេខាឬផ្តិតស្រាមដៃ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះនិទ្ទេសអំពីការបដិសេធនេះ។

ក្នុងករណីមានការឃាត់ខ្លួនអនីតិជន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុនូវបែបបទនៃការផ្តល់ព័ត៌មានទៅព្រះរាជអាជ្ញា និងបែបបទនៃការផ្តល់ដំណឹងទៅឪពុកម្តាយ អ្នកតំណាង-

---

[126] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១០៤,កថាខណ្ឌទី២ ។

[127] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៩៧ ។

ស្របច្បាប់ និងបុគ្គលដែលទទួលបន្ទុកអនីតិជន[128]។ ក្រៅពីនេះ រាល់កិច្ចដែលបានកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេលនៃការឃាត់ខ្លួនត្រូវតែចុះក្នុងកំណត់ហេតុទាំងអស់ ដូចជា អំឡុងពេលឃាត់ខ្លួន ការពិនិត្យរបស់គ្រូពេទ្យ ការជួបជាមួយមេធាវីឬបុគ្គលណាមួយ ការពន្យារពេលនិងឈ្មោះតំណាងអយ្យការដែលអនុញ្ញាតការពន្យារពេលនេះ រយៈពេលសម្រាកពេលស្តាប់ចម្លើយ និងហេតុការណ៍ផ្សេងៗជាដើម។

គ). សិទ្ធិទទួលបានជំនួយក្នុងពេលឃាត់ខ្លួន

នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការឃាត់ខ្លួន បុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួនអាចទទួលបាននូវជំនួយពី មេធាវី និងពីគ្រូពេទ្យ។

នៅក្នុងការឃាត់ខ្លួន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ ដោយប្រាប់ពីមូលហេតុនៃការឃាត់ខ្លួនទៅបុគ្គលដែលត្រូវឃាត់ខ្លួននោះ។ ក្នុងការជូនដំណឹងនេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវប្រាប់ពីសិទ្ធិរកជំនួយពីមេធាវីក្នុងអំឡុងពេលនៃការឃាត់ខ្លួន។ បើមានការចាំបាច់ណាមួយ នោះមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចរកអ្នកបកប្រែបាន។ សិទ្ធិក្នុងការជួបជាមួយមេធាវី អាចអនុវត្តបានក្រោយពីការឃាត់ខ្លួនបានរយៈពេល ២៤ ម៉ោង។ ការធ្វើដូចនេះដើម្បីអាចឲ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើការរបស់ខ្លួនជាមុនសិនក្នុងការស្តាប់ចម្លើយរបស់បុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួន។ ក្រោយពីរយៈពេលនេះ បុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួនអាចសន្ទនាជាមួយមេធាវី ឬបុគ្គលណាមួយតាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន លើកលែងតែបុគ្គលដែលជាប់ទាក់ទិននឹងរឿងក្តី ព្រោះដើម្បីជៀសវាងនូវការរួមគំនិតបង្កផលលំបាកក្នុងកិច្ចស៊ើបអង្កេត។ ការសន្ទនានេះ អាចធ្វើបានតែរយៈពេល ៣០ នាទី ដោយគោរពលក្ខខណ្ឌធានាការសម្ងាត់នៃការសន្ទនានេះ។

ការទទួលបាននូវជំនួយពីគ្រូពេទ្យអាចត្រូវបានធ្វើឡើងតាមរយៈ ព្រះរាជអាជ្ញា ឬមន្ត្រី-នគរបាលយុត្តិធម៌បានគ្រប់ពេលវេលា។ កម្មវត្ថុនៃការទទួលបានជំនួយនេះគឺដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់មើលថា "*តើស្ថានភាពសុខភាពនៃបុគ្គលឃាត់ខ្លួនសមស្របនឹងការឃាត់ខ្លួនដែរឬទេ?*"[129] គ្រូពេទ្យត្រូវចេញវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់សុខភាពដើម្បីភ្ជាប់ក្នុងសំណុំរឿង ហើយឈ្មោះគ្រូពេទ្យ ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំនិងម៉ោងនៃការពិនិត្យសុខភាពត្រូវចុះនិទ្ទេស។ ក្រៅពីនេះដើម្បីធានាដល់ភាពត្រឹមត្រូវនៃការឃាត់ខ្លួន

---

[128] *សូមមើល* សហប្រតិបត្តិការបារាំងគម្រោងទ្រទ្រង់នីតិរដ្ឋ និងរាជបណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, មេរៀននីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, ឆ្នាំ២០០៧, ទំព័រទី២៦។

[129] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៩៩, កថាខណ្ឌទី២ ។

ព្រះរាជអាជ្ញាអាចចុះទៅកាន់ទីកន្លែងនៃការឃាត់ខ្លួន ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ពីលក្ខខណ្ឌនៃការឃាត់ខ្លួននេះ។

៧). ការស្តាប់ការសន្ទនាតាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យា

ការស្តាប់ការសន្ទនាជាលក្ខណៈឯកជនរបស់អ្នកដទៃដោយឯកឯង ហាក់ដូចជាស្តែងនូវរូបភាពនៃការរំលោភបំពានជ្រៀតជ្រែកទៅក្នុងជីវិតឯកជនរបស់អ្នកដទៃ។ ការស្តាប់ការសន្ទនានេះត្រូវបានទទួលការគាំពារការពារពីច្បាប់។ យោងតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញបានកំណត់ថា "*ការរក្សាសិទ្ធិ [...] តាមទូរស័ព្ទ ត្រូវបានធានា។*"[130] ដូចគ្នានេះដែរ យោងតាមកតិកាសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ក៏បានទទួលស្គាល់ផងដែរនូវការការពារការរំលោភបំពានតាមរយៈស្តាប់ការសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទនេះដែរ "*គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវទទួលរងការជ្រៀតជ្រែកតាមអំពើចិត្ត ឬដោយខុសច្បាប់ក្នុងជីវិតឯកជន។*"[131] យោងតាមក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់ថា"*អំពើប្រព្រឹត្តដោយគំនិតទុច្ចរិតស្តាប់ ឬធ្វើឲ្យច្របូកច្របល់ការសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១ ខែ ទៅ ១ ឆ្នាំ [...]។*"[132] យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានបញ្ញត្តិថា មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ពុំមានអំណាចបង្គាប់ឲ្យស្តាប់ និងថតសំលេងការសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទឡើយ ហើយក៏គ្មានអំណាចបង្គាប់ឲ្យចាប់ និងថតការឆ្លើយឆ្លង ដែលចេញតាមមធ្យោបាយទូរគមនាគមន៍ ជាអាទិ៍ សារតាមទូរសារ ឬសារតាមអិន-ធើណែត។[133] ដូចនេះការស្តាប់ការសន្ទនារបស់អ្នកដទៃត្រូវបានកម្រិតការពារយ៉ាងរឹតរ៉ឹងដោយច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ។ ការស្តាប់ការសន្ទនានេះ គឺមានតែអាជ្ញាធរដែលច្បាប់បានប្រគល់សិទ្ធិអំណាចឲ្យទេ ទើបអាចធ្វើការស្តាប់បាន ហើយការស្តាប់ទាំងនោះត្រូវអនុវត្តក្នុងលក្ខខណ្ឌកំណត់ដោយច្បាប់ផងដែរ។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់ថា ចៅក្រមអាចបង្គាប់ឲ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចថត និងចាប់ការឆ្លើយឆ្លងគ្នាតាមគ្រប់មធ្យោបាយទូរគមនាគមន៍។[134] នេះគឺជាការធ្វើ

[130] *សូមមើល*រដ្ឋធម្មនុញ្ញ,ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៣,មាត្រា៤០, កថាខណ្ឌទី២។

[131] *សូមមើល* កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ, អនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦, មាត្រា១៧,កថាខណ្ឌទី៣ ។

[132] *សូមមើល* ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/១១០៩/០២២, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី ៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩, មាត្រា ៣១៨។

[133] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១០៥។

[134] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១៧២,កថាខណ្ឌទី១ ។

និយតកម្ម[135] នៃការស្តាប់ការសន្ទនាដោយច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បីធានាដល់ការស្វែងរកការពិតរបស់ចៅក្រមក្នុងនាមជាអំណាចតុលាការដែលជាអំណាចឯករាជ្យ ខុសពីអយ្យការដែលត្រូវគោរពនូវគោលការណ៍ឋានានុក្រម។ ដូចជា៖ ការស្តាប់ទូរស័ព្ទជាអាទិ៍ ដែលបង្គាប់ដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ (មាត្រា ១៧២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ), ការតាមដាន (មាត្រា ៨៥ នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន), និងការតាមដាន (មាត្រា ៨៨ នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងភេរវកម្ម) ជាដើម។

កថាខណ្ឌទី២. ការស៊ើបអង្កេតបឋម

ការស៊ើបអង្កេតបឋម គឺជានីតិវិធីស៊ើបអង្កេតធម្មតាមួយ[136] ក្នុងការស្វែងរកភស្តុតាងដាក់បន្ទុកដោយពុំត្រូវបានកំណត់រយៈពេលជាក់លាក់ឡើយ។ ការស៊ើបអង្កេតបឋមនេះ ក៏ពុំត្រូវបានកំណត់និយមន័យដូចការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែងក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដែរ។ ការស៊ើបអង្កេតនេះត្រូវបានកំណត់ក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌចាប់ពីមាត្រា ១១១ ដល់ មាត្រា ១១៨ ។

១).ការបើកការស៊ើបអង្កេតបឋម

ការបើកការស៊ើបអង្កេតបឋម អាចមកអនុវត្តបានក្នុងករណីបទល្មើសមិនជាក់ស្តែង ចំណែកក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែងវិញ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវតែបើកការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែងតាមអំណាចដូចមានចែងក្នុងមាតិកាទី២ នៃគន្ថីទី៣ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។[137] កាលណាបានដឹងឬសង្ស័យពីថាមានបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម ឬបទលហុ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចធ្វើការស៊ើប

[135] *សូមមើល ភូ ឡាយស៊ុន និងភូ វួចចេង, "វចនានុក្រមច្បាប់ខ្មែរ-អង់គ្លេស", ត្រួតពិនិត្យ និងអត្ថាធិប្បាយពាក្យច្បាប់ជាភាសាខ្មែរដោយ ហ៊ីង ធិឫទ្ធិ, ពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់ដោយ លោក ភូ លីវុឌ្ឍ, លោក តាន់ សេណារ៉ុង, លោក ម៉ុង មុនីចរិយា, លោក ជឹង ប៊ុនឡេង, លោក រុន សាក៏យ, លោក កុយ នាម, លោក វង់ តុន, លោក អ៊ិត សាធ, លោក រ៉ូ ប៊ីណៃ, លោក សុក សំអឿន,លោក ហៃល ចំរើន, លោក យ៉ាន់ សុខា, និងលោកសាស្ត្រាចារ្យ វិន ចាន់ណារ៉េត, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០១២, ទំព័រទី២២១។*

"និយតកម្ម(Regularization) = ការធ្វើឲ្យទៀងទាត់ ឬត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់។ ការធ្វើលិខិតគតិយុត្ត ឬលិខិតនីតិវិធីណាមួយ ដែលមិនស្របច្បាប់ឲ្យមានភាពស្របច្បាប់ ដើម្បីធ្វើឲ្យលិខិតនោះមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវអាចយកទៅអនុវត្តបានវិញ។"

[136] *សូមមើល* សហប្រតិបត្តិការបារាំងគម្រោងទ្រទ្រង់នីតិរដ្ឋ និងរាជបណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, មេរៀននីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, ឆ្នាំ២០០៧, ទំព័រទី២៧។

[137] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា៨៥។

អង្កេតបឋមដោយឯកឯង ឬតាមការសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។[138] ការស៊ើបអង្កេតបឋមនេះ អាចត្រូវបើក *"ពេលដែលអ្នកស៊ើបអង្កេតមិនអាចធ្វើការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង ឬបដិសេធការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង"*[139]។

នៅក្នុងការស៊ើបអង្កេតបឋមក៏មានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នា ទៅនឹងការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែងផងដែរ ព្រោះនីតិវិធីមួយចំនួនក្នុងការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង ក៏ត្រូវបានយកមកអនុវត្តក្នុងការស៊ើបអង្កេតបឋមផងដែរ ដូចជាកំណត់ហេតុលើការស្រាវជ្រាវ និងការពិនិត្យ (មាត្រា៩០), ការត្រួតពិនិត្យផ្នែកបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រ (មាត្រា៩៥), ការហាមឃាត់មិនឲ្យស្តាប់ដោយឯកឯង ជាអាទ៍ (មាត្រា១០៥),ការបញ្ជូនកំណត់ហេតុទៅព្រះរាជអាជ្ញា (មាត្រា១០៧), និងនិទ្ទេសដែលត្រូវចុះនៅក្នុងកំណត់ហេតុ (មាត្រា១០៨)[140]។

២). ការឆែកឆេរ

ការឆែកឆេរ និងចាប់យកវត្ថុតាងអាចអនុវត្តបាន ក្នុងការស៊ើបអង្កេតបឋមចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ និងបទមជ្ឈិម។[141] សូមបញ្ជាក់ផងថា ការឆែកឆេរក្នុងការស៊ើបអង្កេតបឋម មានគោលដៅចាប់យកតែវត្ថុតាងដែលមានដូចជាគ្រាប់កាំភ្លើង ឬកាំបិត ជាដើម។ ដោយហេតុថាការឆែរឆេរក្នុងការស៊ើបអង្កេតបឋមមិនបានប្រព្រឹត្តទៅក្រោយរយៈពេលកើតហេតុថ្មីៗទេ។ ក្នុងករណីនេះ ភស្តុតាងដែលមានដូចជា ស្លាកស្នាម ឬឈាម ដែលបន្សល់ទុកនៅកន្លែងកើតហេតុអាចនឹងត្រូវបាត់បង់ដោយប្រការណាមួយ។ ផ្ទុយទៅវិញ ការឆែកឆេរក្នុងការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែងមានគោលដៅប្រមូលយកភស្តុតាងទាំងអស់រួមទាំងការចាប់យកវត្ថុតាង ព្រោះការឆែរឆេរនេះត្រូវអនុវត្តភ្លាមៗក្រោយការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

ជាគោលការណ៍ ការឆែកឆេរក្នុងការស៊ើបអង្កេតបឋម ត្រូវគោរពធាតុពីរគឺ ការព្រមព្រៀងពិតប្រាកដ និងច្បាស់លាស់ពីបុគ្គលកាន់កាន់ទីកន្លែង ហើយការព្រមព្រៀងនោះត្រូវធ្វើជា

---

[138] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១១១។

[139] *សូមមើល* សហប្រតិបត្តិការបារាំងគម្រោងទ្រទ្រង់នីតិរដ្ឋ និងរាជបណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, មេរៀននីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, ឆ្នាំ២០០៧, ទំព័រទី២៧។

[140] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១១២។

[141] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១១៣, កថាខណ្ឌទី១។

លាយលក្ខណ៍អក្សរ[142]។ ការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនេះ ត្រូវសរសេរដោយផ្ទាល់ដៃដោយអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងនោះ ដោយពុំអាចឲ្យបុគ្គលណាមួយសរសេរជំនួសបានឡើយ។ ក្នុងករណីអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងមិនចេះអក្សរ នោះមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុថា *"អ្នកកាន់-កាប់ទីកន្លែងមិនចេះអក្សរហើយយល់ព្រមឲ្យឆែកឆេរ"*[143]។ ដូចនេះ ការឆែកឆេរក្នុងករណីការស៊ើបអង្កេតបឋម ពុំសូវផ្តល់អំណាចបង្ខិតបង្ខំដល់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដូចការឆែកឆេរក្នុងករណីការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែងឡើយ។

ផ្ទុយទៅវិញ បើសិនជាមានការបដិសេធ ឬមិនយល់ព្រមឲ្យឆែកឆេរពីអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ឬអវត្តមាននៃអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង នោះ*"ប្រធានសាលាដំបូងដែលមានសមត្ថកិច្ចដែនដីអាចចេញដីកាអនុញ្ញាតឲ្យឆែកឆេរតាមការសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា"*[144]។ ដីកានេះ ជាប្រភេទដីកាសម្រេច ដូចនេះត្រូវតែមានសំអាងហេតុ និងសំអាងច្បាប់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ទោះបីជាមិនមានសរសេរក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌក៏ដោយ។[145] ក្រោយការសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា នោះព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវដឹកនាំដោយផ្ទាល់នូវការឆែកឆេរនេះ ហើយការឆែរឆេរនេះត្រូវប្រព្រឹត្តទៅចំពោះមុខអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ឬសាក្សីពីរនាក់ដែលចាត់ដោយព្រះរាជអាជ្ញាចំពោះការឆែកឆេរអំឡុងពេលអវត្តមានអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង។ សាក្សីទាំងនោះមិនអាចជ្រើសរើសចេញពីនគរបាល ឬកងរាជអាវុធហត្ថ ដែលចូលរួមក្នុងការឆែកឆេរឡើយ។

ម្យ៉ាងទៀត ម៉ោងនីត្យានុកូលនៃការឆែកឆេរក្នុងករណីស៊ើបអង្កេតបឋមនេះ មិនអាចប្រព្រឹត្តទៅមុនម៉ោង ៦ ព្រឹក និងក្រោយម៉ោង ១៨ ល្ងាច ឡើយ។ ការបិទស្លាកបោះត្រាលើវត្ថុតាងក្នុង

---

142 *សូមមើល* ចក សម្បត្តិ, "ការចុះទៅលំនៅឋាន ការឆែកឆេរ និងការចាប់យកវត្ថុតាង", ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ ខែកញ្ញាឆ្នាំ២០១៦, <http://salatraju.com/index.php/post?p=162>, ចូលទស្សនាថ្ងៃទី ០៩ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៧។

143 *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១១៣, កថាខណ្ឌទី៣។

144 *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១១៣, កថាខណ្ឌទី៤។

145 *សូមមើល* ចក សម្បត្តិ, "ការចុះទៅលំនៅឋាន ការឆែកឆេរ និងការចាប់យកវត្ថុតាង", ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ ខែកញ្ញាឆ្នាំ២០១៦, <http://salatraju.com/index.php/post?p=162>, ចូលទស្សនាថ្ងៃទី ០៩ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៧។

មាត្រា ៩២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវយកមកអនុវត្តក្នុងការចាប់យកវត្ថុតាងក្នុងការស៊ើបអង្កេតបឋមដែរ។[146]

៣). ការបញ្ជាឲ្យចូលខ្លួន

ការបញ្ជាឲ្យចូលខ្លួនអាចត្រូវបានអនុវត្តចំពោះបុគ្គលគ្រប់រូប ដែលត្រូវបានសង្ស័យថាបានចូលរួមក្នុងបទល្មើស ឬដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានស្តីពីរឿងហេតុ តាមរយៈការកោះហៅរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចស្តាប់ចម្លើយបុគ្គលទាំងនោះ និងធ្វើកំណត់ហេតុរាល់ការស្តាប់ចម្លើយរបស់ខ្លួន។ អ្នកបកប្រែអាចត្រូវបានហៅដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ បើមានការចាំបាច់។ អ្នកបកប្រែមិនអាចជ្រើសចេញពីនគរបាល ឬកងរាជអាវុធហត្ថបានឡើយ។

គ្រប់បុគ្គលដែលបានទទួលការកោះហៅ ត្រូវតែចូលមកបង្ហាញខ្លួន។ ក្នុងករណីរឹងទទឹង ព្រះរាជអាជ្ញាអាចចេញបញ្ជាតាមការជូនដំណឹងរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ហើយការបញ្ជានេះត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយមានចុះហត្ថលេខា និងបោះត្រាព្រះរាជអាជ្ញា ដើម្បីបញ្ជាក់អំពីឆន្ទៈក្នុងការអនុញ្ញាត។ ដូចនេះ ការបញ្ជាឲ្យចូលខ្លួនលើកនេះ អនុញ្ញាតឲ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រើប្រាស់កងកម្លាំងសាធារណៈ ដើម្បីបង្ខំឲ្យមានការបង្ហាញខ្លួនបុគ្គលដែលបានកោះហៅនោះ។

ផ្នែកទី២. ការចូលរួមក្នុងកិច្ចស៊ើបសួររបស់អយ្យការ

ការស៊ើបសួរ គឺជានីតិវិធីមួយដែលស្ថិតក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ (Judges dínstruction)។ ការស៊ើបសួរនេះ ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងករណីមានបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ និងស្មុគស្មាញ (Serious and complex offences) ដូចជាករណីបទឧក្រិដ្ឋ ដែលត្រូវបានក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់ថាត្រូវតែធ្វើការស៊ើបសួរជាដាច់ខាត។ ចំពោះបទមជ្ឈិម ឬបទលហុ ពុំតម្រូវឲ្យមានការស៊ើបសួរជាលក្ខណៈដាច់ខាតដូចបទឧក្រិដ្ឋឡើយ។

គោលការណ៍នៃភាពអាថ៌កំបាំង ក៏ត្រូវបានយកមកអនុវត្តក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរដូចការស៊ើបអង្កេត ។ ដូចនេះ រាល់ព័ត៌មានដែលចៅក្រមទទួលបាន ចៅក្រមត្រូវតែថែរក្សាការសម្ងាត់នៃវិជ្ជាជីវៈជាដាច់ខាត ដោយជៀសវាងឲ្យបានរាល់ការផ្សព្វផ្សាយនូវព័ត៌មានទាំងនោះទៅដល់សាធារណៈ។

---

[146] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១១៣, កថាខណ្ឌទី៥។

ប៉ុន្តែការគោរពនូវការរក្សាការសម្ងាត់ មិនមែនជាឧបសគ្គក្នុងការការពារខ្លួននៅពេលមានការចោទប្រកាន់ណាមួយឡើយ។[147]

ដូចនេះ ដើម្បីធានានូវសន្តិសុខ និងប្រសិទ្ធភាពនៃការស៊ើបសួរព្រមទាំងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈប្រកបដោយគុណភាព និងការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវតែរក្សាឲ្យបានដាច់ខាតនូវការសម្ងាត់វិជ្ជាជីវៈនៃការស៊ើបសួរ និងលទ្ធផលនៃការស៊ើបសួរដែលខ្លួនបានស្រាវជ្រាវ។[148]

កថាខណ្ឌទី១. ការបើកការស៊ើបសួរ

ការបើកការស៊ើបសួរអាចត្រូវបានធ្វើតាម ២ របៀបគឺ តាមរយៈដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ(១) និងការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី (២)។

១). **ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ**

ការចេញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួររបស់តំណាងអយ្យការ គឺជានីតិវិធីធម្មតាមួយនៃការបើកការស៊ើបសួរ។ ចៅក្រមស៊ើបសួរជាអ្នកស៊ើបសួរទាំងដាក់បន្ទុក និងដោះបន្ទុក សម្រាប់ទាំងភាគីរងគ្រោះ និងភាគីត្រូវគេចោទ ដើម្បីស្វែងរកយុត្តិធម៌ពិតប្រាកដ ក្នុងនាមជាអំណាចវិនិច្ឆ័យដែលខុសគ្នាពីព្រះរាជអាជ្ញាដែលជាអ្នកតំណាងឲ្យផលប្រយោជន៍សង្គម។ ដូចនេះ ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវតែអព្យាក្រឹតឯករាជ្យ ក្នុងតួនាទីភារកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការស្វែងរកភស្តុតាងទាំងឡាយណាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើស ដើម្បីជាប្រយោជន៍បង្ហាញការពិត។

ជាគោលការណ៍ ចៅក្រមស៊ើបសួរមិនអាចបើកការស៊ើបសួរណាមួយដោយគ្មានដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរពីតំណាងអយ្យការឡើយ។ ចៅក្រមស៊ើបសួរ មានសមត្ថកិច្ចស៊ើបសួរត្រឹមតែអង្គហេតុដែលបានចង្អុលបង្ហាញក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរតែប៉ុណ្ណោះ។ ការស៊ើបសួរអាចបើកប្រឆាំងនឹងបុគ្គលម្នាក់ ឬច្រើននាក់ដែលបានចង្អុលបង្ហាញក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ឬអាចប្រឆាំងចំពោះជនដែលមិនស្គាល់អត្តសញ្ញាណដែលជាអញ្ញាតជន។ ក្នុងករណីមានលេចឡើងនូវអង្គហេតុថ្មីដែលអាចជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវជូនដំណឹងទៅតំណាងអយ្យការដើម្បីពិនិត្យ និងផ្តើមធ្វើការចោទប្រកាន់តាមរយៈដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ

[147] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី ១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១២១, កថាខណ្ឌទី៣ ។

[148] *សូមមើល* អនុប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍ សេង ស៊ីវត្ថា, នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌខ្មែរ, សម្រាប់ថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា,ទំព័រទី៦៨។

បន្ថែម ។ ការស៊ើបសួរលើអង្គហេតុថ្មីនេះ ពុំអាចប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ ប្រសិនជាគ្មានដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែម។ តែប្រសិនជាអង្គហេតុថ្មីនោះ គ្រាន់តែជាស្ថានទម្ងន់ទោសនៃអង្គហេតុដែលបានកំណត់ក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរពីមុននោះទេ ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចធ្វើការស៊ើបសួរតាមផ្លូវច្បាប់ដោយពុំចាំបាច់ជូនដំណឹងទៅតំណាងអយ្យការឡើយ។

២). ការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី

ការស៊ើបសួរដែលបើកតាមរយៈជនរងគ្រោះគឺជានីតិវិធីថ្មីមួយ ដែលក្រមនីតិវិធីយើងបានបញ្ជូនហើយមានហេតុផលមួយចំនួនថាមូលហេតុអ្វីបានជាជនរងគ្រោះត្រូវបានផ្ដល់សិទ្ធិដើម្បីបើកការស៊ើបសួរបានផងដែរ។ ការបើកការស៊ើបសួរដោយជនរងគ្រោះនេះ គឺមានតែផ្លូវមួយប៉ុណ្ណោះ គឺការតាំងខ្លួនជាដើម បណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅចំពោះមុខចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ឯហេតុផលដូចម្ដេចបានជាជនរងគ្រោះអាចតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីបាន ព្រោះក្នុងទំនាក់ទំនងបទល្មើស ជនរងគ្រោះគឺជាអ្នកទទួលរងនូវព្យសនកម្មដោយផ្ទាល់ពីបទល្មើស។ កាលណាបទល្មើសមួយកើតឡើងបុគ្គលឯកជនគឺជាអ្នកទទួលរងព្យសនកម្មដោយផ្ទាល់ហើយសង្គមក៏ជាជនរងគ្រោះប្រយោលដែរ។ ដូចនេះហើយ ទើបសង្គមជាអ្នកដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការធ្វើបណ្ដឹងអាជ្ញា តែពេលខ្លះជនរងគ្រោះមិនពេញចិត្តនឹងការអនុវត្តណាមួយ ហេតុនេះក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បានកំណត់សិទ្ធិឲ្យគាត់អាចតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីឲ្យបណ្ដឹងអាជ្ញាមានចល-នា។

ដូចនេះ ជនរងគ្រោះអាចធ្វើបណ្ដឹងបានពីរប្រភេទ គឺបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី និងបណ្ដឹងអាជ្ញា។ តែជាទូទៅ គាត់ធ្វើបណ្ដឹងតែមួយប៉ុណ្ណោះ គឺបណ្ដឹងទាមទារសំណងផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ប៉ុន្តែក្នុងករណីពិសេសគាត់អាចធ្វើការចាត់ចែងមួយផ្នែកទៅលើបណ្ដឹងអាជ្ញានេះគឺជា យន្តការថ្មីរបស់ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ ក្នុងករណីពិសេសដូចជា កាលណាជនរងគ្រោះអាចដាក់ពាក្យប្ដឹងទៅអយ្យការ តែអយ្យការយល់ថាជារឿងព្រហ្មទណ្ឌក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែគាត់ក៏យល់ថាមិនគួរធ្វើការចោទប្រកាន់ មានន័យថា ព្រះរាជអាជ្ញាសម្រេចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ ចំពោះរឿងហេតុដែលបង្កើតបានជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌក្នុងកាលៈទេសៈបែបនេះ តើជនរងគ្រោះមានជម្រើសអ្វីខ្លះ ដើម្បីគាត់អាចទទួលបានសំណងពីការខូចខាតបាន និងទាមទារឲ្យមានការផ្ដន្ទាទោសទៅលើជនល្មើស។ ក្នុងស្ថានភាពនេះ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់ ២ វិធី គឺទី១គាត់អាចប្ដឹងតវ៉ាចំពោះសេចក្ដីសម្រេចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាទៅនាយឋានានុក្រមរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា គឺអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ក្នុងរយៈពេល ២ ខែចាប់ពីពេលដែលខ្លួនបានទទួលការជូនដំណឹងពីការសម្រេចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការពីព្រះរាជអាជ្ញា។ ព្រះរាជអាជ្ញាមានតួនាទីត្រូវជូនដំណឹងនេះក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីបំផុត និងយ៉ាងយូរ ២ខែចាប់តាំងពីថ្ងៃសម្រេច។ ជាគោលការណ៍សេចក្ដីសម្រេចតម្កល់

រឿងទុកឥតចាត់ការរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាមិនមានអាជ្ញាអស់ជំនុំទេ មានន័យថានៅពេលគាត់សម្រេចហើយ គាត់ក៏នៅតែអាចយករឿងនោះមកសើរើកែប្រែនៅថ្ងៃក្រោយក៏បាន ប្រសិនបើបណ្តឹងអាជ្ញាមិនទាន់ផុតរលត់។

ដូចបានបញ្ជាក់ពីខាងលើក្នុង គោលការណ៍ឋានានុក្រម គឺអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍អាចធ្វើអធិបញ្ញាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ បញ្ជាឲ្យព្រះរាជអាជ្ញាសើរើរឿងក្តីមកចោទប្រកាន់វិញបាន។ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ទទួលបានពាក្យប្តឹង គាត់អាចយល់ស្របនឹងពាក្យប្តឹងរបស់ជនរងគ្រោះគឺគាត់យល់ស្របឲ្យមានការចោទប្រកាន់ ក៏ប៉ុន្តែគាត់ក៏អាចយល់ស្របនឹងព្រះរាជអាជ្ញា ថាគួរធ្វើការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ។ ដូចនេះក្នុងករណីដែលគាត់យល់ស្របនឹងព្រះរាជអាជ្ញា ជនរងគ្រោះនៅមានផ្លូវមួយទៀត គឺការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីដាក់ឲ្យបណ្តឹងអាជ្ញាអាចដំណើរការបាន ។

នៅពេលដែល ចៅក្រមស៊ើបសួរទទួលបានបណ្តឹងដោយមានការតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គាត់ត្រូវបញ្ជូនសំណុំរឿងនោះទៅព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីពិនិត្យ ប្រសិនជាព្រះរាជអាជ្ញាយល់ឃើញថាគួរធ្វើការចោទប្រកាន់ គាត់អាចចេញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ។ ប៉ុន្តែប្រសិនជាព្រះរាជអាជ្ញាមិនឯកភាព គាត់អាចធ្វើការស្នើសុំមកចៅក្រម ដើម្បីកុំឲ្យស៊ើបសួរ។ ដូចនេះចៅក្រមស៊ើបសួរមានជម្រើសក្នុងការសម្រេចមិនបើកការស៊ើបសួរ ឬបើកការស៊ើបសួរតាមបណ្តឹងជនរងគ្រោះ ព្រោះគាត់ឯករាជ្យដោយមិនស្ថិតនៅក្រោមការបញ្ជារបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។ ក្នុងករណីនេះ ការស៊ើបសួរត្រូវបានចាប់ផ្តើមហើយ ប្រសិនបើចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេចបើកការស៊ើបសួរ។ ប៉ុន្តែដើម្បីជាការការពារផលប្រយោជន៍មួយចំនួនដល់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងសំណុំរឿង និងជៀសវាងការធ្វើបណ្តឹងដោយមានការរំលោភបំពាន ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចតម្រូវឲ្យភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបង់ប្រាក់តម្កល់ទុកក្នុងចំនួនណាមួយតាមការកំណត់របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ចៅក្រមស៊ើបសួរក៏អាចលើកលែងការបង់ប្រាក់តម្កល់ទុកបានដែរ ប្រសិនជាគាត់ពិនិត្យឃើញថាជនរងគ្រោះពុំមានលទ្ធភាព។

ការបង់ប្រាក់តម្កល់ទុក គឺមានអត្ថប្រយោជន៍របស់វាក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរនេះ ព្រោះនៅពេលដែលចៅក្រមស៊ើបសួរទទួលបណ្តឹងហើយ ប្រសិនបើគាត់ធ្វើការស៊ើបសួរទៅ និងសម្រេចបិទការស៊ើបសួរវិញហើយនៅតែមិនឃើញមានបទល្មើសកើតឡើងដូចបណ្តឹងរបស់ជនរងគ្រោះ ដូចនេះការធ្វើបណ្តឹងនោះគឺធ្វើឡើងដោយបំពាន ដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់អ្នកដទៃ។ ដើម្បីជាការធានាការពារកុំឲ្យមានការធ្វើបណ្តឹងតាមចិត្ត ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចធ្វើការសម្រេចឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋ-ប្បវេណីបង់ប្រាក់ពិន័យរដ្ឋប្បវេណី ដែលមានតម្លៃមិនលើសពីទឹកប្រាក់តម្កល់ទុកនោះ។ ការ

សម្រេចកាត់យកនេះ គឺជាទណ្ឌកម្មពិន័យស៊ីវិល ។ ចំណែកឯ បុគ្គលដែលមានឈ្មោះនៅក្នុងសំណុំរឿងដែលត្រូវគេប្តឹង ទទួលរងការប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយស មានសិទ្ធិប្តឹងបកដើម្បីទាមទារយកសំណងរដ្ឋប្បវេណីវិញ។ ដូចនេះជនរងគ្រោះត្រូវតែធ្វើការថ្លឹងថ្លែងឲ្យច្បាស់លាស់មុននឹងធ្វើការដាក់ពាក្យប្តឹងតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គាត់ត្រូវមានការជឿជាក់ថាបទល្មើសពិតជាបានកើតឡើងមែន ហើយបើមានភស្តុតាងមកធ្វើជាទឡ្ហីករណ៍កាន់តែល្អ។

កថាខណ្ឌទី២. ការស្នើសុំឲ្យបំពេញកិច្ច

ការស្នើសុំបំពេញកិច្ច អាចត្រូវបានធ្វើគ្រប់ពេលវេលាតាមរយៈការស្នើសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាដែលយល់ឃើញថាការបំពេញកិច្ចនោះមានប្រយោជន៍។ ចំណែកឯ ជនត្រូវចោទ ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋ-ប្បវេណីវិញក៏អាចស្នើសុំឲ្យចៅក្រមស៊ើបសួរធ្វើការសួរចម្លើយ និងស្តាប់ចម្លើយខ្លួន ឬសាក្សី ព្រមទាំងអាចសុំសួរតទល់ ឬចុះដល់ទីកន្លែងកើតហេតុ ហើយពាក្យសុំនេះត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងត្រូវមានសំអាងហេតុ។

បើសិនជាការស្នើសុំនេះមិនត្រូវបានយល់ព្រមដោយចៅក្រមស៊ើបសួរទេ ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវចេញសេចក្តីសម្រេចបដិសេធពាក្យសុំនោះនៅក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ ចំពោះព្រះរាជអាជ្ញា និងរយៈពេល ១ ខែ ចំពោះជនត្រូវចោទ ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី បន្ទាប់ពីខ្លួនបានទទួលពាក្យសុំ។ សេចក្តីសម្រេចបដិសេធរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវមានសំអាងហេតុត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់។

បន្ទាប់មកចៅក្រមស៊ើបសួរ ត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់អំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន ទៅអ្នកប្តឹងសុំដែលមានព្រះរាជអាជ្ញា ជនត្រូវចោទ ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីអ្នកប្តឹងសុំអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅសភាស៊ើបសួរនៃសាលាឧទ្ធរណ៍ដែលមានសមត្ថកិច្ចសម្រេចជំនួសចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅសភាស៊ើបសួរក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ បើចៅក្រមស៊ើបសួរមិនបានសម្រេចក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ។ ជនត្រូវចោទ ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅសភាស៊ើបសួរក្នុងរយៈពេល ១ ខែ បើចៅក្រមស៊ើបសួរមិនបានសម្រេចក្នុងរយៈពេល ១ ខែ។

កថាខណ្ឌទី៣ ការស្រាវជ្រាវក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ

ចៅក្រមស៊ើបសួរ គឺជាអ្នកទទួលបន្ទុកក្នុងការស៊ើបសួរដោយសេរី និងឯករាជ្យ។ ដូចនេះការស៊ើបសួរ គឺស្ថិតនៅក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ ប៉ុន្តែក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់នូវសិទ្ធិមួយចំនួន ឲ្យព្រះរាជាអាជ្ញាក្នុងចូលរួមកិច្ចស៊ើបសួរដែលជាសមត្ថកិច្ចរបស់ចៅក្រមស៊ើប-

សួរផងដែរដូចជា ការសួរចម្លើយជនត្រូវចោទ ការស្តាប់ចម្លើយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងការធ្វើកោសលវិច័យជាដើម។ វាស្តែងបង្ហាញឲ្យឃើញពីការសហប្រតិបត្តិការរវាងចៅក្រមស៊ើបសួរ និងព្រះរាជាអាជ្ញាផងដែរ។

យោងតាមមាត្រា ១៤៦ និងមាត្រា ១៤៧ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ការសួរចម្លើយជនត្រូវចោទត្រូវអនុវត្តតាមការពិភាក្សាដេញដោលនៅក្នុងបន្ទប់មួយ ដែលដឹកនាំដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ។ នៅក្នុងការពិភាក្សាដេញដោលនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចលើកជាសំណួរបាន ប្រសិនជាបានទទួលការអនុញ្ញាតពីចៅក្រមស៊ើបសួរដែលជាអ្នកដឹកនាំការពិភាក្សាដេញដោលនោះ។ ក្នុងករណីដែលមានការមិនអនុញ្ញាតឲ្យលើកជាសំណួររបស់ព្រះរាជាអាជ្ញាដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវចុះនិទ្ទេសអំពីចំនុចនេះនៅក្នុងកំណត់ ហេតុសួរចម្លើយ។ ដូចគ្នាដែរ ការស្តាប់ចម្លើយរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវអនុវត្តដូចការរៀបរាប់ខាងលើនេះដែរ។

ក្រៅពីការសួរចម្លើយ និងការស្តាប់ចម្លើយខាងលើ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើពាក្យសុំធ្វើកោសលវិ-ច័យអំពីបញ្ហាបច្ចេកទេសដែលចោទឡើង។ ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចធ្វើការបដិសេធនូវពាក្យសុំនោះដោយដីកាមានសំអាងហេតុក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ។ ប្រសិនមានការយល់ព្រមពីការធ្វើកោសលវិច័យ ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវជូនព័ត៌មានដល់ព្រះរាជអាជ្ញា។ កាលណា របាយការណ៍នៃការធ្វើកោសលវិច័យត្រូវបានធ្វើរួចហើយ និងព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវដាក់របាយការណ៍នោះ ក្នុងសំណុំរឿងនិងបញ្ជូនទៅចៅក្រមស៊ើបសួរវិញ។

កថាខណ្ឌទី៤ .ការចូលរួមក្នុងវិធានការនិរន្តរាយ

១). ការបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួន

ជាគោលការណ៍ ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចចេញដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួន[149] ដែលជាវិធានមួយក្នុងការបង្ខិតបង្ខំឲ្យជនត្រូវចោទមានវត្តមានចំពោះមុខតុលាការ។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួន គឺជាលិខិតបញ្ជាដល់កងកម្លាំងសាធារណៈឲ្យស្រាវជ្រាវរកចាប់ និងនាំខ្លួនបុគ្គលនោះទៅក្នុងពន្ធនាគារ ឬមណ្ឌលឃុំខ្លួន ឬដល់ប្រធានពន្ធនាគារ ឬមណ្ឌលឃុំខ្លួនឲ្យទទួល ឬឃុំខ្លួនបុគ្គលនោះ។[150]

[149] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី ១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១៩៥។

[150] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១៩៦,កថាខណ្ឌទី៣។

ដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួននេះ អាចចេញទៅលើជនត្រូវចោទ ឬបុគ្គលណាម្នាក់ដែលមានតម្រុយពិរុទ្ធភាពក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលបានចោទប្រកាន់ដោយព្រះរាជអាជ្ញា។ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានកំណត់ថា ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចចេញដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួនបានលុះត្រាតែះ[151]

១). បទល្មើសដែលចោទប្រកាន់នោះជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ។

២). បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធបានគេចខ្លួនមិនដឹងជាស្ថិតនៅកន្លែងណា ឬស្ថិតនៅក្រៅដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ជាគោលការណ៍ មុននឹងចេញដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួនចៅក្រមស៊ើបសួរ ត្រូវជូនដំណឹងអំពីការចាប់ខ្លួននេះទៅព្រះរាជអាជ្ញាជាមុនសិន ដើម្បីឲ្យព្រះរាជអាជ្ញាពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់។ ក្រោយពីទទួលបានដំណឹងនៃការចាប់ខ្លួន ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់តាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួន ហើយចៅក្រមត្រូវពិនិត្យ និងពិចារណាលើយោបល់របស់ព្រះរាជអាជ្ញា។ ជាគោល-ការណ៍ យោបល់របស់ព្រះរាជអាជ្ញាមិនមែនជាឧបសគ្គដល់ចៅក្រមស៊ើបសួរចេញដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួននោះឡើយ។ មានន័យថាចៅក្រមស៊ើបសួរនៅតែអាចសម្រេចចាប់ខ្លួនជនត្រូវចោទបានដដែល ទោះជាព្រះរាជអាជ្ញាមានយោបល់ជំទាស់ទៅនឹងការចាប់ខ្លួនជនត្រូវចោទនោះក៏ដោយ ដោយហេតុថាយោបល់ទាំងនោះមានតម្លៃត្រឹមតែជាមូលវិចារណ៍ សម្រាប់ចៅក្រមស៊ើបសួរធ្វើការពិចារណាតាមផ្លូវច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ។[152] ដូចនេះចៅក្រមស៊ើបសួរនៅតែអាចចេញដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួនតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួន។ ការសម្រេចរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ ក្នុងការចេញដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួនត្រូវធ្វើឡើងដោយផ្អែកទៅលើភាពចាំបាច់ និងប្រយោជន៍ដល់នីតិវិធីនៃការស៊ើបសួរ ដោយមានបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់លាស់ពីមូលហេតុនៃការចាប់ខ្លួន។[153]

ក្នុងករណីចាប់ខ្លួនជនត្រូវចោទបានសម្រេច ជនត្រូវចោទត្រូវបានបញ្ជូនទៅបង្ហាញមុខចំពោះចៅក្រមស៊ើបសួរក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លីបំផុត ប្រសិនបើកិច្ចនីតិវិធីស្ថិតនៅជំណាក់កាលស៊ើបសួរនៅឡើយ ។ ប៉ុន្តែបើសិនជាមិនបាននាំទៅបង្ហាញមុខចំពោះចៅក្រមស៊ើបសួរក្នុងថ្ងៃបន្ទាប់ពីការ

[151] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនៅថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ១៩៦,កថាខណ្ឌទី២។

[152] *សូមមើល* អនុប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍ សេង ស៊ីវត្ថា, នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌខ្មែរ, សម្រាប់ថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា,ទំព័រទី៨៥។

[153] *សូមមើល* អនុប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍ សេង ស៊ីវត្ថា, នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌខ្មែរ, សម្រាប់ថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា,ទំព័រទី៨៦។

ចាប់ខ្លួនទេ ព្រះរាជអាជ្ញានៃកន្លែងឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទនោះនឹងធ្វើការស្តាប់ចម្លើយ ហើយធ្វើកំណត់ហេតុស្តីពីការស្តាប់ចម្លើយដែលត្រូវបញ្ជូនទៅចៅក្រមស៊ើបសួរ។[154] ការអនុវត្តដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួន បើសិនមានការឃុំខ្លួន ថិរវេលានៃការឃុំខ្លួននេះនឹងត្រូវរាប់បញ្ចូលទៅក្នុងថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។[155] ឧទាហរណ៍៖ ការចាប់ខ្លួនជនត្រូវចោទនៅខេត្តព្រះវិហារ ហើយមានឧបសគ្គផ្សេងៗដែលនាំឲ្យមានការពន្យារពេលនៃការបញ្ជូនខ្លួន។ ដូចនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាខេត្តព្រះវិហារអាចធ្វើការស្តាប់ចម្លើយនិងធ្វើកំណត់ហេតុ ហើយថិរវេលានៃការពន្យារពេលនៃត្រូវរាប់បញ្ចូនទៅក្នុងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។

២). ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន

ចៅក្រមស៊ើបសួរ អាចចេញដីកាបង្គាប់ឲ្យឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នដើម្បីឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទ។ ប៉ុន្តែ *"ជាគោលការណ៍ ជនត្រូវចោទត្រូវតែមានសេរីភាព"*[156]។ គោលការណ៍នេះ ជាគោលការណ៍ចម្បងដែលបានបញ្ញត្តិឡើង ដើម្បីធានាការលើកស្ទួយសិទ្ធិបុគ្គលនៅក្នុងទម្រង់នៃការអនុវត្តប្រព័ន្ធគតិយុត្តិព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា លើកលែងតែមានការបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌដែលច្បាប់កំណត់ក្នុងការឃុំខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ។

ក). ការសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន

ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន អាចត្រូវបានធ្វើឡើងតាមគំនិតផ្តើមរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរផ្ទាល់ ឬតាមរយៈសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។ មានន័យថា ព្រះរាជអាជ្ញាអាចសរសេរសេចក្តីសន្និដ្ឋានអំពីការឃុំខ្លួន ក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរទៅចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ក្នុងករណីចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេចឃុំខ្លួន ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវជូនដំណឹងអំពីដីកាបង្គាប់ឲ្យឃុំខ្លួននេះទៅព្រះរាជអាជ្ញា។

[154] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២០១, កថាខណ្ឌទី៤។

[155] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២០២។

[156] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២០៣។

ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន អាចអនុវត្តបានតែក្នុងករណីមានការចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម ដែលច្បាប់បានកំណត់ដាក់ទោសពន្ធនាគារស្មើ ឬលើសពី១ឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ។[157]

ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នត្រូវមានលក្ខខណ្ឌដូចតទៅ៖[158]

- ដើម្បីបញ្ចប់បទល្មើស ឬបង្ការបទល្មើសកុំឲ្យកើតឡើងជាថ្មី។
- ដើម្បីរារាំងកុំឲ្យមានការគាបសង្កត់លើសាក្សី ឬជនរងគ្រោះ ឬដើម្បីរារាំងកុំឲ្យមានការត្រូវរ៉ូវគ្នារវាងជនត្រូវចោទ និងអ្នកសមគំនិត។
- ដើម្បីរក្សាភស្តុតាង ឬតម្រុយជាសម្ភារៈ។
- ដើម្បីធានារក្សាជនត្រូវចោទទុកជូនតុលាការចាត់ការតាមនីតិវិធី។
- ដើម្បីការពារសន្តិសុខឲ្យជនត្រូវចោទ។
- ដើម្បីធានារក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ កុំឲ្យមានការច្របូកច្របល់ដែលបណ្តាលមកពីបទល្មើស។

[157] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២០៤។

[158] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២០៥។

ការឃុំខ្លួនត្រូវបានកំណត់ថិរវេលាក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដូចតទៅ៖

ជនត្រូវចោទ	**បទឧក្រិដ្ឋ**	**បទមជ្ឈិម**	**ការពន្យារពេល**	**រយៈពេលយូរបំផុត**
នីតិជន	៦ ខែ	៤ ខែ	+បទឧក្រិដ្ឋ៖ -ម្តងបាន ៦ ខែ។ -បាន ២ ដង។	១៨ ខែ សម្រាប់បទឧក្រិដ្ឋ។
			+បទមជ្ឈិម៖ -ម្តងបាន ២ ខែ។ -បានតែ ១ ដង។	៦ ខែ សម្រាប់បទមជ្ឈិម។
អនីតិជន (ចាប់ពី ១៦ ក្រោម ១៨ ឆ្នាំ)	មិនអាចលើសពី ៦ ខែ	មិនអាចលើសពី ៤ ខែ	គ្មានការបញ្ញត្តិពីការពន្យារពេល	៦ ខែ សម្រាប់បទឧក្រិដ្ឋ។
				៤ ខែ សម្រាប់បទមជ្ឈិម។
អនីតិជន (ចាប់ពី ១៤ ក្រោម ១៦ ឆ្នាំ)	មិនអាចលើសពី ៤ ខែ	មិនអាចលើសពី ២ ខែ	គ្មានការបញ្ញត្តិពីការពន្យារពេល	៤ ខែ សម្រាប់បទឧក្រិដ្ឋ។
				២ ខែ សម្រាប់បទមជ្ឈិម។

- ករណីមានជនត្រូវចោទពីបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍ ឬឧក្រិដ្ឋសង្គ្រាម ចៅក្រមមិនអាចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលើសពី ១ ឆ្នាំបានទេ ហើយការពន្យារពេលអាចអនុវត្តបាន ២ ដងហើយក្នុង ១ ដង បាន ១ ឆ្នាំ ដោយមានសំអាងហេតុត្រឹមត្រូវនិងច្បាស់លាស់។

- តារាងនេះធ្វើឡើងយោងចាប់ពី មាត្រា ២០៨ ដល់ មាត្រា ២១៤។
- ថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន **គ្រប់បទមជ្ឈិម** មិនត្រូវលើសពីពាក់កណ្តាលនៃអប្បបរមានៃទោសដែលច្បាប់កំណត់ឡើយ។
- អនីតិជនអាយុតិចជាង ១៤ ឆ្នាំ មិនអាចត្រូវឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នឡើយ។ ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចប្រ គល់ឲ្យឪពុកម្តាយ ដើម្បីរង់ចាំសេចក្តីសម្រេចតុលាការ។

ខ). ការសម្រេចមិនឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន

ព្រះរាជអាជ្ញាមានសិទ្ធិក្នុងការស្នើសុំឲ្យមានការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។[159] ពេលសំណុំរឿងត្រូវបញ្ជូនទៅចៅក្រមស៊ើបសួរបន្ទាប់ពីការស៊ើបអង្កេត ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើការស្នើសុំឲ្យមានការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នតាមសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួន ប្រសិនជាព្រះរាជអាជ្ញាយល់ឃើញថាលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួនត្រូវបានបំពេញ។ ប៉ុន្តែ ចៅក្រមស៊ើបសួរមានសិទ្ធិសម្រេចមិនឃុំខ្លួនតាមរយៈការចេញដីកាសម្រេចមិនឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ដោយមិនចាំបាច់មានសំអាងហេតុទេ[160] ហើយដីកាសម្រេចមិនឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននេះ ត្រូវចេញក្នុងរយៈពេល៥ថ្ងៃ។ ក្នុងករណីចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេចមិនឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននេះ ត្រូវជូនដំណឹងភ្លាមៗទៅព្រះរាជអាជ្ញា។ តែប្រសិនជាក្នុងរយៈពេល៥ថ្ងៃហើយ ចៅក្រមស៊ើបសួរនៅតែមិនបានសម្រេចអំពីការឃុំខ្លួនបណ្តោះ-អាសន្ននេះ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើពាក្យប្តឹងទៅសភាស៊ើបសួរដើម្បីសម្រេចជំនួសចៅក្រមស៊ើបសួរ។

គ). ការដោះលែងឲ្យនៅក្រៅឃុំ

ការដោះលែងឲ្យនៅក្រៅឃុំអាចអនុវត្តបាន ប្រសិនបើការដោះលែងនោះមិនប៉ះពាល់ដល់នីតិវិធីនៃការស៊ើបសួរ។ **ឧទាហរណ៍៖** បទល្មើសដែលចោទប្រកាន់ជាបទល្មើសដែលគ្មានតម្រុយសោះទៅលើជនជាប់ចោទ ព្យសនកម្មដែលកើតចេញពីបទល្មើសមានទំហំតិចតួច ឬការប្រមូលភស្តុតាងត្រូវបានប្រមូលចប់សព្វគ្រប់ ហើយអាចជឿជាក់បានថាជនត្រូវចោទមិនអាចធ្វើអ្វីឲ្យប៉ះពាល់ដល់ភស្តុតាង ឬប្រើឥទ្ធិពលអាក្រក់អ្វីទៅលើអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងរឿងក្តីបានឡើយ។

ជាគោលការណ៍ ការដោះលែងជនត្រូវចោទឲ្យនៅក្រៅឃុំបណ្តោះអាសន្ន មិនមែនមានន័យថា ដោះលែងជនត្រូវចោទនោះឲ្យរួចខ្លួនពីការជំនុំជម្រះឡើយ តែជាការដោះលែងបណ្តោះអាសន្នប៉ុណ្ណោះ មិនមែនជាការដោះលែងស្ថាពរឡើយ។ ដូចនេះ ជនត្រូវចោទនេះមានកាតព្វកិច្ចមកបង្ហាញខ្លួន ចំពោះមុខតុលាការទៅតាមការកោះហៅរបស់តុលាការ។

ការដោះលែងឲ្យនៅក្រៅឃុំអាចត្រូវបានធ្វើឡើងតាម៖

- ការបង្គាប់របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ

[159] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២០៦។

[160] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២០៧។

- បណ្តឹងរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា
- បណ្តឹងរបស់ជនត្រូវចោទ។

❖ ការដោះលែងឲ្យនៅក្រៅឃុំតាមការបង្គាប់របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ អាចធ្វើបានគ្រប់ពេលវេលា ។ តែចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវជូនដំណឹងទៅព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីសុំយោបល់ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវផ្តល់យោបល់ និងពិនិត្យក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លីបំផុត ហើយចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវសម្រេចយ៉ាងយូរបំផុតក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅព្រះរាជអាជ្ញា។ ក្នុងករណីបន្ទាន់ ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចបង្គាប់ឲ្យដោះលែងជនត្រូវចោទភ្លាម ដោយមិនរង់ចាំយោបល់របស់ព្រះរាជអាជ្ញា ប៉ុន្តែចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវចង្អុលប្រាប់ពីមូលហេតុនៃការបន្ទាន់នេះ។

❖ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើបណ្តឹងសុំឲ្យមានការដោះលែងឲ្យនៅក្រៅឃុំបានគ្រប់ពេលវេលា។ ក្នុងករណីនេះ ចៅក្រមត្រូវសម្រេចក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ បើក្នុងរយៈពេលនោះចៅក្រមមិនបានសម្រេចទេ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចប្តឹងសុំទៅសភាស៊ើបសួរដើម្បីសម្រេចជំនួសចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវបញ្ជាក់ពីសំអាងហេតុសម្រាប់ការមិនដោះលែង។

❖ ជនត្រូវចោទអាចដាក់បណ្តឹងសុំឲ្យដោះលែងនៅក្រៅឃុំបានគ្រប់ពេលវេលា។ ក្នុងករណីនេះ ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវបញ្ជូនន្ទូវពាក្យសុំនោះភ្លាមទៅតំណាងអយ្យការដើម្បីផ្តល់យោបល់ និងបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅតំណាងអយ្យការពិនិត្យ។ តំណាងអយ្យការត្រូវពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លីបំផុតជូនចៅក្រមស៊ើបសួរវិញ ហើយចៅក្រមស៊ើបសួរអាចសម្រេចសេចក្តីយ៉ាងយូរបំផុត៥ថ្ងៃបន្ទាប់ពីថ្ងៃបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅតំណាងអយ្យការ។ ជាគោលការណ៍ ជនត្រូវចោទអាចដាក់ពាក្យសុំនៅក្រៅឃុំសាជាថ្មីម្តងទៀតទៅចៅក្រមស៊ើបសួរ ឬទៅសភាស៊ើបសួរ ក្នុងរយៈពេល ១ ខែ បន្ទាប់ពីមានសេចក្តីសម្រេចបដិសេធពាក្យសុំលើកមុន។ ក្នុងករណីនេះ ចៅក្រមស៊ើបសួរឬសភាស៊ើបសួរត្រូវសម្រេចក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃបន្ទាប់ពីបានទទួលពាក្យសុំ។ ការសម្រេចមិនព្រមដោះលែង ចៅក្រមស៊ើបសួរ ឬសភាស៊ើបសួរត្រូវមានសំអាងហេតុត្រឹមត្រូវ និងច្បាស់លាស់។

<u>សំគាល់៖</u> កាលណាចៅក្រមស៊ើបសួរ សម្រេចដោះលែងជនត្រូវចោទឲ្យនៅក្រៅឃុំបណ្តោះអាសន្ន ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវជូនដំណឹងភ្លាមទៅព្រះរាជអាជ្ញា និងដល់ប្រធានពន្ធនាគារ ឬប្រធានមណ្ឌលឃុំខ្លួន ដើម្បីចាត់ការនីតិវិធី។ តែបើចៅក្រមស៊ើបសួរមិនព្រមដោះលែងទេ ព្រះរាជអាជ្ញាក៏ដូចជាជនត្រូវចោទមានសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅសភាស៊ើបសួរ ដើម្បីប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។

កាលណាចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេចឲ្យដោះលែងនៅក្រៅឃុំបណ្តោះអាសន្ន ចៅក្រមនេះក៏នៅតែអាចដាក់ជនត្រូវចោទឲ្យនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ។

៣). ការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ

ការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ ជាផ្នែកមួយនៃវិធានការនិរន្តរាយដែលអនុវត្តទៅលើជនត្រូវចោទដែលនៅក្រៅឃុំឲ្យគោរពនូវកាតព្វកិច្ចមួយ ឬច្រើន តាមការកំណត់របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចដាក់ជនត្រូវចោទ ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការបានគ្រប់ពេលវេលា ប្រសិនបើជនត្រូវចោទនោះត្រូវបានចោទប្រកាន់អំពីបទល្មើស ដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ។ ប៉ុន្តែការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ មិនអាចដាក់ចំពោះអនីតិជនអាយុតិចជាង ១៤ ឆ្នាំឡើយ។ កាតព្វកិច្ចសម្រាប់ជនត្រូវចោទត្រូវអនុវត្ត សម្រាប់ការដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ ត្រូវបានកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ២២៣ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការត្រូវធ្វើតាមទម្រង់នៃដីកាមួយដែលមានឈ្មោះថា **ដីកាបង្គាប់ឲ្យដាក់ក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ**។[161] ដីកាសម្រេចនេះត្រូវចេញដោយចៅក្រមស៊ើបសួរតាមគំនិតផ្តើមផ្ទាល់របស់ខ្លួន ឬតាមសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។ ក្នុងករណីនេះ ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវជូនដំណឹងក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លីបំផុតទៅព្រះរាជអាជ្ញា និងជនត្រូវចោទដើម្បីប្រើសិទ្ធិតវ៉ាតាមច្បាប់កំណត់។ ដោយឡែក ក្នុងករណីព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានសុំចៅក្រមស៊ើបសួរ ឲ្យដាក់ខ្លួនជនត្រូវចោទឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ តែចៅក្រមស៊ើបសួរមិនព្រមសម្រេចតាមការស្នើសុំទេ ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវចេញដីកាបដិសេធក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីទទួលបានការស្នើសុំ។ ហើយប្រសិនបើ ចៅក្រមស៊ើបសួរមិនបានសម្រេចក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃនេះទេ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើពាក្យប្តឹងទៅសភាស៊ើបសួរដើម្បីសម្រេចជំនួសចៅក្រមស៊ើបសួរ។

កថាខណ្ឌទី៥. ការបិទ និង មោឃភាព នៃការស៊ើបសួរ

១). ការបិទការស៊ើបសួរ

ច្បាប់មិនបានកំណត់ពីថិរវេលានៃការស៊ើបសួរនោះទេ ដំណាក់កាលនៃការស៊ើបសួរអាចត្រូវចំណាយពេលវេលាខ្លី ឬវែង អាស្រ័យទៅតាមភាពស្មុគស្មាញនៃរឿងក្តី។ ភាគីនៃរឿងក្តីអាចធ្វើការស្នើសុំឲ្យបិទការស៊ើបសួរ ហើយការស៊ើបសួរអាចត្រូវបានបញ្ចប់តាមការស្នើសុំរបស់ភាគីនៃរឿងក្តីក្នុងករណីការស៊ើបសួរអូសបន្លាយវេលាយូរពេកឬ ប្រសិនបើចៅក្រមស៊ើបសួរយល់ថាការស៊ើបសួរមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់អាចសម្រេចតាមផ្លូវច្បាប់សម្រាប់ការជំនុំជម្រះ ឬលើកលែងការ

[161] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២២៦។

ចោទប្រកាន់។ ដូចនេះសម្រាប់ការបិទការស៊ើបសួរនេះ ដំបូងចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវចេញសេចក្តីសម្រេចបិទការស៊ើបសួរ ហើយត្រូវជូនដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញា ជនត្រូវចោទ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋ-ប្បវេណី និងមេធាវីរបស់គូភាគី បើមាន។ យ៉ាងយូរ ២ ថ្ងៃក្រោយបន្ទាប់មក ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីពិនិត្យក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ ក្នុងករណីជនត្រូវចោទត្រូវជាប់ឃុំ និងព្រះរាជអាជ្ញាពិនិត្យក្នុងរយៈពេល ១ ខែ ក្នុងករណីដែលជនត្រូវចោទនៅក្រៅឃុំ។ ថិរវេលានៃការពិនិត្យសំណុំរឿងដោយព្រះរាជអាជ្ញានេះ ត្រូវរាប់ចាប់ពីពេលព្រះរាជអាជ្ញាបានទទួលសំណុំរឿង បន្ទាប់មកព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបង្វិលសំណុំរឿងទៅចៅក្រមស៊ើបសួរវិញ តាមទម្រង់នៃដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយមានសំអាងហេតុ ដែលត្រូវភ្ជាប់ជាមួយសំណុំរឿង។ ក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចប្តឹងសុំទៅចៅក្រមស៊ើបសួរឲ្យបញ្ជូនខ្លួនជនត្រូវចោទទៅតុលាការជំនុំជម្រះ ឬលើកលែងការចោទប្រកាន់។

ក្នុងថិរវេលានៃការពិនិត្យសំណុំរឿង ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវសិក្សាពីសំណុំរឿងឲ្យបានល្អិតល្អន់ ហើយប្រសិនបើព្រះរាជអាជ្ញាយល់ថា ការស៊ើបសួរនៅមានភាពខ្វះចន្លោះ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចស្នើសុំទៅចៅក្រមស៊ើបសួរបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរនោះភ្លាម។ ចុងក្រោយ បន្ទាប់ពីមានសេចក្តីសម្រេចបិទការស៊ើបសួររបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានស្ថាពររបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ចៅក្រមអាចធ្វើការបិទការស៊ើបសួរជាស្ថាពរ តាមរយៈការសម្រេចចេញដីកាដំណោះស្រាយ។

ដីកាដំណោះស្រាយមាន ២ ប្រភេទគឺដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ឬដីកាលើកលែងចោទប្រកាន់។

ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចចេញដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ប្រសិនបើយល់ឃើញថាអំពើនោះជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមដែលមានធាតុផ្សំ និងភស្តុតាងដាក់បន្ទុកគ្រប់គ្រាន់ហើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចចេញដីកាលើកលែងចោទប្រកាន់ ប្រសិនបើ៖

- អំពើនោះមិនមែនជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម។
- ជនដែលប្រព្រឹត្តនៅតែមិនស្គាល់អត្តសញ្ញាណ។
- គ្មានភស្តុតាងដាក់បន្ទុកគ្រប់គ្រាន់លើជនត្រូវចោទ។

ដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពររបស់ព្រះរាជអាជ្ញា មិនចងកាតព្វកិច្ចរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរក្នុងការសម្រេចអំពីការចេញដីកាដំណោះស្រាយឡើយ។ ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវជូនដំណឹងអំពីដីកាដំណោះស្រាយ ក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីបំផុតដល់ព្រះរាជអាជ្ញា ជនត្រូវចោទ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីអាចប្តឹងតវ៉ាពីសេចក្តីសម្រេចនេះបាន។

២). មោឃភាពនៃការស៊ើបសួរ

មានតែសភាស៊ើបសួរតែប៉ុណ្ណោះ ដែលមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការពិនិត្យមោឃភាពនៃកិច្ចស៊ើប-សួរ។ វិធាន និងទម្រង់ការដែលនាំឲ្យមានមោឃភាពមានចែងក្នុងមាត្រា ២៥២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមានដូចជា ការបើកការស៊ើបសួរ (មាត្រា ១២២), សមត្ថកិច្ចដែនដី (មាត្រា ១២៣), ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ (កថាខណ្ឌទី ៣ នៃមាត្រា ១២៤), វិសាលភាពនៃការប្តឹង (កថាខណ្ឌទី ១ និងទី ២ នៃមាត្រា ១២៥) និងជំនួយក្រឡាបញ្ជី (មាត្រា១២៨)។ វិធានទម្រង់ការទាំងនេះត្រូវតែធានាឲ្យបាននូវការគោរពជាដាច់ខាត ដើម្បីធានាដល់ការគោរពសិទ្ធិការពារខ្លួន។[162] មោឃភាពនឹងកើតមានផងដែរ ប្រសិនបើមានការប៉ះពាល់វិធានទម្រង់ការ ដែលមានចែងក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ឬបទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលនាំឲ្យប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍របស់ភាគី ដែលទទួលរងការបំពាន។[163]

ប្រសិនបើ ព្រះរាជអាជ្ញា ជនត្រូវចោទ ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី យល់ឃើញថាមានលិខិតណាមួយនៃនីតិវិធីមានមោឃភាព ព្រះរាជអាជ្ញា ឬសាមីជនទាំងនោះអាចធ្វើពាក្យសុំដោយមានសំអាងហេតុបញ្ជូនទៅសភាស៊ើបសួរ និងជូនព័ត៌មានទៅចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ពាក្យសុំរបស់ជនត្រូវចោទ ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចធ្វើបានដោយមេធាវីរបស់សាមីជន។ ក្រៅពីនេះ ចៅក្រមស៊ើបសួរក៏អាចធ្វើបណ្តឹងទៅសភាស៊ើបសួរអំពីលិខិតនៃនីតិវិធី ដែលខ្លួនយល់ឃើញថាមានមោឃភាពដែរ។ ចៅក្រមស៊ើបសួរធ្វើបណ្តឹងតាមដីកាដោយមានសំអាងហេតុ និងត្រូវជូនព័ត៌មានទៅព្រះរាជ-អាជ្ញា ជនត្រូវចោទ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

គ្មានមោឃភាពនៃនីតិវិធីមុន អាចលើកឡើងបានទៀតទេចំពោះមុខតុលាការជំនុំជម្រះ។[164] មានន័យថា ក្រោយការដោះស្រាយនូវមោឃភាពពីមុនដោយសភាស៊ើបសួររួចរាល់ហើយ កិច្ចស៊ើបសួរត្រូវបានបិទដោយស្ថាពរដោយដីកាដំណោះស្រាយហើយ ដូចនេះកិច្ចស៊ើបសួរត្រូវបានបញ្ចប់សព្វគ្រប់ហើយគ្មានការលើកឡើងពីមោឃភាពណាមួយ អាចធ្វើបានឡើយ។

---

[162] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២៥២, កថាខណ្ឌទី២។

[163] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២៥២, កថាខណ្ឌទី២។

[164] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ២៥៦។

ផ្នែកទី៣. អយ្យការក្នុងដំណើរការនៃការជំនុំជម្រះ

នៅក្នុងចំនុចនេះ យើងសិក្សាអំពីតួនាទី និងការងារបច្ចេកទេស របស់តំណាងអយ្យការ នៅក្នុងដំណាក់កាលជំនុំជម្រះ។ អយ្យការមិនមែនត្រឹមតែជាតួអង្គសំខាន់ក្នុងការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញាទេ តែកំឡុងពេលសវនាការក៏ត្រូវមានវត្តមានផងដែរ ក្នុងនាមជាតួអង្គតំណាងឲ្យផលប្រយោជន៍សង្គម។

កថាខណ្ឌទី១. នីតិវិធីមុនពេលកិច្ចពិភាក្សាដេញដោល

តុលាការនឹងត្រូវបានបើកការជំនុំជម្រះតាមរយៈដីកាសន្និដ្ឋានរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ឬដីកាសម្រេច របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរឲ្យបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះ។

ហេតុយ៉ាងដូចនេះ នៅមុនពេលរាល់សវនាការ ព្រះរាជអាជ្ញាមានតួនាទីជួយសម្រួលដល់ការបង្ហាញខ្លួនរបស់ជនជាប់ចោទ ភាគីដែលពាក់ព័ន្ធ ព្រមទាំងត្រូវបំពេញលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់ខ្លួនផងដែរ។

➢ **ចំនុចទី១៖** នៅក្នុងនីតិវិធីនៃការបង្ហាញខ្លួនភ្លាម ជាការបង្ហាញខ្លួនរបស់ជនជាប់ចោទនៅមុខតុលាការ។ ហេតុនេះហើយ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវ៖

- ពិនិត្យអត្តសញ្ញាណបុគ្គលដែលគេបញ្ជូនមកឲ្យខ្លួន
- ឲ្យដំណឹងដល់ជននោះ អំពីរឿងហេតុដែលចោទប្រកាន់ និងឈ្មោះបទល្មើស
- ទទួលចម្លើយរបស់បុគ្គលនោះ ប្រសិនបើសាមីខ្លួនចង់និយាយ
- ធ្វើកំណត់ហេតុស្តីអំពីការបង្គាប់ឲ្យចូលបង្គាប់ឲ្យចូលខ្លួនភ្លាម។

ក្រៅពីនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាប្រាប់ជនជាប់ចោទថា ខ្លួនមានសិទ្ធិសុំពឹងពាក់មេធាវីតាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន ឬចាត់តាំងឡើងដោយអនុលោមតាមច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី។

➢ **ចំនុចទី២៖** ទាក់ទងទៅនឹងបច្ចេកទេសរបស់តំណាងអយ្យការ ក្នុងដំណាក់កាលមុនពេលសវនាការ ។ ជាក់ស្តែងក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធី ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបានកំណត់ឲ្យអនុវត្តកិច្ចការមួយចំនួនដូចជា រៀបចំឯកសារសំណុំរឿង ដើម្បីធ្វើការពិភាក្សាដេញដោលនៅចំពោះមុខតុលាការ។ ការរៀបចំនេះក៏ត្រូវមានឯកសារភស្តុតាងដាក់បន្ទុករបស់ខ្លួន ដែលជាមូលដ្ឋាននៃការចោទប្រកាន់ ឬការពារដល់ការចោទប្រកាន់របស់ខ្លួន ។ លើសពីនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវគោរពផងដែរនូវពេលវេលាកំណត់សវនាការ និងគោរពលើឯកសណ្ឋាន ជាដើម។

កថាខណ្ឌទី២. អំឡុងពេល និងការបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល

ជាការពិតណាស់ ព្រះរាជអាជ្ញាជាភាគីម្ខាងនៅក្នុងសវនាការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ។

នៅពេលដែលកិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ព្រះរាជអាជ្ញាអាចត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យលើកសំណួរដល់ជនជាប់ចោទ គ្រប់ការលើកសំណួរទាំងអស់ ត្រូវតែទទួលបានការអនុញ្ញាតពីប្រធានសវនាការជាមុនសិន។ សិទ្ធិអំណាច ព្រះរាជអាជ្ញាក៏អាចធ្វើចំពោះការស្តាប់ចម្លើយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី ជនរងគ្រោះ សាក្សី និងអ្នកជំនាញផងដែរ។

លើសពីនេះ ព្រះរាជអាជ្ញា អាចជំទាស់នឹងការស្តាប់សាក្សី ដែលខ្លួនយល់ឃើញថា ចម្លើយនេះគ្មានប្រយោជន៍អ្វីដល់ការសំដែងឲ្យឃើញការពិត។ ក្នុងករណីមានការតវ៉ា ប្រធានសវនាការសម្រេចដោយឥតស្សរចិត្តថា តើត្រូវស្តាប់ ឬមិនស្តាប់ចម្លើយសាក្សីនេះ។

ចំណែកឯ ការបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ព្រះរាជអាជ្ញា មានសិទ្ធិក្នុងការនិយាយស្តី ឬក៏ធ្វើការសន្និដ្ឋានសរុប ឲ្យចោទប្រកាន់ ឬផ្តន្ទាទោសទៅលើជនជាប់ចោទ ទៅតាមសិទ្ធិអំណាច និងការយល់ឃើញឯករាជ្យរបស់គាត់។ ព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើការសន្និដ្ឋានប្តឹងសុំដោយផ្ទាល់មាត់ ដែលខ្លួនយល់ឃើញថាសមស្របទៅនឹងផលប្រយោជន៍ល្អនៃយុត្តិធម៌។

ផ្នែកទី៤. អយ្យការក្នុងដំណើរការនៃការអនុវត្តទោស

ក្រោយសេចក្តីសម្រេច ឬសាលក្រមរបស់តុលាការ បានក្លាយទៅជាស្ថាពរហើយនោះ តំណាងអយ្យការត្រូវតែធ្វើការអនុវត្តទោស។ ចំពោះការអនុវត្តទោសនេះទៀតសោត ព្រះរាជអាជ្ញា និងអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអាចសុំកងកម្លាំងសាធារណៈ ដើម្បីធានារ៉ាប់រងក្នុងការអនុវត្តទោស[165] ។

ករណីដែលភាគីណាមួយដែលមិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេច ឬសាលក្រមមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ អាចធ្វើការប្តឹងឧទ្ធរណ៍បាន ។ បុគ្គលដែលអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍បានមានដូចជា៖

- ព្រះរាជអាជ្ញានៃតុលាការជាន់ដំបូង និងអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍
- ពិរុទ្ធជន
- ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះផលប្រយោជន៍ផ្នែករដ្ឋប្បវេណី
- អ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះផលប្រយោជន៍ផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ។[166]

[165] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៥៩៩ ។

រយៈពេលនៃការប្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះ ពិរុទ្ធជន ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋ-ប្បវេណីអាចធ្វើការប្តឹងក្នុងរយៈពេល ១ ខែ គិតចាប់ពីពេលប្រកាសសាលក្រម ចំពោះសាលក្រមចំពោះមុខ និង ១ ខែ គិតពីពេលទទួលដំណឹងសាលក្រម ចំពោះសាលក្រមចាត់ទុកជាចំពោះមុខ ។[167] រីឯរយៈពេលនៃការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ របស់ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវតែធ្វើឡើងក្នុងរយៈពេល ១ខែ និងការប្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវតែធ្វើឡើងក្នុងរយៈពេល ៣ខែ ដោយគិតចាប់ពីពេលប្រកាសសាលក្រម ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើភាគីណាមួយមិនបានធ្វើការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុងរយៈពេល ១ ខែទេនោះ នាំឱ្យសាលក្រមរបស់តុលាការនោះនឹងចូលជាស្ថាពរ ហើយព្រះរាជអាជ្ញានឹងធ្វើការអនុវត្តទោសចំពោះទណ្ឌិត តាមសាលក្រមស្ថាពរ។

ចំពោះនីតិវិធីនៃការអនុវត្តទោសនេះ ត្រូវបានបែងចែកជាបីគឺ វិធានទាក់ទងនឹងការឃុំខ្លួន **(កថាខណ្ឌទី១)** ការដោះលែងដោយមានលក្ខខណ្ឌ **(កថាខណ្ឌទី២)** និងការបង្ខំរូបកាយ **(កថាខណ្ឌទី៣)** ។

កថាខណ្ឌទី១. វិធានទាក់ទងនឹងការឃុំខ្លួន

ជាគោលការណ៍ ការឃុំខ្លួនបុគ្គលណាម្នាក់ដាច់ខាតត្រូវតែមានលិខិតដែលចេញដោយអាជ្ញាធរតុលាការ ។ មានន័យថា មុននឹងទទួលយកជនជាប់ឃុំចូលពន្ធនាគារ ប្រធានពន្ធនាគារ ឬមន្ត្រីពន្ធនាគារដែលទទួលបានការចាត់តាំង ត្រូវត្រួតពិនិត្យអត្តសញ្ញាណរបស់ជនជាប់ឃុំឲ្យបានត្រឹមត្រូវ តាមលិខិតឃុំខ្លួនដែលចេញដោយអាជ្ញាធរតុលាការ[168]។ ប្រសិនបើ *"ភ្នាក់ងាររដ្ឋបាលពន្ធនាគារណាដែលទទួល និងឃុំខ្លួនបុគ្គលណាម្នាក់ដោយគ្មានលិខិតចេញដោយអាជ្ញាធរតុលាការ*

---

[166] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៧, មាត្រា ៣៧៥។

[167] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៧, មាត្រា ៣៨២, កថាខណ្ឌទី១ ។

[168] *សូមមើល* ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន, ជ.គណៈកម្មការបណ្ឌិត្យសភាទទួលបន្ទុកអនុម័តពាក្យច្បាប់ ប្រធាន សំ សុខផល, *"សន្ទានុក្រមពាក្យច្បាប់ ខ្មែរ អង់គ្លេស បារាំង ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ"*, រៀបចំដោយ គណៈកម្មការបណ្ឌិត្យសភាទទួលបន្ទុកអនុម័តពាក្យច្បាប់, បោះផ្សាយដោយទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០១១, ទំព័រទី៧០៖

"អាជ្ញាធរតុលាការ (Judicial Authority) = អ្នកកាន់អំណាចតុលាការ មានចៅក្រមតុលាការ ចៅក្រមអយ្យការ" ។

ទេនោះ ត្រូវជាប់ពិរុទ្ធពីបទបង្ខាំងមនុស្សដោយខុសច្បាប់[169] ។ ផ្អែកតាមមាត្រា ៥០២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌក៏បានបញ្ញត្តិអំពីថិរវេលានៃការដាក់ពន្ធនាគារដែរ ដោយទោសដាក់ពន្ធនាគារក្នុង ១ ថ្ងៃ មានថិរវេលា ២៤ម៉ោង ទោសដាក់ពន្ធនាគារក្នុង ១ខែ មានថិរវេលា ៣០ថ្ងៃ និងទោសដាក់ពន្ធនាគារលើសពី ១ខែ ត្រូវគិតតាមលេខរៀងនៃថ្ងៃក្នុងខែទី១ ទៅលេខរៀងនៃថ្ងៃក្នុងខែមួយទៀត ។ ចំណែកឯ ទណ្ឌិតដែលបានអនុវត្តទោសរបស់ខ្លួនរួចហើយ ត្រូវបានដោះលែងនៅក្នុងចន្លោះពីម៉ោង ៦ព្រឹក ដល់ម៉ោង ១៨ ល្ងាច ។

១). ការគ្រប់គ្រងពន្ធនាគារ

គោលដៅជាសារវន្តនៃការគ្រប់គ្រងជនជាប់ឃុំ គឺការអប់រំកែប្រែ និងស្តារនីតិសម្បទារបស់ជនជាប់ឃុំ ដែលជាស្នូលនៃក្របខណ្ឌគោលនយោបាយកំណែទម្រង់ពន្ធនាគារ[170] ហើយក្នុងការដាក់វិន័យដល់ជនជាប់ឃុំ ត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងកម្រិតអប្បរមាដែលចាំបាច់ ដើម្បីធ្វើការធានាសន្តិសុខសុវត្ថិភាព និងសណ្តាប់ធ្នាប់ប៉ុណ្ណោះ។ ប្រធានពន្ធនាគារត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធី និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៅក្នុងពន្ធនាគារ ។ "*ពន្ធនាគារនីមួយៗ ត្រូវមានបញ្ជីជនជាប់ឃុំដែលបញ្ជាក់អំពីអត្តសញ្ញាណរបស់ជនជាប់ឃុំ ហើយចុះក្នុងទិដ្ឋាការដោយតំណាងអយ្យការនៅគ្រប់ទំព័រ ។*"[171] ចំពោះជនជាប់ឃុំ ជាស្ត្រី និងជនជាប់ឃុំជាអនីតិជន ត្រូវមានបញ្ជីដោយឡែក ហើយត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសដល់ការគ្រប់គ្រងជនជាប់ឃុំទាំងពីរប្រភេទនេះ។ យ៉ាងណាមិញ ចំពោះការត្រួតពិនិត្យបញ្ជីជនជាប់ឃុំ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយតំណាងអង្គការអយ្យការ និងត្រូវជូនទៅចៅក្រមដើម្បីពិនិត្យមើលតាមការស្នើសុំ និងបង្ហាញដល់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលបានបំពេញភារកិច្ចតាមការប្រគល់អំណាចពីអាជ្ញាធរតុលាការ[172]។ លើសពីនេះទៅទៀត ការបញ្ជូនទណ្ឌិតពីពន្ធនាគារមួយទៅពន្ធនាគារមួយទៀត ប្រធានពន្ធនាគារត្រូវតែមានការអនុញ្ញាតពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ព្រមទាំងជូនដំណឹងភ្លាមៗ ឬយ៉ាងយូរបំផុត ៣ថ្ងៃ ទៅព្រះរាជអាជ្ញាដែលមានសមត្ថកិច្ចខាងដែនដីបញ្ជូន និងសមត្ថកិច្ចខាងដែនដីទទួល ។ ដូចគ្នាដែរនឹងការផ្ទេរជនជាប់ឃុំក្រៅពីទណ្ឌិតពីពន្ធនាគារមួយទៅពន្ធនាគារមួយទៀត ត្រូវជូនដំណឹងទៅព្រះរាជអាជ្ញាដែលមានសមត្ថកិច្ចខាងដែនដីបញ្ជូន និងព្រះ-

[169] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៥០៦, កថាខណ្ឌទី២ ។

[170] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីពន្ធនាគារ, នស/រកម/១២១១/០២១, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១, មាត្រា៤២ ។

[171] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីពន្ធនាគារ, នស/រកម/១២១១/០២១, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១, មាត្រា២១ ។

[172] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីពន្ធនាគារ, នស/រកម/១២១១/០២១, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១, មាត្រា២២ ។

រាជអាជ្ញាមានសមត្ថកិច្ចខាងដែនដីទទួល ឬអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាដែលមានសមត្ថកិច្ចកំពុងចាត់ការរឿងក្តី ។ ក្នុងករណីចាំបាច់នៃការផ្ទេរជនជាប់ឃុំក្រៅពី ទណ្ឌិត ពីពន្ធនាគារមួយទៅពន្ធនាគារមួយទៀត អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ឬព្រះរាជអាជ្ញាអាចចេញដីកាបង្គាប់ឲ្យផ្ទេរបានតាមតម្រូវការនៃនីតិវិធី[173]។

ក្នុងករណីដែល គ្រប់ឧប្បត្តិហេតុធ្ងន់ធ្ងរដែលបានកើតឡើងដូចជា ជនជាប់ឃុំលួចរត់គេចចេញពីពន្ធនាគារ ឬមណ្ឌលឃុំខ្លួន នោះប្រធានពន្ធនាគារ ក៏ដូចជាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវធ្វើការជូនដំណឹងអំពីរឿងនេះជាបន្ទាន់ ទៅគណៈបញ្ជាការឯកភាពរដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត ទៅអគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ ជាពិសេសត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ទៅព្រះរាជអាជ្ញាដែលមានសមត្ថកិច្ចខាងដែនដី ដើម្បីឲ្យព្រះរាជអាជ្ញាចេញបញ្ជាស្វែងរកចាប់ខ្លួន ដោយអនុលោមតាមបញ្ញត្តិដែលចែងក្នុងមាត្រា ១៩៦ (ដីកាបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួន) និងមាត្រាបន្តបន្ទាប់នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ[174] ។ ទន្ទឹមនឹងនេះផងដែរ ប្រធានពន្ធនាគារត្រូវរាយការណ៍ជាបន្ទាន់ទៅព្រះរាជអាជ្ញា គណៈអភិបាលរាជធានីខេត្ត និងអគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ អំពីព័ត៌មាន ឬឧប្បត្តិហេតុទាំងឡាយណាដែលគំរាមកំហែង ឬអាចគំរាមកំហែងដល់សន្តិសុខ សុវត្ថិភាពពន្ធនាគារ ។

២). ការធ្វើអធិការកិច្ចពន្ធនាគារ

ចំណែកឯការធ្វើអធិការកិច្ចពន្ធនាគារវិញនោះ ដោយអនុលោមតាមមាត្រា៥០៩ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ព្រះរាជអាជ្ញាប្រធានសភាស៊ើបសួរ និងចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវធ្វើអធិការកិច្ចលើពន្ធនាគារជាប្រចាំ។ យន្តការបង្ការថ្នាក់ជាតិ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើទស្សនកិច្ចតាមពន្ធនាគារនានា គ្រប់ពេលវេលា និងធ្វើការសម្ភាសន៍ជាសម្ងាត់ជាមួយនឹងជនជាប់ឃុំដើម្បីអាចត្រួតពិនិត្យមើលលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន និងការប្រព្រឹត្តចំពោះជនជាប់ឃុំ ផ្តល់អនុសាសន៍កែលម្អ សំដៅបង្ការទារុណកម្ម អំពើឃោរឃៅអមនុស្សធម៌ ឬបន្ទាបបន្ថោក[175] ។

[173] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីពន្ធនាគារ, នស/រកម/១២១១/០២១, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១, មាត្រា៦២, កថាខណ្ឌទី៣ ។

[174] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៥១១ ។

[175] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីពន្ធនាគារ, នស/រកម/១២១១/០២១, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១, មាត្រា៥៤, កថាខណ្ឌទី២ ។

ការចុះត្រួតពិនិត្យពន្ធនាគារ ជនដែលអាចចូលក្នុងពន្ធនាគារបានមានដូចជា[176] ៖

- តំណាងព្រះមហាក្សត្រ
- សមាជិករដ្ឋសភាជាតិ
- រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ
- រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌
- ជនទាំងឡាយ ដែលអនុញ្ញាតពីក្រសួងមហាផ្ទៃ
- ចៅក្រម ឬព្រះរាជអាជ្ញា
- អភិបាលខេត្ត-ក្រុង
- ជនណាម្នាក់ ឬអង្គការណាមួយ ដែលបានទទួលការអនុញ្ញាតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីប្រធានពន្ធនាគារ ។

កថាខណ្ឌទី២. ការដោះលែងដោយមានលក្ខខណ្ឌ

ជាក់ស្តែង មាត្រា៧៩ នៃច្បាប់ស្តីពីពន្ធនាគារ បានចែងថា *គ្រប់ទណ្ឌិតដែលត្រូវទទួលទោសពន្ធនាគារមួយ ឬច្រើន អាចត្រូវបានដោះលែងដោយមានលក្ខខណ្ឌ ប្រសិនបើទណ្ឌិតនោះបានបង្ហាញឲ្យឃើញថា ខ្លួនមានគំនិតមារយាទល្អក្នុងរយៈពេលជាប់ឃុំ និងមានសម្បទាដែលអាចបញ្ចូលខ្លួនទៅក្នុងសង្គមវិញបាន* ។ ត្រង់ចំណុចនេះបញ្ជាក់ឲ្យឃើញថា ការដោះលែងទណ្ឌិតនេះអាចប្រព្រឹត្តទៅបានលុះត្រាតែទណ្ឌិតដែលត្រូវទទួលទោសនោះ មានការកែប្រែចិត្តគំនិត អត្តចរិតក៏ដូចជាគំនិតមារយាទ ដែលរាងចាលលែងប្រព្រឹត្តបទល្មើសផ្សេងៗតទៅទៀត ។ លើសពីនេះទៅទៀត បន្ទាប់ពីប្រធានពន្ធនាគារទទួលបានលិខិតសម្រេចពីអាជ្ញាធរតុលាការរួចមក នោះប្រធានពន្ធនាគារត្រូវតែធ្វើការដោះលែងជនដែលជាប់ ។ ជាគោលការណ៍ ទណ្ឌិតដែលទោសរបស់ខ្លួនត្រូវបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃសៅរ៍ ឬថ្ងៃអាទិត្យ ឬថ្ងៃឈប់សម្រាកផ្សេងៗទៀត ដែលត្រូវបានកំណត់ដោយច្បាប់ ឬលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត ត្រូវតែធ្វើការដោះលែងឲ្យមានសេរីភាពវិញ នៅមុនថ្ងៃដែលឈប់សម្រាកនោះ[177] ។

អ្នកទោសដែលត្រូវបានដោះលែងជាបន្ទាន់ ក្នុងកាលៈទេសៈដូចតទៅ៖

- នៅពេលផុតកំណត់ទោស ។

[176] *សូមមើល* ប្រកាសស្តីពីការគ្រប់គ្រងពន្ធនាគារ, លេខ ២១៧ របស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ប្រការ៤, ចំនុចទី២៦ (ក) ។

[177] *សូមមើល* ច្បាប់ស្តីពីពន្ធនាគារ, នស/រកម/១២១១/០២១, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១, មាត្រា៨០ ។

- នៅពេលអនុញ្ញាតឲ្យដាក់ប្រាក់ធានាឲ្យនៅក្រៅឃុំ ដោះលែងដោយមានលក្ខខណ្ឌ ដោះលែងបណ្តោះអាសន្ន ។
- នៅពេលលើកលែងការចោទប្រកាន់ ។
- នៅពេលនិរទេសខ្លួនទៅឲ្យអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ដោយមានការវិនិច្ឆ័យសម្រេចត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់តុលាការមានសមត្ថកិច្ច។
- នៅពេលលើកលែងទោសដោយព្រះមហាក្សត្រ ចំពោះទោសដែលនៅសេសសល់ ។[178]

១). លក្ខខណ្ឌផ្សេងៗក្នុងការដោះលែងទណ្ឌិត

ដូចដែលបានរៀបរាប់ពីខាងលើរួចមកហើយថា ការដោះលែងទណ្ឌិតអាចធ្វើទៅបានលុះត្រាតែបានគោរពនូវលក្ខខណ្ឌមួយចំនួន ដែលមានចែងនៅក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ទើបទណ្ឌិតអាចត្រូវបានដោះលែងឲ្យមានសេរីភាពវិញ ការដោះលែងទណ្ឌិតដោយមានលក្ខខណ្ឌនេះត្រូវបានបែងចែកជា ២ លក្ខខណ្ឌដែលមានដូចជា៖

❖ **លក្ខខណ្ឌទាក់ទងទៅនឹងគំនិតមារយាទ** សំដៅលើគ្រប់ទណ្ឌិតដែលត្រូវបានទទួលទោសមួយ ឬច្រើន អាចត្រូវបានដោះលែងដោយមានលក្ខខណ្ឌ ប្រសិនបើទណ្ឌិតនេះបានបង្ហាញឲ្យឃើញថា ខ្លួនមានគំនិតមារយាទល្អក្នុងរយៈពេលជាប់ឃុំ មិនមានសម្បទាដែលអាចបញ្ចូលខ្លួនទៅក្នុងសង្គមវិញបាន[179] ។

❖ **លក្ខខណ្ឌទាក់ទងនឹងថិរវេលានៃទោសដែលត្រូវបានទទួលរួចហើយ** សម្រាប់លក្ខខណ្ឌនេះ ការដោះលែងអាចត្រូវបានផ្តល់ឲ្យដល់ទណ្ឌិត ដែលទទួលរងទោសជាប់ពន្ធនាគារ៖

- ចំនួនពាក់ពាក់កណ្តាលនៃទោស ប្រសិនបើទោសនេះអាចតិចជាង ឬស្មើ ១ឆ្នាំ
- ចំនួនពីរភាគបីនៃទោសក្នុង ករណីផ្សេងទៀត ។

រីឯទណ្ឌិតដែលត្រូវជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត អាចទទួលការដោះលែងដោយមានលក្ខខណ្ឌ ប្រសិនបើទណ្ឌិតបានទទួលទោសជាប់ពន្ធនាគារយ៉ាងតិចបំផុត២០ឆ្នាំរួចមកហើយ[180] ។

[178] *សូមមើល* ប្រកាសស្តីពីការគ្រប់គ្រងពន្ធនាគារ, លេខ ២១៧ របស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ប្រការ៤, ចំនុចទី៤ (ក) ។

[179] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៧, មាត្រា ៥១២ ។

[180] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៧, មាត្រា ៥១៣ ។

ហេតុដូចនេះ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច សម្រាប់ផ្តល់ការដោះលែងដោយមានលក្ខខណ្ឌទាំង ២ ខាងលើនេះត្រូវផ្តល់ដោយប្រធានតុលាការជាន់ដំបូងនៃទីតាំងឃុំខ្លួន បន្ទាប់ពីប្រធានតុលាការសម្រេចក្រោយពីបានទទួលយោបល់ពីគណៈកម្មការជាតិដែលត្រូវប្រជុំនៅក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

២). សេចក្តីសម្រេចទាក់ទងទៅនឹងការដោះលែងដោយមានលក្ខខណ្ឌ

ជាទូទៅបន្ទាប់ពីទទួលបានយោបល់ពីគណៈកម្មការជាតិរួចមក "ប្រធានតុលាការសម្រេចតាមដីកា ដោយមានសំអាងហេតុ ហើយសេចក្តីសម្រេចរបស់ប្រធានតុលាការនេះដែរ អាចត្រូវតវ៉ាទៅប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍បានក្នុងរយៈពេល ៥ថ្ងៃ ។ ចំពោះបណ្តឹងតវ៉ា គឺមានតែអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬព្រះរាជអាជ្ញានៃតុលាការសាមីតែប៉ុណ្ណោះដែលអាចធ្វើបណ្តឹងតវ៉ានេះបាន ។ នៅពេលដែលសេចក្តីសម្រេចរបស់ប្រធានតុលាការជាន់ដំបូង បង្គាប់ឲ្យដោះលែងដោយមានលក្ខខណ្ឌ នាំឲ្យសេចក្តីសម្រេចនោះគ្មានអានុភាពអនុវត្តទេ នៅក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃបន្ទាប់ពីចេញសេចក្តីសម្រេច ។ ប្រសិនបើមានការតវ៉ា សេចក្តីសម្រេចនេះគ្មានអានុភាពអនុវត្តទេ រហូតដល់មានដីការបស់ប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍"។[181] នេះបញ្ជាក់ឲ្យឃើញថា ប្រសិនបើគ្មានបណ្តឹងតវ៉ាទេនោះសេចក្តីសម្រេចមានអានុភាពចាប់ពីពេលផុតរយៈពេល ៥ថ្ងៃនៃការប្តឹងតវ៉ា ប៉ុន្តែករណីមានការប្តឹងតវ៉ាទៅប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍ សេចក្តីសម្រេចនេះគ្មានអនុភាពទៀតឡើយ ហើយសេចក្តីសម្រេចនឹងមានអានុភាពវិញនៅពេលមានដីការបស់ប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍ ។

គួរកត់សម្គាល់ផងដែរថា ក្រោយពីបានទទួលយោបល់ពីគណៈកម្មការជាតិរួចមក ប្រធានតុលាការត្រូវសម្រេចតាមដីកាដោយមានសំអាងហេតុ ទើបព្រះរាជអាជ្ញាចេញដីកាមួយប្រភេទដែលត្រូវបានគេហៅថា ដីកាដោះលែងទណ្ឌិត ។ ក្នុងករណីបន្ទាន់ ព្រះរាជអាជ្ញានៃតុលាការសាមីអាចបង្គាប់ឲ្យចាប់ខ្លួនទណ្ឌិតដែលបានដោះលែងនោះបាន ដោយព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវជូនដំណឹងដល់ប្រធានតុលាការជាន់ដំបូងភ្លាម[182] ។

[181] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៥១៦ ។

[182] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៥១៩ ។

កថាខណ្ឌទី៣. ការបង្ខំដល់រូបកាយ

ការបង្ខំរូបកាយ ត្រូវអនុវត្តដោយពេញលក្ខណៈច្បាប់ ទៅលើបុគ្គលដែលផ្តន្ទាទោសដោយតុលាការព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមិនបង់ ប្រាក់ពិន័យ ប្រាក់ពន្ធនៃនីតិវិធី និងប្រាក់សំណង និងជម្ងឺចិត្ត ដែលត្រូវបង់ឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។ ពោលគឺ ប្រសិនបើទណ្ឌិតមិនបង់ប្រាក់ពិន័យ ឬប្រាក់ពន្ធនៃនិតិវិធីទេ អង្គភាពរតនាគារជូនដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញានៃតុលាការអមសាលាដំបូង ។ ក្រៅពីនេះទៀត "ព្រះរាជអាជ្ញាកំណត់រយៈពេលចុងក្រោយដល់ទណ្ឌិត ដែលរយៈពេលនេះមិនអាចតិចជាង ១០ថ្ងៃទេ ដើម្បីបង់ប្រាក់នោះហើយត្រូវឲ្យដំណឹងថា ប្រសិនបើខ្លួនមិនបង់ទេនោះ សាមីខ្លួនត្រូវបង្ខំដល់រូបកាយ ។ ការឲ្យជាដំណឹងនេះត្រូវតែធ្វើកំណត់ហេតុស្តីពីការឲ្យដំណឹង ហើយការឲ្យដំណឹងនេះទៀតសោត អាចធ្វើទៅបានតាមរយៈ៖

- ដោយផ្ទាល់មាត់ ឬ
- តាមផ្លូវរដ្ឋបាល ឬ
- តាមរយៈអង្គភាពនគរបាល ឬកងរាជអាវុធហត្ថ[183] ។

ប្រសិនបើទណ្ឌិតមិនបានបង់ប្រាក់តាមរយៈពេលដែលបានកំណត់ទេនោះ ព្រះរាជអាជ្ញាចេញបញ្ជាឲ្យបង្ខំ និងឲ្យឃុំខ្លួន ដោយមានចុះហត្ថលេខាដោយព្រះរាជអាជ្ញាផ្ទាល់ និងមានបោះត្រាផងដែរ ។ "*ព្រះរាជអាជ្ញាអាចបង្អង់សេចក្តីសម្រេចនេះបាន ដោយមូលហេតុមនុស្សធម៌ជាអាទិ៍ ដូចជាស្ថានភាពនៃសុខភាពរបស់ទណ្ឌិត*" [184]។ ក្នុងការចុះអន្តរាគមន៍បែបនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចសុំឲ្យកម្លាំងសាធារណៈ ចាប់ និងឃុំខ្លួនទណ្ឌិត ។

១). ថិរវេលានៃការបង្ខំដល់រូបកាយ

អនុលោមតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ថិរវេលានៃការបង្ខំដល់រូបកាយត្រូវបានកំណត់ដូចតទៅ៖

- ១០ (ដប់) ថ្ងៃ កាលណាទឹកប្រាក់ដែលមិនបោះបង់នោះមានចំនួនមិនលើសពី ២៥០.០០០ (ពីរសែនប្រាំម៉ឺន) រៀល។

[183] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៥២៥, កថាខណ្ឌទី៣ ។

[184] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៥២៦, វាក្យខណ្ឌទី២ ។

- ២០ (ម្ភៃ) ថ្ងៃ ប្រសិនបើទឹកប្រាក់នេះចំនួន ២៥០.០០១ (ពីរសែនប្រាំម៉ឺនមួយ) រៀល ដល់ ៥០០.០០០ (ប្រាំសែន) រៀល ។
- ១ (មួយ) ខែ ប្រសិនបើទឹកប្រាក់នេះចំនួន ៥០០.០០១ (ប្រាំសែនមួយ) រៀល ដល់ ១.០០០.០០០ (មួយលាន) រៀល ។
- ២ (ពីរ) ខែ ប្រសិនបើទឹកប្រាក់នេះចំនួន ១.០០០.០០១ (មួយលានមួយ) រៀល ដល់ ២.៥០០.០០០ (ពីរលានប្រាំសែន) រៀល ។
- ៣ (បី) ខែ ប្រសិនបើទឹកប្រាក់នេះមានចំនួនពី ២.៥០០.០០១ (ពីរលានប្រាំសែនមួយ) រៀល ដល់ ៥.០០០.០០០ (ប្រាំលាន) រៀល ។
- ៦ (ប្រាំមួយ) ខែ ប្រសិនបើទឹកប្រាក់នេះមានចំនួនពី ៥.០០០.០០១ (ប្រាំលានមួយ) រៀល ដល់ ១០.០០០.០០០ (ដប់លាន) រៀល ។
- ១ (មួយ) ឆ្នាំ ប្រសិនបើទឹកប្រាក់នេះមានចំនួនពី ១០.០០០.០០១ (ដប់លានមួយ) រៀលដល់ ២០.៥០០.០០០ (ម្ភៃលានប្រាំសែន) រៀល ។
- ១៨ (ដប់ប្រាំបី) ឆ្នាំ ប្រសិនបើទឹកប្រាក់នេះមានចំនួនពី ២០.៥០០.០០១ (ម្ភៃលានប្រាំសែនមួយ) រៀល ដល់ ៥០.០០០.០០០ (ហាសិបលាន) រៀល ។
- ២ (ពីរ) ឆ្នាំ ប្រសិនបើទឹកប្រាក់នេះមានចំនួនលើសពី ៥០.០០០.០០០ (ហាសិបលាន) រៀល ។[185]

កាលណាការបង្ខំដល់រូបកាយ ធានាការប្រមូលឥណទេយ្យច្រើននោះ ថិរវេលានៃការបង្ខំនេះ ត្រូវកំណត់ដោយគិតគូរតាមចំនួនសរុបនៃទណ្ឌកម្ម ។

២). **ការរួចខ្លួនពីការបង្ខំដល់រូបកាយ**

ជាការពិតណាស់ ការបង្ខំដល់រូបកាយ មិនអាចធ្វើទៅលើទណ្ឌិតដែលជាអនីតិជននៅពេលប្រព្រឹត្តបទល្មើសទៅលើស្ត្រីដែលមានអាយុចាប់ពី ៦៥ឆ្នាំឡើងទៅ និងទៅលើបុរសអាយុចាប់ពី

[185] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧, មាត្រា ៥៣០។

៧០ឆ្នាំឡើងទៅបានឡើយ ។ មួយវិញទៀតនោះ ការបង្ខំដល់រូបកាយមិនអាចធ្វើបានព្រមជាមួយគ្នាទៅលើប្ដី ប្រពន្ធបានទេ ទោះបីជាការបង្ខំនេះធ្វើឡើងដើម្បីប្រមូលធនទណ្ឌផ្សេងគ្នាក៏ដោយ[186] ។

[186] *សូមមើល* ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, នស/រកម/០៨០៧/០២៤, ប្រកាសឱ្យប្រើនាថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៧, មាត្រា ៥៣១។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍

ក្រោយពីបានធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវកន្លងមកនេះ យើងអាចយល់បានថា យន្តការនីតិវិធីអយ្យការត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមប្រព័ន្ធអាំងគីស៊ីទ័រ ដែលតម្រូវឲ្យតំណាងអយ្យការដែលជាភាគីរដ្ឋត្រូវដើរតួក្នុងការប្រមូលភស្តុតាងដាក់បន្ទុក និងធ្វើបណ្តឹងក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងឲ្យរដ្ឋ។ អយ្យការគឺជាតួអង្គឬស្ថាប័នដ៏សំខាន់មួយក្នុងដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលត្រូវបានពង្រាយវត្តមានគ្រប់ដែនដីរដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្តនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ តួនាទីចម្បងរបស់អយ្យការ គឺជាការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា និងថ្លឹងថ្លែងអំពីការធ្វើបណ្តឹងនេះ ក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងឲ្យប្រយោជន៍សាធារណៈ។ ក្នុងន័យនេះ អយ្យការត្រូវតែប្រកាន់យកនូវភាពត្រឹមត្រូវ ប្រកបដោយមនសិការវិជ្ជាជីវៈ ក្នុងការដើរតួជានិយ័តករនៃសង្គម។

ព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវបានប្រគល់នូវសិទ្ធិអំណាចដ៏ធំធេង ដែលអាចចូលរួមគ្រប់កិច្ចនីតិវិធីនៃរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ តាំងពីដើមរហូតដល់ការអនុវត្តទោស។ ហេតុដូចនេះ ទើបរាជរដ្ឋាភិបាលដែលមានក្រសួងយុត្តិធម៌ជាសេនាធិការ បានខិតខំរៀបចំនូវការប្រលងប្រជែងដើម្បីចម្រាញ់នូវបញ្ញាវន្តផ្នែកច្បាប់ដែលមានគុណភាពខ្ពស់ សម្រាប់បម្រើការក្នុងវិស័យយុត្តិធម៌។ យើងសង្កេតឃើញថា ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ដោយសារតម្រូវការនូវធនធានចៅក្រម-ព្រះរាជអាជ្ញានេះ ចេះតែកើនឡើង ទើបចាប់ពីឆ្នាំ២០១៧នេះ រាជបណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈតុលាការបានរៀបចំឲ្យមានការប្រលងប្រជែង ជារៀងរាល់ឆ្នាំ ក្នុងគោលដៅបំពេញនូវតម្រូវការសង្គម ក៏ដូចជាជម្រុញនូវវិស័យយុត្តិធម៌នៅកម្ពុជាឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។ ក្រោយការប្រលងប្រជែងបានជាប់ជាស្ថាពរ និស្សិតទាំងនោះត្រូវបានដាក់ឲ្យសិក្សានៅសាលារាជបណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈតុលាការក្នុងរយៈពេល១ឆ្នាំសម្រាប់ផ្នែកទ្រឹស្តីនៃវិជ្ជាជីវៈចៅក្រម-ព្រះរាជអាជ្ញានេះ និងរយៈពេល១ឆ្នាំ សម្រាប់ការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៅតាមអង្គការអយ្យការនានាក្នុងដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ដូចនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាទាំងអស់ដាច់ខាតត្រូវតែជាបុគ្គលដែលមានចំណេះដឹងខ្ពង់ខ្ពស់ទាំងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម និងផ្នែកនីតិសាស្ត្រ ដើម្បីធានាដល់ការអនុវត្តនីតិវិធីប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវ និងប្រសិទ្ធិភាព។ បើពុំដូច្នេះទេ ព្រះរាជអាជ្ញាដែលជាម្ចាស់នៃបណ្តឹងអាជ្ញា អាចនឹងមានកំហុសឆ្គងក្នុងការសម្រេចអ្វីមួយក្នុងនីតិវិធី ដោយសារការថ្លឹងថ្លែងមិនបានត្រឹមត្រូវ មិនប្រកបដោយគុណវឌ្ឍន៍ ក៏ដូចជាភាពអវិជ្ជាណាមួយ។

ដូចនេះ ក្នុងនាមខ្ញុំជាបញ្ញាវ័ន្តផ្នែកច្បាប់មួយរូប ក៏ដូចជាធនធានមួយក្នុងសង្គម សូមគោរព ដើម្បីសំដែងនូវមតិយោបល់មួយចំនួនដល់និស្សិត ឬសិស្សប្អូនដទៃទៀត ដែលមានឆន្ទៈក្នុងការ បំពេញវិជ្ជាជីវៈជាតំណាងអយ្យការដូចតទៅៈ

១). ត្រូវស្វែងយល់ឲ្យច្បាស់ និងប្រកាន់ខ្ជាប់ឲ្យបាននូវក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ

២). ត្រូវតាំងខ្លួនជាអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវគ្រប់ពេលវេលាទាំងផ្នែកសង្គមវិទ្យា ឬពហុជំនាញ ផ្សេងៗ។

៣). ត្រូវបន្តក្រេបយកចំណេះដឹងផ្នែកច្បាប់ជាប្រចាំ ដោយត្រូវយល់ថាការសិក្សាស្រាវជ្រាវ គ្មានថ្ងៃបញ្ចប់។

៤). ត្រូវប្រកាន់ខ្ជាប់នូវមនសិការក្នុងការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈឲ្យបានជាដាច់ខាត ព្រោះតំណាង អយ្យការ គឺជាបុគ្គលដែលមានអំណាចធំធេងណាស់។

ឯកសារយោង

១). លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត

ក). រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

១). រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ចុះថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៣។

ខ). សន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិ

១). សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស អនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៨។

២). កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ អនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៦។

៣). អនុសញ្ញាក្រុងវីយ៉ែនស្តីពីទំនាក់ទំនងការទូត អនុម័តដោយសន្និសិទអង្គការសហប្រជាជាតិចុះថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៦១ ស្តីពីការប្រាស្រ័យទាក់ទងការទូត និងអភ័យឯកសិទ្ធិការទូត។

៤). គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីតួនាទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា អនុម័តដោយសមាជអង្គការសហប្រជាជាតិលើកទី៨ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩០, ចំនុចទី១៣ ស្តីពីការបង្ការបទឧក្រិដ្ឋ និងការគ្រប់គ្រងជនល្មើស។

គ). ក្រម

១). ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៨០៧/០២៤ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៧ ប្រកាសឲ្យប្រើ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

២). ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១១០៩/០២២ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩ ប្រកាសឲ្យប្រើ ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ។

៣). ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១២០៧/០៣០ ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ ប្រកាសឲ្យប្រើ ក្រមរដ្ឋប្បវេណី។

ឃ). ច្បាប់

១). ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៧១៤/០១៧ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤ ប្រកាសឲ្យប្រើ ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម។

២). ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៧១៤/០១៦ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤ ប្រកាសឲ្យប្រើ ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈនៃចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា។

៣). ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៧១៤/០១៥ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤ ប្រកាសឲ្យប្រើ ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ។

៤). ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១២១១/០២១ ចុះថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១ ប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីពន្ធនាគារ។

៥). ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៤ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងយុត្តិធម៌។

៦). ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៧០៧/០១៨ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ ប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងភេរវកម្ម។

៧). ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០២០៧/០០៧ ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៧ ប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីចរាចរណ៍ផ្លូវគោក។

៨). ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦០៥/០១៦ ចុះថ្ងៃទី០១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៥ ប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងអាវុធ គ្រឿងផ្ទុះ និងគ្រាប់រំសេវ។

ខ). បទបញ្ញា

១). ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០១០៥/០១៩ ចុះថ្ងៃទី២១ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៥ ស្តីពីការបង្កើតរាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ។

២). ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/១០១៣/១០៥៨ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការផ្ទេររាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ។

៣). អនុក្រឹត្យលេខ ២៤០ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៤ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌។

៤). ប្រកាសលេខ ២១៧ អនក្រ. ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៩៨ របស់ក្រសួងមហាផ្ទៃស្តីពីការគ្រប់គ្រងពន្ធនាគារ។

២). ឯកសារជាសៀវភៅ និងអត្ថបទ

ក). សៀវភៅមេរៀន

១). ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ **អង្គ វង្ស វឌ្ឍានា**, មគ្គុទ្ទេសក៍ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌខ្មែរ (ការស៊ើបអង្កេត និងការស៊ើបសួរត្រៀម), ឆ្នាំ២០០៥។

២). លោកសាស្ត្រាចារ្យ **ហ៊ាង ឡេង**, មេរៀននីតិព្រហ្មទណ្ឌទូទៅ សម្រាប់ឆ្នាំទី២។

៣). លោកសាស្ត្រាចារ្យ **ឆឹង ស៊ីនៀង**, មេរៀនសិទ្ធិមនុស្ស សម្រាប់ឆ្នាំទី៣, ឆ្នាំ២០១៥។

៤). **សហប្រតិបត្តិការបារាំងគម្រោងទ្រទ្រង់នីតិរដ្ឋ និងរាជបណ្ឌិតវិជ្ជាជីវៈតុលាការ**, មេរៀននីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ, ឆ្នាំ២០០៧។

៥). លោក **កុយ នាម** និង **ឡុងបញ្ញាវុឌ្ឍ**, អង្គការអយ្យការ (ប្រវត្តិនិងការសិក្សាប្រៀបធៀប), ភ្នំពេញ, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០០៦។

៦). អនុប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍ លោក **សេង ស៊ីវុត្ថា**, នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌខ្មែរសម្រាប់ថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា។

៧). លោកសាស្ត្រាចារ្យ **រុន ពណ្ណារិទ្ធ**, នីតិព្រហ្មទណ្ឌទូទៅ, ឆ្នាំ២០១២។

៨). លោកសាស្ត្រាចារ្យ **រុន ពណ្ណារិទ្ធ** និង លោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យ **ចាំង ស៊ីណាត** (មេរៀននីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ), ឆ្នាំសិក្សា ២០១៣-២០១៤។

៩). កញ្ញា **បេអាទ្រីស បាលីវ [...]** សេចក្ដីផ្ដើមនៃនីតិកម្ពុជា, ឆ្នាំ២០០៥។

១០). នាយកក្រឡាបញ្ជីនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា លោក **ជួន សុរាសី**, នីតិវិធីសង្ខេបរដ្ឋប្បវេណី និងព្រហ្មទណ្ឌ, បោះពុម្ពលើកទី១, ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩។

ខ). ឯកសារជាអត្ថបទ

១). លោក **ផុន វណ្ណា**, *"ការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ"*, ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ, http://salatraju.com/index.php/post?p=33 ។

២). លោក **ចក សម្បត្តិ**, "បទល្មើសជាក់ស្ដែងក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា", ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រា, http://salatraju.com/index.php/post?p=162 ។

៣). លោក **ចក សម្បត្តិ**, "ការចុះទៅលំនៅឋាន ការឆែកឆេរ និងការចាប់យកវត្ថុតាង", ការផ្សព្វផ្សាយរបស់សមាគមសាលាត្រាជូ, http://salatraju.com/index.php/post?p=162 ។

៤). Ministère de la Justice, *"The French legal system"*, ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២។

៣). វចនានុក្រម និងសន្ទានុក្រម

ក). វចនានុក្រម

១). សម្ដេចសង្ឃរាជ **ជួន ណាត**, វចនានុក្រមខ្មែរ, បោះផ្សាយដោយពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ ,ឆ្នាំ១៩៦៧។

២). លោក **ភូ ឡាយស៊ុន** និងលោក **ភូ វួចចេង**, វចនានុក្រមច្បាប់ខ្មែរ-អង់គ្លេស, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០១២។

ខ). សន្ទានុក្រម

១). ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី **សុខ អាន** , សន្ទានុក្រមពាក្យច្បាប់ ខ្មែរ អង់គ្លេស បារាំង ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ, បោះផ្សាយដោយទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី, បោះពុម្ពលើកទី១, ឆ្នាំ២០១១។

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

៚៙

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្ត

បន្ទាយមានជ័យ

លេខ៖

ដីកាបង្គាប់ឲ្យស៊ើបអង្កេតបឋម

✦✦✦✦✦

យើង ... ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ ។

-បានឃើញរបាយការណ៍លេខៈ .../១១ តពទ.បជ ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១១ របស់សាខាកាំកុងត្រូលខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ។

-បានឃើញសុំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខៈ ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១១ ។

-បានឃើញមាត្រា ១១១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលប្រកាលឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រម លេខៈ នស/រកម ០៨០៧/០២៤ ចុះថ្ងៃទី ០១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៧។

សម្រេច

១-បង្គាប់ឲ្យសាខាកាំកុងត្រូលខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បើកការស៊ើបអង្កេតបឋម លើករណីឈ្មោះ ... ហើយឲ្យឈ្មោះ ... បង់ប្រាក់ពិន័យអន្តរកាលទៅតាមនីតិវិធី។

២-ពេលស៊ើបអង្កេតចប់បញ្ជូនសំណុំរឿងមកអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យវិញ។

ធ្វើនៅបន្ទាយមានជ័យ ថ្ងៃទី ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៣

ព្រះរាជអាជ្ញារង

អយ្យការ
អមសាលាដំបូង
ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

កំណត់ហេតុទទួលវត្ថុតាង

ឆ្នាំពីរពាន់ដប់បី ខែ ... ថ្ងៃទី ពីរ វេលាម៉ោង ដប់ និង សូន្យ នាទី ។
យើង ...ក្រឡាបញ្ជីនៃអយ្យការ អមសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ។
លោក ... ជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៃស្នងការនគរបាលខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
ជាអ្នកប្រគល់រួមជាមួយនិងឈ្មោះ ....ឈ្មោះ ....ឈ្មោះ ...ពីបទៈជួញដូរនិងប្រើប្រាស់ដោយខុសច្បាប់នូវសាធាតុញៀន

បានពិនិត្យភិនភាគវត្ថុតាង ដែលទាក់ទងក្នុងសំណុំរឿងលេខ ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ... ឃើញដូចខាងក្រោមៈ

១-កញ្ចប់ពណ៌សបិទជិតមានស្នាមមេដៃឈ្មោះ ....ឈ្មោះ ...និងហត្ថលេខាលោក ...លោក ...និងលោក ... ។

២-ទូរស័ព្ទចំនួន ០៦ គ្រឿង មួយគ្រឿងម៉ាក់ SAMSUNG ពណ៌ខ្មៅស៊ីមពីរ(ចិន) .មួយគ្រឿងម៉ាក់NOKIA E99I ពណខ្មៅស៊ីមពីរ(ចិន) .មួយគ្រឿងម៉ាក់ NOKIA X1 ពណ៌ខ្មៅ(ចិន) .មួយគ្រឿងទៀតម៉ាក់ NOKIA ចុចពិលពណ៌ផ្កាឈូកលាយពណ៌ស (ចាស់) .មួយគ្រឿងម៉ាក់ NOKIA ចុចពិលពណ៌ខ្មៅបិទស្គុតពណ៌ទឹកប្រាក់ និងមួយគ្រឿងទៀតម៉ាក់ HUAWEI ពណ៌ខ្មៅលាយពណ៌ស។

៣-កាបូបលុយចំនួនមួយពណ៌ខៀវ(គ្មានលុយ).ដែកកេះចំនួនពីរ.កាបូបស្ពាយតូចចំនួនមួយពណ៌ប្រផេះ.សំបកប្រអប់ស្រោមអនាម័យOKចំនួនមួយ.ថង់តូចពណ៌សមួយចំនួន.បំពុងទុយយចំនួនពីរ.កំរបដបទឹកចោះដាក់ទុយយមួយ។

៤-អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរចំនួនពីរ.មួយមានលេខៈ...របស់ឈ្មោះ...និងមួយទៀតមានលេខៈ... របស់ឈ្មោះ ...។

៥-លុយខ្មែរចំនួន ៥០០០០ រៀល និងលុយដុល្លារចំនួន ១០ ដុល្លារ។

៦-ម៉ូតូមួយគ្រឿងម៉ាក់ VIVA ពណ៌ខ្មៅសេរីឆ្នាំ ២០១០ គ្មានកញ្ចក់ .គ្មានកន្ត្រក ពាក់ផ្លាក់លេខៈ ...លេខម៉ាស៊ីន ...។

បញ្ឈប់កំណត់ហេតុនេះនៅវេលាម៉ោង ដប់និងសែសិប នាទី នាថ្ងៃ ខែឆ្នាំដដែល ។

អ្នកប្រគល់ ក្រឡាបញ្ជី ជនជាប់សង្ស័យ

បានឃើញ
បន្ទាយមានជ័យ.ថ្ងៃទី ... ខែ ...ឆ្នាំ ២០១៣
ព្រះរាជអាជ្ញារង

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

សំណុំរឿង៧ហ្មទណ្ឌ

លេខ...........

ចុះថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦

កំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយ

ឆ្នាំ ពីរពាន់ដប់ប្រាំមួយ ខែធ្នូ ថ្ងៃទីពីរ វេលាម៉ោង ដប់ និងសូន្យ នាទី។

យើង ...ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់ អមដោយលោកជាក្រឡាបញ្ជី ។

យើងបានស្តាប់ចម្លើយឈ្មោះ...ជាជនសង្ស័យដោយមានលោក...ជាមេធាវីការពរ។

បានមកបង្ហាញខ្លួន នៅចំពោះមុខយើង ដែលមានអត្តសញ្ញាដូចខាងក្រោម:

នាមត្រកូល ៖ ... នាមខ្លួន ៖ ...

ភេទ: ប្រុស

កើតថ្ងៃទី ៖ អាយុ ... ឆ្នាំ

ទីកន្លែងកំណើត ៖ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់

អាសយដ្ឋាន ៖ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់

មុខរបរ ៖ ...

សាសនា: ព្រះពុទ្ធ

☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្តី ៖

សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ ... "រ" ម្តាយឈ្មោះ ៖ ... "រ"

អនីតិជន ☐ ឬ នីតិជន ☐

ប្រវត្តិនៃការផ្តន្ទាទោសពីមុនគ្មាន

ជននេះ ៖ ☐ ចេះនិយាយ ☐ ចេះអាន ☐ ចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

ជននេះ ៖ ☐ មិនចេះនិយាយ ☐ មិនចេះអាន ☐ មិនចេះសរសេរអក្សរខ្មែរ

សួរ-ឆ្លើយ៖ នៅថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦ វេលាម៉ោងប្រហែលជា២១ជាង មិត្តភក្តិរបស់ខ្ញុំមានគ្នាបីនាក់ ១.ឈ្មោះ ...២.... ៣.ឈ្មោះ ... ជិះម៉ូតូ០២គ្រឿងមកបបួលខ្ញុំនៅផ្ទះ

នៅភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់ ថាទៅដុតត្រីហុប ពេលនោះខ្ញុំនិងមិត្តភត្តិរៀបចេញដំណើរ ស្រាប់តែសមត្ថកិច្ចមកដល់ ហើយបានហៅពួកខ្ញុំទាំងបួននាក់ មកអធិការដ្ឋាននគរបាល ក្រុងពោធិ៍សាត់ សមត្ថកិច្ចបានឆែកឆេរក្នុងម៉ូតូ របស់ខ្ញុំ ឃើញមានក្រដាសអាលុយមីញ៉ូម ហើយទុយយូមួយដើម និងពិនិត្យទឹកនោមខ្ញុំ ឃើញមានសារធាតុញៀន ។

សួរ.ឆ្លើយ៖ ខ្ញុំធ្លាប់ប្រើប្រាស់ថ្នាំញៀន ហើយប្រើប្រាស់លើកចុងក្រោយមុនថ្ងៃចាប់ខ្លួនពីរឬបីថ្ងៃ ប្រើម្នាក់ឯងក្នុងផ្ទះរបស់ខ្ញុំ។ថ្នាំញៀនដែលខ្ញុំប្រើប្រាស់នេះ ទិញពីឈ្មោះ ... ណាត់យកមកឲ្យនៅផ្លូវ...ខេត្តពោធិ៍សាត់ ទិញតំលៃ៣មុឺនរៀល។

សួរ.ឆ្លើយ៖ ពួកម៉ាកបីនាក់ទៀត សមត្ថកិច្ចបានឆែកឆេរអត់ឃើញមានអីពាក់ ពន្ធ័ បានឲ្យទៅផ្ទះវិញ ។

សួរ.ឆ្លើយ៖ ខ្ញុំមិនដែលរកស៊ីជួញដូរ និងចែកចាយថ្នាំញៀនទេ។

សួរ.ឆ្លើយ៖ នៅក្នុងថ្ងៃខែមិនចាំ ក្នុងឆ្នាំ... ពេលយប់មិនចាំម៉ោង ខ្ញុំបានជិះម៉ូតូម៉ាកស៊ុីរូស អត់មានផ្លាកលេខ ចេញពីផ្ទះដើម្បីទៅទិញមីនិងបារីជក់ ពេលជិះមកដល់ស្ពានដែក (ផ្លូវរថភ្លើង) តាមផ្លូវមាត់ស្ទឹង ស្រាប់តែមានរថយន្តតូចមួយគ្រឿង បានជិះមកគៀរម៉ូតូរបស់ខ្ញុំបណ្តាលឲ្យដួល ហើយឃើញគេចុះពីលើឡានរួចស្រែកឲ្យខ្ញុំឈប់ ឃើញដូច្នេះខ្ញុំក៏រត់ចោលម៉ូតូ មកដេកផ្ទះ ។

សួរ.ឆ្លើយ៖ ពេលបាត់ម៉ូតូខ្ញុំមិនបានប្តឹងសមត្ថកិច្ចទេ ក្រោយមកលឺដំណឹងថាម៉ូតូរបស់ខ្ញុំ នៅប៉េអឹមហើយពាក់ពន្ធ័និងថ្នាំញៀន លឺដូចឆ្នេះខ្ញុំមិនហ៊ានទៅសុំម៉ូតូវិញទេ ព្រោះខ្លាចគេចោទ ថាជួញដូរថ្នាំញៀន ។

សួរ.ឆ្លើយ៖ ពេលខ្ញុំរត់ចោលម៉ូតូ ខ្ញុំមិនមានថ្នាំញៀនទេហើយថ្នាំញៀនដែលសមត្ថកិច្ចដកហូតបាន ខ្ញុំមិនដឹងថាជារបស់អ្នកណាឡើយ ។

បញ្ចប់កំណត់ហេតុវេលាម៉ោង ដប់ និង សែសិបប្រាំនាទី នាថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ដដែល។

យើងបានប្រាប់ជននេះឱ្យអានឡើងវិញនូវចម្លើយទាំងអស់របស់ខ្លួន ដែលយើងបានកត់ចម្លងចូលក្នុង កំណត់ហេតុនេះ ហើយបើមិនបដិសេធត្រង់ចំណុចណាទេ ផ្តិតម្រាមដៃលើកំណត់ហេតុនេះ ។

បានអានចប់សព្វគ្រប់ ហើយជននេះមិនមានបដិសេធចំណុចណាទេ និង ចុះហត្ថលេខា ឬ ផ្តិតម្រាម ដៃជាមួយយើង ។

អ្នកឆ្លើយ **ក្រឡាបញ្ជី** **ព្រះរាជអាជ្ញារង**

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម
សាលាដំបូងខេត្ត
បន្ទាយមានជ័យ

កំណត់ហេតុស្រុះស្រួល

ឆ្នាំពីរពាន់ដប់ពីរ ខែ មេសា ថ្ងៃទី ពីរ វេលាម៉ោង ពីរ និង ដប់ នាទី នៅអយ្យការអម សាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។

បានធ្វើការស្រុះស្រួលរវាងដើមចោទ និងជនជាប់សង្ស័យ ដូចតទៅ:

-ភាគីដើមចោទឈ្មោះ ... ភេទ ប្រុស អាយុ ... នៅភូមិ... ឃុំ... ស្រុក... ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បានប្តឹងឈ្មោះ ... ភេទ ... ឲ្យប្រគល់ដី ស្រែចំនួន កន្លះហិចតា ឲ្យមកខ្លួនវិញ។

-ជនជាប់សង្ស័យឈ្មោះ ... ភេទ ... អាយុ ... ឆ្នាំ រស់នៅភូមិ... ឃុំ... ស្រុក... ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បានស្រុះស្រួលជាមួយដើមបណ្តឹងដោយយល់ព្រមប្រគល់ដីស្រែចំនួន កន្លះ ហិចតា នេះស្ថិតនៅភូមិ... ឃុំ... ស្រុក... ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ឲ្យដើមបណ្តឹងឈ្មោះ ... ដើម្បីគ្រប់គ្រង និងបានយល់ព្រមសងស្រូវទៅដើមបណ្តឹងវិញចំនួន ០៦ បាវ។

ការស្រុះស្រួលគ្នានេះ ដើមបណ្តឹងឈ្មោះ ... សុខចិត្តដកពាក្យបណ្តឹងឈប់ប្តឹងពីជនជាប់សង្ស័យឈ្មោះ ... វិញហើយ។

បញ្ឈប់កំណត់ហេតុនៅវេលាម៉ោង ពីរ និងហាសិប នាទី នាថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំដដែល រួច បានអានឲ្យស្តាប់ ឆ្លើយថាត្រឹមត្រូវ និងយល់ព្រមផ្តិតមេដៃ និងចុះហត្ថលេខាទុកចំណាំ។

ដើមបណ្តឹង ជនជាប់សង្ស័យ

បានឃើញ
ថ្ងៃទី ខែ ... ឆ្នាំ ២០១២
ព្រះរាជអាជ្ញា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម
សាលាដំបូង ខេត្តពោធិ៍សាត់
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ...
ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ...

ដីកាកោះ

យើង ... តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

បង្គាប់មកឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ ជាសាក្សី ។

ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ននៅភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

ឱ្យចូលទៅកាន់អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

នៅវេលាម៉ោង២.០០ រសៀល ថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ... ។

ដើម្បី **សួរយកចម្លើយ**

ពីដំណើររឿង **បង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ កាលពីថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ ... នៅ**

ចំណុច...ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់។

សាមី

ខ្លួនត្រូវអញ្ជើញទៅឱ្យទាន់ពេលវេលា និងយកលិខិតផ្សេងៗ ដែលទាក់ទងនិងរឿង ខាងលើ មកជាមួយផងប្រសិនបើមាន។

ធ្វើនៅពោធិ៍សាត់, ថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ...

ព្រះរាជអាជ្ញារង

យើង..បានប្រគល់ដីកាកោះនេះដល់

ឈ្មោះ..................................ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ននៅភូមិ................... ឃុំ/សង្កាត់ .... ស្រុក/ខណ្ឌ................ខេត្ត/ក្រុង..........................នៅថ្ងៃទី ....ខែ..................ឆ្នាំ....................................ហើយយើងបានប្រាប់ថា ឱ្យយកចុង ដីកានេះទៅ ប្រគល់ដល់ក្រឡាបញ្ជី នៅពេលដែលខ្លួនចូលទៅចំពោះ មុខសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។

អ្នកទទួល **អ្នកប្រគល់**

ហត្ថលេខា ឬ ស្នាមមេដៃ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

៣

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្ត

បន្ទាយមានជ័យ

លេខ៖

ដីកាផ្ទេរសមត្ថកិច្ច

✦✦✦✦✦

យើង ... ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ ។

-បានឃើញសុំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខៈ ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១១ ។

-បានឃើញមាត្រា ១១១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលប្រកាលឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រម លេខៈ នស/រកម ០៨០៧/០២៤ ចុះថ្ងៃទី ០១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៧។

សម្រេច

១-បង្គាប់ឲ្យសាខាកាំកុងត្រូលខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បើកការស៊ើបអង្កេតបឋម លើករណីឈ្មោះ ... ហើយឲ្យឈ្មោះ ... បង់ប្រាក់ពិន័យអន្តរកាលទៅតាមនីតិវិធី។

២-ពេលស៊ើបអង្កេតចប់បញ្ជូនសំណុំរឿងមកអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យវិញ។

ធ្វើនៅបន្ទាយមានជ័យ ថ្ងៃទី ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣

ព្រះរាជអាជ្ញារង

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

****

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្ត

បន្ទាយមានជ័យ

****

លេខ: អក.បជ

ដីកាបញ្ជាស្វែងរកចាប់ខ្លួន

យើង ... ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្ត **បន្ទាយមានជ័យ**

បានឃើញ: មាត្រា ៥១១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ: នស/រ កម ០៨ ០៧/០២៤ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧ ។

បានឃើញ:របាយការណ៍លេខ: ... ព.គ ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១២ ស្តីពីទណ្ឌិតឈ្មោះ ... ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ ពុំមានឃុំខ្លួននៅក្នុងពន្ធនាគារ (រត់គេចខ្លួន)។

<u>យល់ឃើញថា:</u>

-ទណ្ឌិតឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ... ឆ្នាំ ជាប់ចោទពីបទ: ជួញដូរគ្រឿងញៀនខុស ច្បាប់ ហើយត្រូវបានសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ សម្រេចផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារកំណត់ ១០ ឆ្នាំ តាមអំណាចសាលក្រមលេខ: ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០០៣ ។

-តាមរបាយការណ៍របស់ពន្ធនាគារបានបញ្ជាក់ថា: ទណ្ឌិតរូបនេះមិនបានជាប់ឃុំនៅក្នុងពន្ធនាគារខេត្តបន្ទាយមានជ័យ (រត់គេចខ្លួន) ។

-តាមកំណត់ហេតុស្តីពីការចុះត្រួតពិនិត្យពន្ធនាគារ ចុះថ្ងៃទី... ខែ...ឆ្នាំ២០១១ បញ្ជាក់ថា ទណ្ឌិតឈ្មោះ ...នៅព្យាបាលជម្ងឺនៅប្រទេសវៀតណាម តែពុំមានកំលាំងពន្ធនាគារការពារ នោះទេ ។

-តាមមាត្រា ៥១១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានបញ្ជាក់ថា: ក្នុងករណីដែលអ្នកទោសរត់ចេញពីពន្ធនាគារ ឬមណ្ឌលឃុំខ្លួននោះ ព្រះរាជអាជ្ញាចេញបញ្ជាស្វែងរកចាប់ខ្លួន និងចាត់វិធានការជាបន្ទាន់ដើម្បីអនុវត្តបញ្ជាស្វែងរកចាប់ខ្លួន ។

<u>ហេតុដូច្នេះសម្រេច</u>

-បង្គាប់ឲ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងកងកំលាំងសាធារណ:ស្រាវជ្រាវរកចាប់ខ្លួន និងនាំខ្លួនទណ្ឌិតខាងលើនេះទៅក្នុងពន្ធនាគារខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ក្នុងរយ:ពេលយ៉ាងខ្លីបំផុតដើម្បីធ្វើការឃុំខ្លួន ។

បន្ទាយមានជ័យ ថ្ងៃទី ខែ... ឆ្នាំ២០១២

ព្រះរាជអាជ្ញារង

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

លេខ.....................អយ/១៧

<u>លិខិតអញ្ជើញ</u>

យើង ... តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត

អញ្ជើញ លោក ... ភេទប្រុស ជានាយកមន្ទី... ។

ឱ្យចូលទៅកាន់អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

នៅវេលាម៉ោង ២.០០ រសៀល ថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៧ ។

ដើម្បី បំភ្លឺ ពីដំណើររឿង **បង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ កាលពីថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ ២០១៦ នៅចំណុច... ភូមិ... ឃុំ... ស្រុក... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។**

សាមីខ្លួនត្រូវអញ្ជើញទៅឱ្យទាន់ពេលវេលា និងយកលិខិតផ្សេងៗ ដែលទាក់ទងនិងរឿង ខាងលើ មកជាមួយផងប្រសិនបើមាន។

ធ្វើនៅពោធិ៍សាត់, ថ្ងៃទី ... ខែ ....ឆ្នាំ ២០១៧

ព្រះរាជអាជ្ញារង

យើង..បានប្រគល់ដីកាអញ្ជើញនេះដល់

ឈ្មោះ.................................ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ននៅភូមិ.................... ឃុំ/សង្កាត់ .... ស្រុក/ខណ្ឌ................ខេត្ត/ក្រុង..........................នៅថ្ងៃទី ....ខែ..................ឆ្នាំ....................................ហើយយើងបានប្រាប់ថា ឱ្យយកចុងដីកានេះទៅ ប្រគល់ដល់ក្រឡាបញ្ជី នៅពេលដែលខ្លួនចូលទៅចំពោះ មុខសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។

អ្នកទទួល **អ្នកប្រគល់**

ហត្ថលេខា ឬ ស្នាមមេដៃ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការ អម

សាលាដំបូងខេត្ត ពោធិ៍សាត់

លេខ……………….

លិខិតជូនដំណឹង

យើង … តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

សូមជូនដំណឹងលោក … អាយុ … ឆ្នាំ មានទីលំនៅ ភូមិ…. ឃុំ… ស្រុក… ខេត្តបាត់ដំបង អោយបានជ្រាបថា:

ពាក្យបណ្តឹងរបស់លោក … ចុះថ្ងៃទី… ខែ… ឆ្នាំ២០១៣ ដែលបាន ប្តឹងលោក … អាយុ…ឆ្នាំមានទីលំនៅភូមិ… ឃុំ… ស្រុក… ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ថា: **បានបង្កគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍** ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ… ឃុំ… ស្រុក… ខេត្តពោធិ៍សាត់ ដែលមានសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ លេខ:… ចុះថ្ងៃទី… ខែ… ឆ្នាំ២០១៣ នោះត្រូវបានតំណាងអយ្យការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ តាមដីការតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ លេខ:… អយ/១៦ ចុះថ្ងៃទី… ខែ… ឆ្នាំ២០១៦ ហើយ សូមលោកជ្រាប។

លោកមានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ារយៈពេលពីរខែគិតចាប់ពីថ្ងៃលោកបានទទួលដំណឹងនេះ។

ពោធិ៍សាត់, ថ្ងៃទី… ខែ… ឆ្នាំ ២០១៦

តំណាងអយ្យការ

អង្គហេតុនេះជាបទល្មើស: ***រំលោភលំនៅដ្ឋាន*** តាមមាត្រា ២៥៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ កាលពីថ្ងៃទី... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៤។

-យើងបានទទួលចម្លើយសារភាពអំពីជនជាប់ចោទឈ្មោះ ... ថា: ពីថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ ២០១៤ ឪពុកម្តាយរបស់ខ្លួនឈ្លោះប្រកែកគ្នា ខ្លួនធុញពេកក៏បានចូលទៅផ្ទះរបស់គេនៅមុំ បេន

ឡានដោយយកដែកគាស់ជញ្ជាំងហើយលូនចូលទៅក្នុង បន្ទាប់មកខ្លួនបានរុញទូររបស់គេ ទៅកៀនដើម្បីយកកន្លែងដេកបណ្តាលឲ្យទូរបែកកញ្ចក់ ពេលនោះម្ចាស់គេមកដល់ក៏ចាប់ខ្លួនឲ្យសមត្ថកិច្ចតែម្តង។

យើងបានប្រាប់ដល់ជននេះថា: ខ្លួនមានសិទ្ធពឹងពាក់មេធាវីតាមការជ្រើសរើស របស់ខ្លួន រឺ ស្នើសុំឲ្យ មានការចាត់តាំងមេធាវី ដោយអនុឡោមតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

ជននេះបានឆ្លើយថា:

☐ខ្ញុំជ្រើសរើសលោក-លោកស្រីមេធាវី..។

☐ ខ្ញុំសូមស្នើសុំឲ្យមានការចាត់តាំងមេធាវីស្របតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

☐ ខ្ញុំមិនត្រូវការមេធាវីទេនៅពេលនេះ ។

យើងបានបញ្ជាក់ថា:

☐ លោក-លោកស្រីមេធាវី ....អាចពិនិត្យសំណុំរឿង នឹងទាក់ជា មួយជនត្រូវចោទ

☐ យោងលើសំណើសុំ ឲ្យមានការចាត់តាំងមេធាវី ស្របតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិក:មេធាវី តំណាងគណ:មេធាវីត្រូវបានជូនដំណឹងភ្លាម ។

☐លោក-លោកស្រីមេធាវី..អវត្តមាន ។

បានឃើញមាត្រា ៩៧ , ៩៨ និងមាត្រា ៣០៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។

យល់ឃើញថា: បទល្មើសជាបទល្មើសមជ្ឈិមជាក់ស្តែង

យល់ឃើញថា: ជនជាប់ចោទជានីតិជន ។

យល់ឃើញថា: រឿងក្តីមានលក្ខណ:គ្រប់គ្រាន់ល្មមជំនុំជម្រះបាន ។

សម្រេច

-បញ្ជូនជនជាប់ចោទឈ្មោះ **...** ភេទ ប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ ទៅតុលាការដើម្បីជំនុំជម្រះពីបទ: ***រំលោភលំនៅដ្ឋាន*** តាមមាត្រា ២៥៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ កាលពីថ្ងៃទី... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៤

តាមនីតិវិធីនៃការបង្ហាញខ្លួនភ្លាម ចំពោះអង្គហេតុ និង បទល្មើសខាងលើ ។

ក្រោយពីបានអាន ជនជាប់ចោទបានផ្តិមមេដៃ ជាមួយយើង ។

ជនជាប់ចោទ តំណាងអយ្យការ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ

លេខ........................

ដីកាតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការ

យើង ....តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ។

បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ:..................ចុះថ្ងៃទី........ខែ.........ឆ្នាំ២០១.....របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ និងសំណុំលិខិតភ្ជាប់មកជាមួយព្រមទាំងភស្តុតាងនានា។

១- អវត្តមានបទល្មើស

☐ ១.១. អវត្តមានបទល្មើស

២- ធាតុផ្សំបទល្មើសមិនគ្រប់គ្រាន់

☐ ២.១. ធាតុផ្សំបទល្មើសមិនគ្រប់គ្រាន់

៣- មូលហេតុគតិយុត្ត

☐ ៣.១. ការដកពាក្យបណ្តឹង

☐ ៣.២. ការលើកលែងទោសជាទូទៅ

☐ ៣.៣. មរណភាពជនល្មើស

☐ ៣.៤. ផុតអាជ្ញាយុកាល

☐ ៣.៥. និរាករណ៍នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ

☐ ៣.៦. អាជ្ញាអស់ជំនុំ

☐ ៣.៧. ការសម្របសម្រួលជាមួយរដ្ឋ

☐ ៣.៨. ការបង់ប្រាក់ពិន័យសរុប ឬពិន័យសម្របសម្រួល

☐ ៣.៩. អភ័យឯកសិទ្ធ

☐ ៣.១០. អនិយ័តភាពនៃនីតិវិធី

☐ ៣.១១. ការរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ជនល្មើស[1]

៤- ការចោទប្រកាន់មិនផ្តល់ប្រយោជន៍

☐ ៤.១. ការស្វែងរកមិនបានផល

☐ ៤.២. ការបោះបង់ពាក្យបណ្តឹងរបស់ដើមបណ្តឹង[2]

☐ ៤.៣ ស្ថានភាពវិបល្លាសស្មារតីដែលបន្ថយនូវការដឹងខុសត្រូវ

☐ ៤-៤ ការខកខានរបស់ដើមបណ្តឹង

☐ ៤.៥. អាកប្បកិរិយារបស់ជនរងគ្រោះ

☐ ៤.៦. ជនរងគ្រោះមិនចាប់អារម្មណ៍ នឹងបទល្មើស

☐ ៤.៧. និយ័តកម្មដោយឯកឯង[3]

☐ ៤.៨. ព្យសនកម្ម ឫការរំខានតិចតួចបង្កដោយបទល្មើស

៥- នីតិវិធីជាជម្រើសអនុវត្តដោយព្រះរាជអាជ្ញា

☐ ៥.១. ការជួសជុលការខូចខាតដោយ/ដល់អនីតិជន

☐ ៥.២. សន្ទានកម្ម[4]

☐ ៥.៣. អចិបញ្ញាផ្តល់ការព្យាបាល

☐ ៥.៤. ជនរងគ្រោះ/ដើមបណ្តឹងបោះបង់បណ្តឹង
តាមការស្នើសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា

☐ ៥.៥. និយ័តកម្មតាមសំណើររបស់ព្រះរាជអាជ្ញា

☐ ៥.៦. ការរំលឹកពីអត្ថបទច្បាប់/ការព្រមាន[5]

☐ ៥.៧. ការកំណត់ទិសដៅចំពោះរចនាសម្ព័ននៃសុខភាព នៃសង្គម ឬវិជ្ជាជីវៈ

☐ ៥.៨. ការសម្រុះសម្រួលព្រហ្មទណ្ឌ[6]

៦- នីតិវិធីជាជម្រើសអនុវត្តដោយអាជ្ញាធរផ្សេងៗ

---

1) ដូចជាមូលហេតុ វិកលចរិត ការការពារស្របច្បាប់ ការបង្ខំ ស្ថានភាពចាំបាច់

2) ដើមបណ្តឹងឈប់ប្តឹង

3) សកម្មភាពដែលជនល្មើសបានបញ្ឈប់បទល្មើស និង ស្តារស្ថានភាពឡើងវិញ

4) ករណីចែងដោយច្បាប់

5) ព្រះរាជអាជ្ញាប្រាប់អំពីអំពើដែលជាបទល្មើស តាមកំណត់ច្បាប់ និងធ្វើការព្រមានឲ្យឈប់ប្រព្រឹត្ត

6) ករណីចែងដោយច្បាប់

☐ ៦.១. ការចោទប្រកាន់ ឫទណ្ឌកម្មផ្សេងទៀតមិនមែនព្រហ្មទណ្ឌ

៧-ជនល្មើសមិនត្រូវបានស្គាល់

☐ ៧.១. ជនល្មើសមិនត្រូវបានស្គាល់

៨-ជំនួយការអប់រំ

☐ ៨.១. ការផ្ដល់ជំនួយការអប់រំជំនួសការចោទប្រកាន់

ការអង្កេតផ្សេងៗ ៖កាលពីថ្ងៃទី...

បានឃើញ:

-កំណត់ហេតុស្ដាប់ចម្លើយដើមបណ្ដឹងឈ្មោះ

-កំណត់ហេតុស្ដាប់ចម្លើយជនសង្ស័យឈ្មោះ ។

-ពាក្យស្នើសុំដកបណ្ដឹងរបស់ឈ្មោះ ចុះថ្ងៃទី ....ខែ .... ឆ្នាំ ....។

យល់ឃើញថា:

-តាមចម្លើយរបស់ដើមបណ្ដឹងឈ្មោះ

ហេតុដូច្នេះ សម្រេច

-តម្កល់រឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ .... ថ្ងៃទី ..... ខែ .... ឆ្នាំ .... ទុកឥតចាត់ការតទៅ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី... ខែ....... ឆ្នាំ........

ព្រះរាជអាជ្ញារង

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្ត

ពោធិ៍សាត់

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់

លេខ៖

យើង ....ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០ ។

បានឃើញមាត្រា ៤៣ និង ៤៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើតាមព្រះរាជ ក្រមលេខ: នស/រ កម ០៨ ០៧/០២៤ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៧។

ក្រោយពីបានពិនិត្យឯកសារខាងលើ

ឃើញថា ៖

១-នាមត្រកូលនាមខ្លួន ៖ ភេទ សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

កើតថ្ងៃទីខែឆ្នាំ ៖

ទីកន្លែងកំណើត ៖ភូមិ ឃុំ ស្រុក ខេត្ត

អាស័យដ្ឋានសព្វថ្ងៃ:ភូមិ ឃុំ ស្រុក ខេត្ត

មុខរបរ ៖ ប្តីឬប្រពន្ធឈ្មោះ ៖ កសិករ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ ៘ ម្តាយឈ្មោះ ៖ ៘

អនីតិជន☐ ឬ ☐ នីតិជន

ឃើញថា:

កាលពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០១៤

ពីបទ: ដែលល្មើសមាត្រា នៃច្បាប់ស្តីពីចរាចរណ៍ផ្លូវគោក ។

-ឯកសារនានាទាក់ទងសំណុំរឿង លេខ: ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០១៤ ។

-តាមចម្លើយរបស់ជនជាប់ចោទឈ្មោះ

-តាមចម្លើយរបស់ជនរងគ្រោះឈ្មោះ

-តាមរបាយការលេខ:

យល់ឃើញថា:

-

-អង្គហេតុខាងលើ មានលក្ខណៈមូលសព្វគ្រប់ និងភស្តុតាងដែលប្រមូលបានអាចកំណត់អំពីធាតុផ្សំនៃបទល្មើសគ្រប់គ្រាន់ហេតុ ដូច្នេះគប្បីសម្រេចបញ្ជូនសំណុំរឿងនេះដោយផ្ទាល់ទៅសាលាដំបូង ខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ ដើម្បីជំនុំជម្រះតាមច្បាប់ជាធរមាន។

ហេតុដូច្នេះសម្រេច ៖

បញ្ជូនជនជាប់ចោទ ឈ្មោះ ភេទ អាយុ ឆ្នាំ ពីបទៈ ដែលល្មើសមាត្រា ប្រព្រឹត្ត នៅភូមិឬស្សីក្រោក ឃុំឬស្សីក្រោក ស្រុកមង្គលបូរី ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ កាលពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០១៤។**ទៅសាលាដំបូងខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ ដើម្បីជំនុំជម្រះ តាមនីតិវិធីកោះហៅ បញ្ជូនទៅជំនុំជំម្រះផ្ទាល់ ចំពោះអង្គហេតុខាងលើ ។**

បន្ទាយមានជ័យ ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០១

តំណាងអយ្យការ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម
សាលាដំបូងខេត្ត
ពោធិ៍សាត់
លេខ៖..........

ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ

យើង .... តំណាងអយ្យការអម សាលាដំបូងខេត្ត ពោធិ៍សាត់
បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ .... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១...
បានឃើញរបាយការណ៍របស់អធិការដ្ឋាននគរបាលស្រុកក្រគរ លេខៈ ...
ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១... ។

ក្រោយពីបានពិនិត្យឯកសារខាងលើ

ឃើញថា មានតម្រុយសន្មតបានថាៈ

១-នាមត្រកូល ៖ ... នាមខ្លួន ....ហៅគា ភេទ...
អាយុ ៖ ....ឆ្នាំ
ទីកន្លែងកំណើត៖ ....
អាសយដ្ឋាន ៖ ....
មុខរបរ ៖ ...
☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្រពន្ធ ៖ ....
សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ
ឪពុកឈ្មោះ ៖........... "ស" ម្ដាយឈ្មោះ ៖ .... "ស"
អនីតិជន ☐ ឬ នីតិជន ☐

២-នាមត្រកូល ៖........... នាមខ្លួន .... ភេទ...........
អាយុ ៖ ....ឆ្នាំ
ទីកន្លែងកំណើត៖ ....
អាសយដ្ឋាន៖ ....
មុខរបរ ៖ ....
☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្រពន្ធ ៖ ....

សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ .... "ស" ម្ដាយឈ្មោះ ៖ .... "ស"

អនីតិជន ☐ ឬ នីតិជន ☐

៣-នាមត្រកូល ៖ .... នាមខ្លួន .... ភេទ...........

អាយុ ៖ ....ឆ្នាំ

ទីកន្លែងកំណើត៖ ....

អាសយដ្ឋាន ៖ ....

មុខរបរ ៖ ....

☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្រពន្ធ ៖ ....

សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ .... "ស" ម្ដាយឈ្មោះ ៖ .... "ស"

អនីតិជន ☐ ឬ នីតិជន ☐

បានប្រព្រឹត្តអំពើដូចតទៅ ៖

កាលពីថ្ងៃទី........... ខែ...........ឆ្នាំ........... វេលាម៉ោង...........និង...........នាទី មានបទល្មើស........... ....នៅតំបន់........... .... ស្ថិតនៅភូមិ...........ឃុំ...........ស្រុក........... ខេត្តពោធិ៍សាត់ បង្កឡើងដោយជនសង្ស័យចំនួន០៧នាក់ ១.ឈ្មោះ...........ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ជា...........២.ឈ្មោះ .... ភេទ........... ហៅ........... ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ៣.ឈ្មោះ ....ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ៤.ឈ្មោះ .... ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ៥.ឈ្មោះ .... ភេទ........... អាយុ...........ឆ្នាំ ៦.ឈ្មោះ .... ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ៧.ឈ្មោះ .... ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ។ ពេលទទួលបានបណ្ដឹងពីប្រជាពលរដ្ឋ លោកអធិការបានបញ្ជាឲ្យលោកអធិការរងទទួលផែនការយុត្តិធម៌ ដឹកនាំផ្នែកជំនាញ ដោយសហការជាមួយប៉ុស្តិ៍........... ចុះទៅកន្លែងកើតហេតុដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវ បន្ទាប់ពីទៅដល់កន្លែងកើតហេតុ លោកអធិការរងទទួលផែនការយុត្តិធម៌ ដឹកនាំផ្នែកជំនាញ និងប៉ុស្តិ៍........... ធ្វើការស្រាវជ្រាវកំណត់មុខសញ្ញា ។លុះដល់ថ្ងៃទី........... ខែ........... ឆ្នាំ........... កំលាំងអធិការដ្ឋាននគរបាលស្រុក........... ធ្វើការឃាត់ខ្លួន ១.ឈ្មោះ........... ភេទ........... អាយុ ....

ឆ្នាំ ជាប្រធានអង្គការ........... ២.ឈ្មោះ ....ភេទ........... ហៅ...........ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ៣.ឈ្មោះ .... ភេទ........... អាយុ...........ឆ្នាំ ៤.ឈ្មោះ .... ភេទ .... អាយុ ....ឆ្នាំ ៥.ឈ្មោះ ....ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ៦.ឈ្មោះ .... ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ៧.ឈ្មោះ ....ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ ០៦នាក់ជាសមាជិក...........។

អំពើខាងលើជាបទល្មើស៖ កំហែងយក តាមមាត្រា ៣៦៣,៣៦៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ប្រព្រឹត្តនៅ........... ស្ថិតនៅភូមិ...........ឃុំ...........ស្រុក........... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី...........ខែ........... ឆ្នាំ...........។

បានឃើញមាត្រា ៤៤ និងមាត្រា ១២៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

សម្រេច ៖

បើកការស៊ើបសួរលើអង្គហេតុខាងលើ និង:

1.ដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យលើ ៖

ក. ឈ្មោះ ....ហៅ........... អាយុ ....ឆ្នាំ

ខ.ឈ្មោះ ....ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ

គ.ឈ្មោះ ....ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ

ឃ.ឈ្មោះ ....ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ

ង.ឈ្មោះ ....ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ

ច.ឈ្មោះ ....ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ

ឆ.ឈ្មោះ ....ភេទ........... អាយុ ....ឆ្នាំ

ពីបទ៖ កំហែងយក តាមមាត្រា ៣៦៣,៣៦៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ប្រព្រឹត្តនៅ .... ស្ថិតនៅភូមិ........... ....កាលពីថ្ងៃទី .... ខែ........... ឆ្នាំ...........។

☐ ដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ

ធ្វើនៅពោធិ៍សាត់,ថ្ងៃទី....... ខែ .... ឆ្នាំ ....

តំណាងអយ្យការ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្ត

ពោធិ៍សាត់

លេខ៖

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបទល្មើសថ្មីបន្ថែម

យើង ... ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់

-បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ: ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។

-បានឃើញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរលេខ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦ ។

-បានឃើញនីតិវិធីស៊ើបសួរលើឈ្មោះ ... ឈ្មោះ... និង ឈ្មោះ...ជាជនត្រូវចោទពីបទ: ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន តាមមាត្រា៤០ នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... ខេត្តពោធិ៍សាត់ និង នៅខណ្ឌ... ក្រុង ... កាលពីថ្ងៃទី... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៦។

ឃើញថាអង្គហេតុ: តាមចម្លើយរបស់ជនត្រូវចោទឈ្មោះ... បានឆ្លើយសារភាពថា ៖ កាលពីអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ខ្លួនធ្លាប់បានទៅទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ ... ហៅ ... ចំនួនពាក់កណ្តាលកន្លះជ្រុង តម្លៃ១២០០០០០រៀល(មួយលានពីរសែនរៀល) ហើយឈ្មោះ...យកថ្នាំមកឲនៅភូមិរលាប សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។ នៅអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ ខ្លួនបានទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ ... ចំនួនកន្លះហ៊ុន នៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។ នៅអំឡុងខែ... ឆ្នាំ២០១៥ខ្លួនបានទៅទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ... ចំនួនមួយហ៊ុន ហើយឈ្មោះ...យកថ្នាំមកឲនៅភូមិ ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់។ នៅចុងខែ... ឆ្នាំ២០១៥ ខ្លួនបានទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ ... ចំនួនមួយជ្រុង តម្លៃ៧០០ដុល្លា (ប្រាំពីររយ) ទិញនៅភូមិ... សង្កាត់.... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់។

□ ដែលត្រូវបានចៅក្រមស៊ើបសួររកឃើញ ហើយបានជូនដំណឹងតាមលិខិតលេខ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ ២០១៦ របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ និងសំណុំលិខិតភ្ជាប់មកជាមួយព្រមទាំងភស្តុតាងនានា។

-បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ: ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦ របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់។

-បានឃើញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរលេខ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦ ។

-បានឃើញលិខិតជូនដំណឹងលេខ... ចុះថ្ងៃទី ...ខែ... ឆ្នាំ ២០១៦ របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ ស្តីពីលេចចេញនូវអង្គហេតុថ្មី។

ក្រោយពីបានពិនិត្យឯកសារខាងលើ

ឃើញថា មានតម្រុយសន្មតបានថា:

១-នាមត្រកូល ៖... នាមខ្លួន ៖ ហៅ ... ភេទ ប្រុស

កើតថ្ងៃទី ៖

ទីកន្លែងកំណើត ៖

អាសយដ្ឋាន ៖ ភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់

មុខរបរ ៖

☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្តី ឬប្រពន្ធ ៖

សញ្ជាតិ ៖ ខ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ "រ" ម្តាយឈ្មោះ ៖

អនីតិជន☐ ឬ នីតិជន ☐

២-នាមត្រកូល ៖ ... នាមខ្លួន ៖ ភេទ ប្រុស

កើតថ្ងៃទី ៖

ទីកន្លែងកំណើត ៖

អាសយដ្ឋាន ៖ ភូមិ

មុខរបរ ៖

☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្តី ឬប្រពន្ធ ៖

សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ "រ" ម្តាយឈ្មោះ ៖

អនីតិជន☐ ឬ នីតិជន ☐

៣-នាមត្រកូល ៖ ... នាមខ្លួន ៖ ភេទ ប្រុស

កើតថ្ងៃទី ៖

ទីកន្លែងកំណើត ៖

អាសយដ្ឋាន ៖ សង្កាត់... ក្រុង.... ខេត្តពោធិ៍សាត់

មុខរបរ ៖

☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្តី ឬប្រពន្ធ ៖

សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ "រ" ម្តាយឈ្មោះ ៖

អនីតិជន☐ ឬ នីតិជន ☐

៤-នាមត្រកូល ៖ ... នាមខ្លួន ៖ ភេទ ប្រុស

កើតថ្ងៃទី ៖

ទីកន្លែងកំណើត ៖

អាសយដ្ឋាន ៖ ភូមិ ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់

មុខរបរ ៖

☐ នៅលីវ ឬរៀបការ ☐ ឈ្មោះប្តី ឬប្រពន្ធ ៖

សញ្ជាតិ ៖ ខ្មែរ

ឪពុកឈ្មោះ ៖ "រ" ម្តាយឈ្មោះ ៖

អនីតិជន☐ ឬ នីតិជន ☐

បានប្រព្រឹត្តអំពើដូចតទៅ ៖

តាមចម្លើយរបស់ជនត្រូវចោទឈ្មោះ.... បានឆ្លើយសារភាពថា ៖ កាលពីអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ខ្លួនធ្លាប់បានទៅទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ... ហៅ ... ចំនួនពាក់កណ្តាលកន្លះជ្រុង តម្លៃ១២០០០០០រៀល(មួយលានពីរសែនរៀល) ហើយឈ្មោះ...យកថ្នាំមកចនៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។ នៅអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ ខ្លួនបានទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ ... ចំនួនកន្លះហ៊ុន នៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។ នៅអំឡុងខែ... ឆ្នាំ២០១៥ខ្លួនបានទៅទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ... ចំនួនមួយហ៊ុន ហើយឈ្មោះ...យកថ្នាំមកចនៅភូមិ ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់។ នៅចុងខែ... ឆ្នាំ២០១៥ ខ្លួនបានទិញថ្នាំញៀនពីឈ្មោះ ... ចំនួនមួយជ្រុង តម្លៃ៧០០ដុល្លា (ប្រាំពីររយ) ទិញនៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់។

- អំពើខាងលើជាបទល្មើស៖ **ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន** តាមមាត្រា ៤០ នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ប្រព្រឹត្តនៅ ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីអំឡុង ខែ... ខែ... ខែ... ខែ.... ឆ្នាំ ២០១៥។

យល់ឃើញថា

-តាមចម្លើយសារភាពរបស់ជនត្រូវចោទឈ្មោះ.... ឃើញថា លេចចេញនូវអង្គហេតុថ្មី ហើយអង្គហេតុថ្មីនេះតំណាងអយ្យការមិនទាន់បានបើកការស៊ើបសួរនៅឡើយ។

បានឃើញមាត្រា ៤៤ និងមាត្រា ១២៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

សម្រេច៖

បើកការស៊ើបសួរលើអង្គហេតុខាងលើ និង:

☐ ដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យលើ ៖

១-ឈ្មោះ ... ហៅ...ភេទ ប្រុស

ពីបទ ៖ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន តាមមាត្រា៤០ នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ប្រព្រឹត្ត កាលពីអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ នៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

២-ឈ្មោះ ... ភេទ ប្រុស

ពីបទ ៖ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន តាមមាត្រា៤០ នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ប្រព្រឹត្តនៅអំឡុង ខែ... ឆ្នាំ២០១៥ នៅភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង ... ខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

៣-ឈ្មោះ ... ភេទ ប្រុស

ពីបទ ៖ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន តាមមាត្រា៤០ នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ប្រព្រឹត្តកាលពីអំឡុងខែ... ឆ្នាំ២០១៥ នៅភូមិ ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់

☐ ដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ

☐ ដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ៖ ដើម្បីធានារក្សាជនត្រូវចោទ ទុកជូនតុលាការ ចាត់ការតាមនីតិវិធី។

ធ្វើនៅ,ពោធិ៍សាត់ថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៦

តំណាងអយ្យការ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្ត*ពោធិ៍សាត់*

លេខ៖

ដីកាស្នើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរបន្ថែម

យើង ... តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្ត ពោធិ៍សាត់។

-បានឃើញមាត្រា ២៤៦ និង ១៣២នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដែលប្រកាសអោយប្រើ

-តាមព្រះរាជក្រមលេខ នស. រកម . ០៨០៧.០២៤ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៧។

-បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៥។

-បានឃើញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងអោយស៊ើបសួរលេខ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ ២០១៥។

ដែលបានបើកការស៊ើបសួរលើ:

១-ឈ្មោះ ... ភេទ ប្រុស អាយុ...ឆ្នាំ

២-អញ្ញាតជន

ពីបទ៖ អំពើលួច ,ប្រើប្រាស់ដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន និង ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន តាមមាត្រា៣៥៣ ,៣៥៦នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ និងតាមមាត្រា៤៥ ,៤០នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យ គ្រឿងញៀន ។

ប្រព្រឹត្តិនៅសង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី... ,ទី...ខែ.... ឆ្នាំ២០១៥។

បានឃើញ ៖ដីកាបញ្ជូនអោយឆ្លើយដើម្បីបិទបញ្ចប់ការស៊ើបសួរលេខ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១៦ របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។

យល់ឃើញថា:

-ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងទសើុបសួរលេខ ... ចុះថ្ងៃទី...ខែ..។ ឆ្នាំ២០១៥ បានបើកការសើុបសួរលើ អញ្ញាតជន ពីបទ ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀនប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... សង្កាត់...ក្រុង... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ០១៥។

- ចៅក្រមស៊ើបសួរពុំទាន់បានបំពេញកិច្ចសើុបសួរ រកសារតាជាតិរបស់អញ្ញាតជននៅឡើយ

ហេតុដូច្នេះសម្រេច

១-ស្នើសុំឱ្យចៅក្រមស៊ើបសួរបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរបន្ថែម ៖

-បំពេញកិច្ចស៊ើបសួររកសារតាជាតិរបស់ជនត្រូវចោទ (អញ្ញាតជន) ទៅតាមនីតិវិធ

២-បញ្ជូនសំណុំរឿងលេខ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ ២០១៥ ទៅចៅក្រមស៊ើបសួរដើម្បីបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរបន្ថែម។

ធ្វើនៅពោធិ៍សាត់ ថ្ងៃទី ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៦

តំណាងអយ្យការ

អយ្យការ អម

សាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ

លេខ:

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ដីកាសន្និដ្ឋានសុំដល់ចៅក្រមស៊ើបសួរកុំឲ្យស៊ើបសួរ

យើង ...តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ។

-បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ:...ចុះថ្ងៃទី...ខែ ...ឆ្នាំ ២០១២របស់ អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។

-បានឃើញ មាត្រា១៣៧ មាត្រា១៣៨ និង មាត្រា១៣៩នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណា ចក្រកម្ពុជា។

-បានឃើញ ដីកាសម្រេចលេខះ...ព.ស/ព្រ.ទ ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១២របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ នៃសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ លើពាក្យបណ្ដឹងសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី។

ក្រោយពីបានពិនិត្យឯកសារខាងលើ:

០១-នាមត្រកូល និងនាមខ្លួន: ...
ភេទប្រុស អាយុ ...ឆ្នាំ សញ្ជាតិ...
ទីកន្លែងកំណើត: ខេត្ត...
ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន: ភូមិ...ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
មុខរបរ: នៅផ្ទះ (ចាស់ជរា) សាសនា ព្រះពុទ្ធ
ប្រពន្ធឈ្មោះ ... (ស្លាប់)
ឪពុកឈ្មោះ ... (ស) ម្ដាយឈ្មោះ ... (ស)
នីតិជន ☑ ឬអនីតិជន □

០២-នាមត្រកូល និងនាមខ្លួន: ...
ភេទប្រុស កើតថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ ... សញ្ជាតិខ្មែរ
ទីកន្លែងកំណើត: ភូមិ...ខេត្តស្វាយរៀង
ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន: ភូមិ... ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
មុខរបរ: ...សាសនា ព្រះពុទ្ធ
ប្រពន្ធឈ្មោះ ...

ឪពុកឈ្មោះ ... (ស) ម្ដាយឈ្មោះ ... (រ)
នីតិជន ☑ ឬអនីតិជន □

ការសង្កេតផ្សេងៗ៖

កាលពីថ្ងៃទី ...ឈ្មោះ ...ហៅ ...ភេទប្រុស បានមកដាក់ពាក្យប្ដឹងនៅ អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ដោយប្ដឹងឈ្មោះ ...ថា៖ បានធ្វើ និង ប្រើប្រាស់នូវឯកសារក្លែងក្លាយលើពាក្យស្នើ សុំដីស្រែ ចុះថ្ងៃទី...ខែ... ឆ្នាំ១...ដើម្បីយកមកធ្វើជាឯកសារយោងសំរាប់ចេញប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធកាន់កាប់ អចលនវត្ថុហើយ នៅក្នុងនោះមានឈ្មោះ ...ជាមេឃុំ...បានចូលរួមបញ្ជាក់ និងប្រព្រឹត្តអំពើក្លែងឯកសារនេះ ផងដែរ។ លុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ... ឈ្មោះ ...ហៅ ...បានមកដាក់ពាក្យបណ្ដឹងសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹង
រដ្ឋប្បវេណីតាមផ្លូវអន្តរាគន៍ក្នុងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ៖... ចុះថ្ងៃទី... ខែ ... ឆ្នាំ... មក ចៅក្រមស៊ើបសួរ ។

យល់ឃើញថា:

-ពាក្យបណ្ដឹងសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី
តាមផ្លូវអន្តរាគមន៍ក្នុងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ លេខ៖

... ចុះថ្ងៃទី...ខែ...ឆ្នាំ២... របស់ឈ្មោះ ...ហៅ
...បានប្ដឹងមកចៅក្រមស៊ើបសួរហើយតាមរយៈដីកាសម្រេចលើ
ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីលេខ៖... ចុះថ្ងៃទី... ខែ...ឆ្នាំ...
របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរបានបញ្ជូនមក
អយ្យការដើម្បីអោយតំណាងអយ្យការធ្វើការពិនិត្យនិងសម្រេច។
បន្ទាប់ពីតំណាងអយ្យការទទួលបានពាក្យ បណ្ដឹងសុំតាំងខ្លួន ជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី របស់ឈ្មោះ ...ហៅ......តាមដីកាបញ្ជូនលេខ៖ ...រប/សលដ.បជ ចុះថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ ... របស់សាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ និងក្រោយពីបានអង្កេតបឋមរួចរាល់តំណាងអយ្យការបានសម្រេចតម្កល់រឿងទុកឥតចាត់ការលើសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ លេខ ៖ ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ...ឆ្នាំ ... របស់ អយ្យការអមសាលាដំបូង ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ដោយមូលហេតុផុតអាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើសតាមដីកា លេខ៖... ចុះថ្ងៃទី... ខែ ...ឆ្នាំ...របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ។

-តាមមាត្រា ១៣៩ (ការបញ្ជូនបណ្ដឹងទៅព្រះរាជអាជ្ញា) វាក្យខ័ណ្ឌ៣ នៃ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ព្រះរាជ អាជ្ញា អាចសុំ ដល់ ចៅក្រមស៊ើបសួរ កុំអោយស៊ើបសួរ លើពាក្យបណ្ដឹងសុំតាំងខ្លួន ជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី របស់ឈ្មោះ...ហៅ ...ដោយហេតុថា៖
នៅក្នុងពាក្យបណ្ដឹងរបស់ឈ្មោះ...បានប្ដឹង ពីឈ្មោះ...និង ឈ្មោះ..
ថាបានក្លែងដោយសិកសៀតអក្សរលើពាក្យ ស្នើ សុំ ដីស្រែ របស់ ឈ្មោះ...ចុះថ្ងៃ ទី... ខែ ... ឆ្នាំ ...

ដែលពាក្យស្នើសុំនេះកើតមានឡើងតាំងពី ឆ្នាំ..... មកម្លេះ ដោយយោងតាមមាត្រា ៦១០ នៃក្រមនីតិវិធី ព្រហ្មទណ្ឌបានចែងថា៖ ″អាជ្ញាយុកាលនៃ បណ្តឹង អាជ្ញា និង អាជ្ញាយុកាលនៃទោស ចំពោះបទល្មើស ដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្ត នៅមុនក្រម នេះចូលជា ធរមាន ត្រូវអនុវត្តតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ចាស់″ ហេតុនេះ អាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើសត្រូវអនុវត្តតាមច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាល។ តាមមាត្រា៣០នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ អន្តរកាលបានចែងថា″ អាជ្ញាយុកាលសំរាប់បទមជ្ឈឹមមានរយះពេល០៣ឆ្នាំ រីឯអាជ្ញាយុកាលសំរាប់បទ ឧក្រិដ្ឋមានរយះពេល១០ឆ្នាំ″ ដូចនេះនាំអោយផុតអាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើស ព្រោះថា បើគិតរយះពេល ពីឆ្នាំ១៩៩៥មកដល់ថ្ងៃដែល ឈ្មោះ ...ហៅ ... បានដាក់ពាក្យប្តឹងគឺមានរយះពេល១៦ឆ្នាំហើយ (ប្រសិនបើមើលទៅមាត្រា ១០ នៃក្រមនីតិវិធី ព្រហ្មទណ្ឌវិញ ថិរវេលានៃអាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹងអាជ្ញា១៥ ឆ្នាំចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ ចំណែកឯ បទមជ្ឈិម រយះ ពេល ៥ឆ្នាំ ដូចនេះបើតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧ អាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើសក៏បានផុតហើយដែរ)កន្លងមក ឈ្មោះ ... ហៅ ... ពុំបានប្តឹងតវ៉ាអំពីការក្លែងលិខិតនេះដែរ ហេតុនេះ ថេរវេលា នៃ អាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹងអាជ្ញាបានផុតហើយ គប្បីរំលត់បណ្តឹងអាជ្ញា (តាមមាត្រា ៧នៃ ក្រ.ន.ព្រ)។

ហេតុដូច្នេះសម្រេច

-ស្នើសុំដល់ចៅក្រមស៊ើបសួរ

កុំអោយស៊ើបសួរលើពាក្យបណ្តឹងសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តាមផ្លូវអន្តរាគមន៍ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១២ របស់ឈ្មោះ...ហៅ...ដែលបាន ចុះនៅក្នុង សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ លេខ ៖ ...ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ...ឆ្នាំ ២... របស់អយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្ត - បន្ទាយមាន ជ័យ ដោយ មូលហេតុនៃការផុតរលត់អាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើស។

ធ្វើនៅ បន្ទាយមានជ័យ, ថ្ងៃទី ខែ ...ឆ្នាំ ...

តំណាងអយ្យការ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម
សាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខៈ ...
ចុះថ្ងៃទី...ខែ... ឆ្នាំ..
លេខៈ......................អ.យ/០១៦

ដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរ

យើង........... តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលេខៈ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ... របស់តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងពោធិ៍សាត់ ។

បានឃើញ សំណុំរឿងស៊ើបសួរលេខៈ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ... របស់សាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

បានឃើញ ដីកាបញ្ជូនឲ្យឆ្លើយដើម្បីបិទបញ្ចប់ការស៊ើបសួរលេខៈ ... ពស ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ... របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរនៃសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់ ។

ក្រោយពីបានពិនិត្យឯកសារខាងលើ

ឃើញថា:

១-នាមត្រកូលៈ...នាមខ្លួន ... ហៅ... ភេទ... កើតនៅឆ្នាំ ...
-សញ្ជាតិៈ... សាសនា ៖ មុខរបរៈ... ទោសពីមុនគ្មាន
-ទីកន្លែងកំណើតៈ ភូមិ... ខេត្តពោធិ៍សាត់
-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នៈ ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់
-ឪពុកឈ្មោះ ... (រ) ម្តាយឈ្មោះ ... (រ) នៅលីវ ជានីតិជន។

២-នាមត្រកូលៈ... នាមខ្លួន ... ភេទប្រុស កើតនៅឆ្នាំ ...
-សញ្ជាតិៈ... សាសនាព្រះពុទ្ធ ៖ មុខរបរៈធ្វើស្រែ ទោសពីមុនគ្មាន
-ទីកន្លែងកំណើតៈ ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់
-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នៈ ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់
-ឪពុកឈ្មោះ ... (រ) ម្តាយឈ្មោះ ... (រ) នៅលីវ ជានីតិជន។

៣-នាមត្រកូលៈ... នាមខ្លួន ... ភេទប្រុស កើតនៅឆ្នាំ ...
-សញ្ជាតិៈ សាសនាៈ

-ទីកន្លែងកំណើត៖ ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់

-ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន៖ ភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់

-ឪពុកឈ្មោះ៖ ... (រ) ម្តាយឈ្មោះ៖... (ស) ប្រពន្ធឈ្មោះ ... (រ)

កាលពីថ្ងៃទី...ខែ...ឆ្នាំ...វេលាម៉ោង...នាទីរសៀល មានអំពើ...របស់ជនរងគ្រោះឈ្មោះ...ដែលបានចងទុកនៅក្រោមផ្ទះនៅភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់។ ដល់ថ្ងៃខែឆ្នាំដដែលវេលាម៉ោងប្រហែល...និង...នាទី ឈ្មោះ...ហៅ... និងឈ្មោះ...បានហៅឈ្មោះ ...ឲ្យយកឡានមកដឹកក្របី ពេលកំពុងរៀបចំយកក្របីនោះដាក់ឡាន ពេលនោះឈ្មោះ...បានឃើញក៏រាយការណ៍ប្រាប់សមត្ថកិច្ច រួចសម្ថកិច្ចក៏ចុះដេញតាមឡានដឹកក្របីដល់ភូមិ ...ខេត្តពោធិ៍សាត់ បានតាមទាន់ហើយ ក៏ឃាត់ខ្លួនឈ្មោះ ...ហៅ... និងឈ្មោះ... ជាអ្នកបើកឡានដឹកក្របី។

បានឃើញ ឈ្មោះ ...ត្រូវបានឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នតាមដីកាលេខៈ ...ចុះថ្ងៃទី...ខែ... ឆ្នាំ...របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។ (ឯកសារលេខៈ ...)

បានឃើញ ឈ្មោះ ...ត្រូវបានឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នតាមដីកាលេខៈ ... ចុះថ្ងៃទី...ខែ...ឆ្នាំ... របស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។ (ឯកសារលេខៈ...)

បានឃើញ កំណត់ហេតុស្តីពីការស្តាប់ចម្លើយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ឈ្មោះ... ថាខ្លួនមិនបានកត់កំណត់ហេតុថា ក្របីខ្លួនបានពេលណា រកឃើញពេលណាទេ គ្រាន់តែនគរបាល ហៅឲ្យយកក្របី។ ក្របីនោះខ្លួនទាក់បង្គន់ក្របី(ក្រោល) ព្រឹកឡើងលែងចោលដោយដើរមើល។ ក្របីខ្លួនមានចំនួន ០៤ក្បាល ពេលព្រឹកឡើងឃើញបាត់មួយនៅសល់ ០៣ក្បាល។ ការបាត់នោះដោយដឹកខ្សែដើរចេញតែមួយ។ក្របីនោះរកឃើញវិញហើយ ខ្លួនមិនទាមទារសំណងទេ សុំធ្វើតាមច្បាប់។ ខ្លួនមិនថាអ្នកណាចូលលួចទេ ហើយក៏គ្មានសង្ស័យអ្នកណាទេ ពេលដែលសមត្ថកិច្ចចាប់បានក្របី និងមនុស្ស គឺមនុស្សនោះដែលមិនមែនជាអ្នកភូមិខ្លួនទេ ដែលអ្នកនោះមិនស្គាល់ខ្លួន ហើយខ្លួនមិនស្គាល់គាត់ ដែលមើលទៅមិនមែនជាអ្នកលួចដឹកពីផ្ទះខ្លួនទេ ព្រោះគេមិនដែលឃើញ និងស្គាល់ផ្ទះខ្លួនទេ។ តាមខ្លួនគិតគឺមានអ្នកជិតភូមិខ្លួនជាអ្នកដឹកដើរចេញពីក្រោយរបស់ខ្លួន ចំណែកអ្នកដែលសមត្ថកិច្ចចាប់ខ្លួននេះមិនដឹងថាទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកនៅជិតៗខ្លួនយ៉ាងណាទេ។ សំណូមពរសុំផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់។

បានឃើញ កំណត់ហេតុស្តីពីការស្តាប់ចម្លើយរបស់សាក្សី ឈ្មោះ...ខ្លួនធ្លាប់ស្គាល់ឈ្មោះ... រយៈពេល...ឆ្នាំហើយ។ តាំងពីស្គាល់គាត់ ឃើញគាត់ប្រកបមុខរបរជាអ្នកទិញ

គោក្របី។ កន្លងមកឈ្មោះ......ធ្លាប់ទិញក្របីយកមកផ្ញើនៅផ្ទះខ្លួនម្តង ហើយក្របីនោះបានរួចពីចំណង ហើយដេញចាប់ភ្លាមៗ មិនមានបាត់ទេ ក៏ឡើងឡានបាត់ទៅ។ក្រោយមកប្រហែល២អាទិត្យវេលាម៉ោង ប្រហែល ១០ ទៅ ១១ ថ្ងៃត្រង់ ឈ្មោះ...បានចូលលេងផ្ទះខ្លួនហើយក៏បាននិយាយថាឈ្មោះ... នៅ...បានហៅឲ្យទៅទិញក្របី ដោយឈ្មោះ... នៅ...គាត់ទិញបានក្របីមួយ ហើយហៅឈ្មោះ...ទៅមើល និងទិញបន្ត។ ពេលនោះឈ្មោះ...ទៅបាត់មួយ ប្រហែលម៉ោង ... រសៀលក៏ឈ្មោះ...ទូរស័ព្ទប្រាប់ថានគរបាលបានចាប់។ខ្លួនធ្លាប់ស្គាល់ឈ្មោះ...នៅ...នោះដែរ ធ្លាប់ទៅលេងកន្លែងខ្ទមស្រែរបស់ឈ្មោះ... នៅកន្លែងស្រែតែមិនស្គាល់នោះទេ។ ឈ្មោះ... នោះខ្លួនធ្លាប់ជួបមុខចំនួន២ ដងហើយ ស្គាល់មុខច្បាស់។ កន្លងមកឈ្មោះ...ជាអ្នកទិញពីណាពីណីមកហើយទើបលក់ឲ្យឈ្មោះ...។កាលពីថ្ងៃដែលគេចាប់ខ្លួននោះ គឺឈ្មោះ...បានប្រាប់ខ្លួនថា មានលុយចំនួន ៨.០០០.០០០ (ប្រាំលានរៀល) ហើយដើររកក្របី នៅភូមិខ្លួនផង និងកន្លែងផ្សេងៗ។ពេលនគរបាលចាប់នោះខ្លួនទៅមើលឈ្មោះ...បានប្រាប់ថាលុយបានឲ្យទៅឈ្មោះ ... នៅ...អស់ហើយ។ កន្លងមកការរាប់អានគ្នា ខ្លួនធ្លាប់បានដើរលេង ជាមួយឈ្មោះ...ពេលគេទិញក្របីដែរ ដោយឃើញមានលិខិតស្នាមត្រឹមត្រូវ តែចំពោះថ្ងៃដែលគេចាប់ខ្លួននេះមិនដឹងថាមានសំបុត្រអត់នោះទេ។ ក្របីនោះខ្លួនជឿជាក់ថាឈ្មោះ... ទិញពីឈ្មោះ...នៅ...ចំពោះការចាប់ខ្លួនឈ្មោះ...ខ្លួននិងសហការ។

បានឃើញ កំណត់ហេតុស្តីពីការសួរចម្លើយជនត្រូវចោទ ឈ្មោះ...ហៅ... ខ្លួនជាអ្នកប្រកបមុខរបរលក់ទិញគោក្របីអស់ រយៈពេល ៣-៤ ឆ្នាំហើយ។កាលពីថ្ងៃទី មិនចាំខែ ធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥វេលាម៉ោង ១០ព្រឹក ឈ្មោះ... អ្នករកស៊ីទិញគោ ក្របី បានដឹកខ្ញុំដោយម៉ូតូគាត់ដើម្បីទៅមើលក្របីនៅកំរ៉េង។ ពេលនោះខ្លួនមិនបានសួរអំពីដំណើរទំនងអំពីក្របីនោះឡើយដោយខ្លួននិងឈ្មោះ...ធ្លាប់រកស៊ីជាមួយ ហើយកន្លងមកឈ្មោះ...ជាអ្នកផ្ញើ។ ខ្លួនបានព្រមព្រៀងជាមួយឈ្មោះ... ក្នុងតម្លៃ៣.០០០.០០០(បីលានរៀល)។ ខ្លួនមិនបានផ្ដិតមេដៃពីឈ្មោះ... ឡើយ។ ឈ្មោះ... មានផ្ទះនៅផ្គុំភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់ ដែលខ្លួនកូនប្រុសគាត់ម្នាក់ឈ្មោះ...(កំលោះ)នៅម្តុំផ្លូវកោង ទូរស័ព្ទលេខ ០៩៧...។ពេលនោះនគរបានលបានចាប់ខ្លួនបានប្រាប់នគរបាលតាមដំណើររឿង ហើយនគរបាលបានយក ទូរស័ព្ទខ្លួនទៅទាក់ទងឈ្មោះ... ហើយឈ្មោះ... បាននិយាយជាមួយនគរបាលថាគាត់ធានា ឲ្យខ្លួនទៅទៅតែដោយគ្មានសំបុត្រនគរបាលមិនឲ្យទៅទេ។ការទិញនេះឈ្មោះ... បានឲ្យសំបុត្រដែលទិញ

ក្របីពីគេនោះមកខ្លួនកាន់ដែរ តែពេលជិះតាមផ្លូវជ្រុះបាត់ ដោយខ្លួនដាក់ជាមួយទូរស័ព្ទក្នុងហោប៉ៅ។ ក្រោយពីបិទទូរស័ព្ទ ដែលទាក់ទងគ្នាម្តងរួចហើយ ទាក់ទងគ្នាលែងចូលរហូត។ ចំណែកអ្នកស៊ីឈ្នួលដឹកគាត់បានទារថ្លៃ១០.០០០០(ដបម៉ឺនរៀល) ហើយគាត់សួរខ្លួនថាមានសំបុត្រទេ ខ្លួនប្រាប់ថាមាន ព្រោះសំបុត្រនោះខ្លួនមានមែនខ្លួនទទួលពីឈ្មោះ... មកខ្លួនមិនបានមើលទេខ្លួនបានដាក់ជាមួយទូរស័ព្ទក្នុងហោប៉ៅ ហើយបាត់ទៅ។

បានឃើញ កំណត់ហេតុស្តីពីការសួរចម្លើយជនត្រូវចោទ ឈ្មោះ...ពេលនោះខ្លួនបានសួរអំពីដមណើរទំនងអំពីក្របីនោះ គាត់ថាមានច្បាប់ត្រឹមត្រូវអស់ហើយ។ក្រោយពីតថ្លៃដប់ម៉ឺនរៀល ខ្លួនក៏ចេញទៅ ពេលទៅដល់ឃើញគាត់ មានគ្នា២នាក់ ហើយបន្ទាប់ពីឡើងក្របីរួចខ្លួនក៏សួររកក្រដាសស្នាម គាត់ថាមាន ហើយគាត់ទាញឲ្យខ្លួនមើលដោយមិនចេះអក្សរ ឃើញគាត់ដកឯកសារមកជាច្រើនខ្លួនក៏ជឿទៅ ដោយមិនបានដឹងថាក្រដាសនោះ ពីថ្ងៃណានោះទេ។ ពេលដឹកប្រហែលបាន ៣ គីឡូម៉ែត ខ្លួនឃើញនគរបាលបានជិះម៉ូតូតាមក្រោយ ហើយស៊ីផ្លេខ្លួនឃើញតាមកញ្ចក់ខ្លួនក៏ឈប់ ហើយគាត់ទារមើលឯកសារ (គឺឈ្មោះ...កំពុងជិះម៉ូតូជាមួយខ្លួនក៏បានបង្ហាញឯកសារ) មិនដឹងថាឯកសារនោះយ៉ាងណាទេ ក៏គេឲ្យមកប៉ុស្តិ៍នគរបាលទាំងអស់គ្នា។ ពេលនគរបាលសួរខ្លួនឆ្លើយតាមដំណើររឿងដូចឆ្លើយនៅពេលនេះដែល ចំណែកចម្លើយឈ្មោះ... នោះយ៉ាងណាខ្លួនមិនដឹងទេ។ ខ្លួនមិនបានដឹងថាក្របីនោះ ខុសច្បាប់នោះទេ បើខ្លួនដឹងថាខុសច្បាប់ខ្លួនក៏មិនដឹកឡើយ ឈ្មោះ... អះអាងថាមានសំបុត្រ(ច្បាប់)។

យល់ឃើញថា

- មានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់លើឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ ...ឆ្នាំ និង ឈ្មោះ...ភេទប្រុស អាយុ ...ឆ្នាំ ពីបទ: អំពើលួច ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី... ...ខែ... ឆ្នាំ២...បទល្មើសដែលមានចែងឲ្យផ្តន្ទាទោស តាម បញ្ញត្តិមាត្រា ៣៥៣,៣៥៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

-មិនមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់លើជនត្រូវចោទឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ ...ឆ្នាំ

ពីបទះសមគំនិតក្នុងអំពើលួច តាមមាត្រា ២៩,៣៥៣,៣៥៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ២...

ដូច្នេះសម្រេច

I. ប្តឹងសុំឲ្យចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេច:

១.បញ្ជូនជនត្រូវចោទលើ ៖

ក-ឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ

ខ-ឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ

ពីបទ: អំពើលួច តាមមាត្រា៣៥៣,៣៥៦ ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី...ខែ... ឆ្នាំ២... ទៅ ជំនុំ ជម្រះ។

២.លើកលែងជនត្រូវចោទ៖

- ឈ្មោះ...ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ

ពីបទ៖ សមគំនិតក្នុងអំពើលួច តាមមាត្រា២៩,៣៥៣,៣៥៦នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ...ខេត្តពោធិ៍សាត់ កាលពីថ្ងៃទី ... ខែ... ឆ្នាំ២...។

ធ្វើនៅអយ្យការ, ថ្ងៃទី………ខែ………… ឆ្នាំ២...

តំណាងអយ្យការ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ

លេខ:..

****

ដីកាសម្រេចឱ្យយកជនជាប់ចោទមកជំនុំជំរះ

យើង ... ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ។

ក្រោយពីបានពិនិត្យសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ: ... ចុះថ្ងៃទី ...ខែ ... ឆ្នាំ ២០១២ ដែលមានជនជាប់ចោទ:

១-ឈ្មោះ ... ភេទ ប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ (ក្នុងឃុំ)
២-ឈ្មោះ ... ភេទ ប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ (ក្នុងឃុំ)
៣-ឈ្មោះ ... ភេទ ប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ (ក្រៅឃុំ)

ជាប់ចោទពីបទ**ជួញដូរដោយខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន និងប្រើប្រាស់ខុសច្បាប់នូវសារធាតុញៀន** ប្រព្រឹត្តនៅភូមិគីឡូម៉ែត្រលេខ...សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ កាលពីថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១២ បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលមានចែងឱ្យផ្តន្ទាទោសតាមបញ្ញត្តិមាត្រា **៤៥** និងមាត្រា **៤០** នៃច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ឆ្នាំ២០១២។

ហេតុដូច្នេះសម្រេច

ឱ្យជនជាប់ចោទ

១-ឈ្មោះ .... ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ
២-ឈ្មោះ .... ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ

ទៅកាន់សាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ទីកន្លែងជំនុំជម្រះសាលាដំបូងខេត្ត **នៅថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១២ វេលាម៉ោង ៨. ០០ នាទី ព្រឹក** ដើម្បីជំនុំជម្រះពីបទដែលបានចែងដូចខាងលើ ។

ចៅក្រមជំនុំជំរះ

- លោក ... ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្ត

តំណាងអយ្យការ

- លោក ... ព្រះរាជអាជ្ញារង

ក្រឡាបញ្ជីសវនាការ

- លោក .... ក្រឡាបញ្ជី

ឱ្យដំណឹងដល់ជនជាប់ចោទស្តីពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួន
នៅចំពោះមុខតុលាការដូចតទៅ:

- សិទ្ធិពីការដឹងឮពីដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរ និងដីកាកោះឱ្យចូលរួមសវនាការ
- សិទ្ធិបង្ហាញភស្តុតាង សំអាងសាក្សី ឬសំណូមពរផ្សេងៗ
- សិទ្ធិប្តឹងជំទាស់ចិត្តចៅក្រមជំនុំជម្រះ

- សិទ្ធិការពារខ្លួនដោយខ្លួនឯង ឬពឹងពាក់មេធាវីជួយការពារ

បន្ទាយមានជ័យ, ថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១២

ព្រះរាជអាជ្ញារង

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម
សាលាដំបូងខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ
លេខ:

តំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូងខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ

<u>សូមគោរពជូន</u>

ឯកឧត្តមអគ្គព្រះរាជអាជ្ញានៃមហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍

<u>កម្មវត្ថុ:</u> របាយការណ៍បណ្តឹង ឧទ្ធរណ៍ នឹងដីកាសម្រេចមិនឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលេខ: ... ចុះថ្ងៃទី ...
ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៤។

<u>យោង:</u> -សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ: ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៤ ។
-ដីកាសម្រេចមិនឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលេខ ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៤ ។

តបតាមកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើខ្ញុំសូមជំរាបជូន ឯកឧត្តម មេត្តាជ្រាបថា: លោកចៅក្រម ស៊ើបសួរនៃសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បានសម្រេចមិនឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទឈ្មោះ ... ដែលដាក់ ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យ ពីបទ:អំពើហិង្សាដោយចេតនា(ស្លានទម្ងន់ទោស) តាមដីកាសំរេចលេខ ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៤ តំណាងអយ្យការមិនយល់ស្របដោយសំអាងថា:

-តាមចម្លើយរបស់ដើមបណ្តឹងឈ្មោះ ... និងចម្លើយសាក្សីឈ្មោះ ... .ឈ្មោះ... ឈ្មោះ ... .ឈ្មោះ ... .ឈ្មោះ ... មានភាពស៊ីសង្វាក់គ្នាបញ្ជាក់ថា:កាលពីថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៤ នៅចំណុចភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ មានការទាស់គ្នា រវាងក្រុមជនរងគ្រោះ និងក្រុមជនត្រូវចោទ ឈ្មោះ ... មានការវាយ និងកាប់ចាក់គ្នា ដោយពេលទាស់គ្នានោះជនត្រូវចោទឈ្មោះ ... បានយកកាំបិត ចាក់ទៅលើជនរងគ្រោះឈ្មោះ ... ហើយជនរងគ្រោះឈ្មោះ ... បានយកដៃរងបណ្តាលឲ្យមុតដៃតែម្តង មិនមែនជនរងគ្រោះដួលទៅប៉ះ កាំបិទដែលជនត្រូវចោទកាន់ បណ្តាលឲ្យរបួស ដូចចម្លើយរបស់ជនត្រូវ ចោទឆ្លើយដោះសារនោះទេ ។

-ការប្រព្រឹត្តរបស់ជនត្រូវចោទមានបក្សពួកជាក្រុម និងមានអាវុធ បណ្តាលឲ្យប៉ះពាល់ដល់ សន្តិសុខសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម និងព្យសនៈកម្មធ្ងន់ធ្ងរ។

-ជនត្រូវចោទជាកម្មករ មានទីលំនៅមិនច្បាស់លាស់ ការសម្រេចមិនឃុំខ្លួន ជនត្រូវចោទនិង មិនចូលមកបង្ហាញខ្លួនទៅតាមនីតិវិធីឡើយ ។

-ជនត្រូវចោទជាកម្មករ មានបក្សពួកច្រើន ជាក្រុមទំនើងការមិនឃុំខ្លួន ជនត្រូវចោទអាចនិងទៅបង្កបទល្មើសជាថ្មីទៀត។

-ជនត្រូវចោទប្រព្រឹត្តបទល្មើសមានគ្នាច្រើន ការអោយជនត្រូវចោទនៅក្រៅឃុំអាចត្រូវរ៉ូវគ្នារវាងជនត្រូវចោទ និងជនត្រូវចោទ ធ្វើឲ្យបាត់ភស្តុតាង និងអាចជនត្រូវចោទទៅគាបសង្កត់លើសាក្សី ឬជនរងគ្រោះធ្វើឲ្យមានការលំបាកដល់ការស៊ើប អង្កេតប្រមូលភស្តុតាង។

-ដោយផ្អែកលើមូលហេតុទាំងអស់នេះ ទើបតំណាងអយ្យការអមសាលាដំបូង ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ប្តឹងឧទ្ធរណ៍និងដីកាសម្រេចមិនឃុំខ្លួនលេខ ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៤។

សេចក្តីដូចបានជំរាបជូនខាងលើសូមឯកឧត្តម **អគ្គព្រះរាជអាជ្ញានៃមហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍** មេត្តាជ្រាបជារបាយការណ៍ ។

សូម ឯកឧត្តម ទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីខ្ញុំបាទ ។

ធ្វើនៅ បន្ទាយមានជ័យ , ថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៤

ព្រះរាជអាជ្ញារង

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ

លេខ:..

ដីកាកោះឱ្យចូលរួមសវនាការ

****

យេង ...ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ។

ក្រោយពីបានពិនិត្យសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ: ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ... ដែលមានជនជាប់ចោទ:

១-ឈ្មោះ ...ភេទ ប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ (ក្រៅឃុំ)

២-ឈ្មោះ ...ភេទ ប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ (ក្រៅឃុំ)

ជាប់ចោទពីបទ **បើកបរបង្កឲ្យគ្រោះថ្នាក់ស្លាប់ដល់អ្នកដទៃ** ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ កាលពីថ្ងៃទី...ខែ... ឆ្នាំ... បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលមានចែងឱ្យផ្តន្ទាទោសតាមបញ្ញត្តិមាត្រា **៨១.៨២** នៃច្បាប់ស្តីពីចរាចរណ៍ផ្លូវគោក ។

ហេតុដូច្នេះសម្រេច

បង្គាប់ឱ្យឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំជាតិខ្មែរ ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នរស់នៅភូមិ...ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ឱ្យចូលទៅកាន់សាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ **នៅថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ...វេលាម៉ោង** ២^{h}០០ រសៀល ជាកំហិត ដើម្បីឆ្លើយដោះសាពីការចោទប្រកាន់មកលើខ្លួនដូចខាងលើ ។

<u>ចៅក្រមជំនុំជម្រះ</u>

- លោក ...ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្ត

<u>តំណាងអយ្យការ</u>

- លោក ... ព្រះរាជអាជ្ញារង

<u>ក្រឡាបញ្ជីសវនាការ</u>

- លោក ...ក្រឡាបញ្ជី

សិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទមានដូចតទៅ:

- សិទ្ធិពីការដឹងឮពីលិខិតចោទប្រកាន់ទោស និងដីកាកោះឱ្យចូលរួមសវនាការ
- សិទ្ធិបង្ហាញភស្តុតាង សំអាងសាក្សី ឬសំណូមពរផ្សេងៗ

- សិទ្ធិប្តឹងជិតចិត្តទៅក្រមជំនុំជម្រះ
- សិទ្ធិការពារខ្លួនដោយខ្លួនឯង ឬពឹងពាក់មេធាវីជួយការពារ

បន្ទាយមានជ័យ, ថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ...

ព្រះរាជអាជ្ញារង

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ

លេខៈ...

****

ដីកាកោះឱ្យចូលរួមសវនាការ

យើង ...ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ។

ក្រោយពីបានពិនិត្យសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខៈ ... ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ... ដែលមានជនជាប់ចោទៈ

១-ឈ្មោះ ...ភេទ ប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ (ក្រៅឃុំ)

២-ឈ្មោះ ...ភេទ ប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំ (ក្រៅឃុំ)

ជាប់ចោទពីបទ **បើកបរបង្កឲ្យគ្រោះថ្នាក់ស្លាប់ដល់អ្នកដទៃ** ប្រព្រឹត្តនៅភូមិ... ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ កាលពីថ្ងៃទី...ខែ... ឆ្នាំ... បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលមានចែងឱ្យផ្តន្ទាទោសតាមបញ្ញត្តិមាត្រា **៨១.៨២** នៃច្បាប់ស្តីពីចរាចរណ៍ផ្លូវគោក ។

ហេតុដូច្នេះសម្រេច

បង្គាប់ឱ្យឈ្មោះ ...ភេទប្រុស អាយុ ... ឆ្នាំជាតិខ្មែរ ទីលំនៅបច្ចុប្បន្នរស់នៅភូមិ...ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ឱ្យចូលទៅកាន់សាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ **នៅថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ...វេលាម៉ោង ២^{h}00** រសៀល ជាកំហិត ដើម្បីឆ្លើយដោះសាពីការចោទប្រកាន់មកលើខ្លួនដូចខាងលើ ។

ចៅក្រមជំនុំជម្រះ

- លោក ...ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្ត

តំណាងអយ្យការ

- លោក ... ព្រះរាជអាជ្ញារង

ក្រឡាបញ្ជីសវនាការ

- លោក ...ក្រឡាបញ្ជី

សិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទមានដូចតទៅៈ

- សិទ្ធិពីការដឹងឮពីលិខិតចោទប្រកាន់ទោស និងដីកាកោះឱ្យចូលរួមសវនាការ

- សិទ្ធិបង្ហាញភស្តុតាង សំអាងសាក្សី ឬសំណូមពរផ្សេងៗ
- សិទ្ធិប្តឹងជិតចិត្តចៅក្រមជំនុំជម្រះ
- សិទ្ធិការពារខ្លួនដោយខ្លួនឯង ឬពឹងពាក់មេធាវីជួយការពារ

បន្ទាយមានជ័យ, ថ្ងៃទី **...** ខែ **...** ឆ្នាំ **...**

ព្រះរាជអាជ្ញារង

យើង[១]..ជា..

....

បានប្រគល់ដីកានេះឱ្យឈ្មោះ...ទីលំនៅសព្វថ្ងៃភូមិ.....
..............................ឃុំ-សង្កាត់.....................................ស្រុក-
ខណ្ឌ..................................ខេត្តក្រុង.................................
.... នៅថ្ងៃទី.............ខែ.......................ឆ្នាំ ២០........ ហើយយើងបានប្រាប់ថា សាមីខ្លួនត្រូវប្រគល់ចុងដីកានេះដល់ក្រឡាបញ្ជីនៅពេលដែលខ្លួនចូលទៅចំពោះមុខសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ។

អ្នកទទួល

អ្នកប្រគល់

ហត្ថលេខា ឬផ្តិតមេដៃ

ហត្ថលេខា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិសាសនាព្រះមហាក្សត្រ

អយ្យការ
អមសាលាដំបូង
ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
លេខ: អក

ដីកាឲ្យដំណឹងពីសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ

យើង ... ព្រះរាជអាជ្ញារង អមសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ។

-បានឃើញសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ ... ចុះថ្ងៃទី... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១០ ។

-បានឃើញសាលក្រមព្រហ្មទណ្ឌលេខៈ ... (គ) ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១១ របស់សាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។

បានឃើញមាត្រា ៤៨២ និងមាត្រា ៤៨៣ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

<u>ជូនដំណឹងមក</u>

ឈ្មោះ **...** ភេទប្រុស ឆ្នាំកំណើត ... (អាយុ ... ឆ្នាំ) សញ្ជាតិ ខ្មែរ មានទីលំនៅ ភូមិ... សង្កាត់... ក្រុង... ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ជាជនជាប់ចោទឲ្យបានជ្រាប ថាៈ រឿងក្តីរបស់លោក ត្រូវបានសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យធ្វើការជំនុំជម្រះ និងសម្រេចសេចក្តីរួចហើយ តាមរយៈសាលក្រម ដូចបានយោងខាងលើ និងភ្ជាប់ជាមួយស្រាប់ ។

អាស្រ័យហេតុនេះសូមលោកជ្រាបបើលោកមិនសុខចិត្តនឹងការសម្រេចសេចក្តីតាមសាលក្រមខាងលើនេះទេលោកមានសិទ្ធិប្តឹងទាស់និង សាលក្រមខាងលើនេះបានក្នុងរយៈពេល **១៥ថ្ងៃ** ដោយគិតចាប់ពីថ្ងៃ បានទទួលដីកាឲ្យដំណឹង នេះតទៅនិងមានសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍រយៈពេល **០១ខែ** គិតចាប់ពីថ្ងៃផុតកំណត់ នៃការប្តឹងទាស់។

ជូនភ្ជាប់មកជាមួយនូវសាលក្រមព្រហ្មទណ្ឌលេខៈ ... (គ) ចុះថ្ងៃទី... ខែ... ឆ្នាំ២០១១ របស់ សាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ។

បន្ទាយមានជ័យ ថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១៤

ព្រះរាជអាជ្ញារង

យើង...ជា...
បានប្រគល់ដីកាឲ្យដំណឹងនេះដល់ឈ្មោះ..........................ទីលំនៅសព្វថ្ងៃភូមិ.............................
ឃុំ/សង្កាត់.............................ស្រុក/ខណ្ឌ............................ខេត្ត/ក្រុង...........................
នៅថ្ងៃទី.............ខែ...................ឆ្នាំ២០........... រួចហើយ ។

អ្នកទទួល **អ្នកប្រគល់**

ហត្ថលេខា ឬ ផ្តិតមេដៃ **ហត្ថលេខា**

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

៣

អយ្យការអម

សាលាដំបូងខេត្ត

បន្ទាយមានជ័យ

លេខ៖

ដីកាដោះលែងទណ្ឌិត

✦✦✦

យើង **...** ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ ។

-បានឃើញមាត្រា ៤៩៦.៤៩៧ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

-បានឃើញ សាលក្រមព្រហ្មទណ្ឌលេខៈ ... (គ) ចុះថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ២០១២ នៃសាលាដំបូងខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ។

<u>**យើងចេញដីកាដោះលែងឈ្មោះដូចខាងក្រោម**</u>

-នាមត្រកូល-នាមខ្លួនៈ **...**ជាតិ ខ្មែរ សាសនា

-កើតថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ (អាយុ ៣៦ ឆ្នាំ) ភេទ ប្រុស

-ស្រុកកំណើតភូមិ...ខេត្តបាត់ដំបង

-ទីលំនៅមុនពេលជាប់ទោសភូមិ...ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ

-ជាប់ពីបទ **អំពើហិង្សាប្រព្រឹត្តដោយសហព័ទ្ធ**

-ត្រូវបានវិនិច្ឆ័យទោសចំនួន ០២ឆ្នាំ ដោយអនុវត្តទោសក្នុងពន្ធនាគារកំណត់ ០១ ឆ្នាំ គិត ចាប់ពីថ្ងៃទី ... ខែ ... ឆ្នាំ ...។

បច្ចុប្បន្នទណ្ឌិតរូបនេះ បានអនុវត្តទោសគ្រប់ចំនួនអស់ហើយ ។

ឈ្មោះ **...**នេះត្រូវវិលត្រឡប់ទៅរស់នៅមូលដ្ឋាន ដើម្បីប្រកបការងារចិញ្ចឹមជីវិតជាមួយគ្រួសារវិញ។

លោកប្រធានពន្ធនាគារខេត្តបន្ទាយមានជ័យ មានភារកិច្ចអនុវត្តតាមដីកានេះប្រសិនបើទណ្ឌិតរូបនេះមិនត្រូវបានឃុំខ្លួនពីបទល្មើសអ្វីផ្សេងទៀតទេ។

ធ្វើនៅបន្ទាយមានជ័យ ថ្ងៃទី ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣

ព្រះរាជអាជ្ញារង

យើង………………………………………….......ប្រធានមន្ទីរឃុំឃាំងខេត្តបន្ទាយមានជ័យបាន
ដោះលែងឈ្មោះ………………………….ភេទ……………..អាយុ……………ឆ្នាំលេខខ្លួន
……………………….ចុះថ្ងៃទី ខែ…………… ឆ្នាំ ……………ប្រព្រឹត្តបទល្មើស
………………………………………………..នៅចំណុចភូមិ …………………..ឃុំ…………….
ស្រុក……………………………ខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ កាលពីថ្ងៃទី ……..ខែ ……………..
ឆ្នាំ………..តាមអំណាចដីកានេះថ្ងៃទី…..ខែ………..ឆ្នាំ………..រួចហើយ។

បន្ទាយមានជ័យ ថ្ងៃទី ……..ខែ…….. ឆ្នាំ……..

ប្រធានមន្ទីរឃុំឃាំង